

1326/907.

B15

AZ EPERJESI
ÁG. HITV. EVANG. I. ANYAEGYHÁZ
ÉVKÖNYVE

✠ AZ 1906-IK ÉVRŐL. ✠

— XI. ÉVFOLYAM. —

EPERJESEN

KÓSCH ÁRPÁD KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETÉBŐL

1907.

AZ EPERJESI
ÁG. HITV. EVANG. I. ANYAEGYHÁZ
ÉVKÖNYVE

== AZ 1906-IK ÉVRŐL. ==

— XI. ÉVFOLYAM. —

EPERJESEN
KÖSCH ÁRPÁD KÖNYVNYOMTATÓ-INTÉZETÉBŐL.
1907.

I.

Az egyház mult évi története.

Tisztelt Egyháztagek!

A letűnt esztendő emlékein merengve, az újév első reggelén is érezve a mulandóság hideg lehelletét: arcotokon az öröm pírjával, vagy szemetekben a bánat könnyeivel

„Emeljétek fel mennybe a ti szemeteket és nézzetek a földre... ide alá; mert az egek, mint a füst, elfogynak és a föld, mint a ruha, megavúl: annak lakosai is hasonlatosképen elvesznek!” ...

Milyen megrendítő epitaphium ez az Ige, azon az oszlopon, mely egy sírba-szállt év romjain sötétlik!

Milyen leverő elgondolni, hogy: kihúnynak a fényes csillagtűzek (sokszor az örökösnek képzelt boldogság tüzei!...) ott fönn, a kéklő magosságon, itt lenn az emberek szemében egyaránt! Gyönyörűség, mámor, délibábos ég a boldogság ligetei fölött: elfogy, mint a füst. Kincseinket az idő rozsdája, ékes ruházatunkat a moly lassú, de biztos öröklése emészti meg. Aztán... a forró vér hűlni kezd az Ige szavaira: ember, porból vétettél, porrá kell lenned neked is! Elmúlik és hiábavaló minden a nap alatt, a küzdő a — semmittevővel; a bátor a — gyávával; az igaz a — gonoszszal; az ég a — földdel; az eszmény az — anyaggal: *elvész* menthetetlenül!

Ezt bizonyítja az elmúlt év betemetett sírja.

Ez igazság rettent az Ige szavaiban.

Ki nem érzi: mily boldog halandó az, a kinek lelké-

ben — az enyészet képeit szemlélve — megcsendül a költő hitteljes szava:

„Nem lehet, hogy alkotandott
A sors érző sziveket,
Ha torlatlanul hagyná a
Méltatlan keserveket.

Lenni kell egy jobb világnak,
Itt, vagy más bolygó tekén —
Ébren, alva ezt sugallja
Fájó szívnek a remény.

Képtelen, hogy a halálban
Eltűnjék minden jövő,
S üdvét meg ne nyerje a jó
És a véetlen szenvedő.

Képtelen, hogy volna Isten
E nagy mindenség felett,
A ki csak gyötrelmül adna
Érző lénynek életet!“

Igaza van a költőnek, buzgó Egyháztagok! Mert a főntebb olvasott epitaphiumnak van folytatása is:

„Az én szabadításom mindörökké léssen és az én igazságom el nem romlik...“ — ezt mondja az Úr.

Tőlünk függ, hogy megragadjuk az ő szabadító jobbját, hogy életünk gyötrelmeit megédesítsük a jócselekedetekben, az igazság és szeretet hű szolgálatában, a melyekben vagyunk örök életünk.

Hogy a buzgó Hívek mily vallásos lelkesedéssel gyűjtöttek kincset az örökéletre; mikép tördelték ki a gonosz fegyverének élet; mily hűséggel szolgálták az igazság és szeretet evangéliomának érdekeit; mily szorgalommal keresték a múltóban a múlhatatlant: ékesen szóló bizonyossága lesz annak ezúttal is Anyaszentegyházunk múlt évi története, melynek kimagaslóbb, lélekemelő eseményeit ez Évkönyv IV. fejezetében örökítjük meg, míg itt szívörömmel adjuk azt a krónikát, mely lankadást nem ismerő egyházépítő munkásságunk hű képét őrzi meg az utódok számára.

1. Február 18-ikán tartott első közgyűlésünkön kegyeletos érzéssel tette le Kubinyi Albert felügyelő az egyház nevében az elismerés, az igaz érdem és őszinte szeretet és nagyrabecsülés hervadhatatlan koszorúját *Dianiska András* lőcsei lelkész, egyházker. gyámint. elnök oly váratlanul megnyílt sírja fölé. Az egyházi közgyűlés pedig köszönettel vette tudomásul, hogy a dicső-emlékű, VI szab. kir. városi egyházmegye utolsó esperesének, a szó nemes értelmében vett „nagy pap“-nak temetésén egyházunk képviselőjében megjelent január 4-ikén ifj. Draskóczy Lajos alesperes-lelkész,

dr. Mikler Károly h.-felügyelő és Gömörly János, az egyház, az igazgatóválasztmány és a koll. tanári-kar részvétét tolmácsolva a lesújtott gyászolók előtt. A hatalmas munkás emléke maradjon fenn köztünk, követendő, tündöklő példaként!

2. Ugyane közgyűlés iktatja jegyzőkönyvébe mély részvétét *Hajdú János* köztiszteletben és -szeretetben álló esperesünk iránt, a kitől hű nejét: *Zajicsek Irént* rabolta el a kegyetlen halál, szívrendítő nagy hirtelenséggel, f. évi január 19-ikén. Jóleső érzéssel vette tudomásul a közgyűlés, hogy a tél zord hidege nem vehetett gátat a megnyilatkozó részvét melegének. A zsegyei kis temető nyitott sírja szélén ott állott az egyházmegye egész közönsége s a fagyos rögzöket a hűséges hívek omló könnyzápóra tette porhanyóvá... A nemes szív oszladozó porai fölött legyen könnyű a virágos sírhalom! Lesújtott egyházvezérünket emelje karjaira a hit vigasztaló angyala a költő szavaiban: Mind jó, a mit Isten tészén, Szent az ő akaratja!

3. Ugyane közgyűlés veszi mély megindulással tudomásul *Krayzell Kálmán* és *Schulek Gusztáv* köztiszteletben álló egyháztagek szomorú elhúnytát. A buzgó egyháztag és az érdemes agg presbyter emlékét jegyzőkönyvileg is megörökítve, részvétteljes szívvel kíván a közgyűlés vigasztalást a gyászolóknak az Ige szavaiban: „boldogok a halottak, kik az Úrban halnak meg, minden fáradságos munkáiktól megnyugosznak azok és cselekedeteik jutalma követi őket“.

4. Ugyane közgyűlésen mutatja be a lelkész igaz meghatottsággal *Csínk János* arczképét, a mit a lesújtott özvegy az iskola számára, nála letétbe helyezett. A közgyűlés örömmel veszi a kedves ajándékot és lelkes egyértelműséggel kimondja, hogy boldog emlékü nagy tanítómesterünk képe, megfelelő ifjúsági ünnepély keretében, adassék át az iskolának. A lélekemelőn szép ünnepély május 1-jén folyt le, a kicsinyek és nagyok szívében maradó emléket hagyott Durst Győző igazgató emlékbeszéde, melyben a növendéksereg érzelm- és gondolatvilágához mért egyszerű, közvetlen melegséggel rajzolta meg a nagy gyermekbarát- és lánglelkű tanítónak képét.¹

5. Ugyane közgyűlés szavaz elismerést és köszönetet dr. *Flórián Károly*, nemes ízlést és szenvedélytől ment tárgyilagosságot mutató irodalmi működéséért, a melyben Egyházunk felől hártotta el a

¹ Lásd az 1905/6. isk. értesítő 22–24. lapjait.

méltatlan támadásokat a Thököly-hamvak elhelyezésének kérdése körül támadt vita folyamán.

6. Ugyane közgyűlés veszi tudomásul *a számvizsgáló-bizottság* jelentését az egyházi és iskolai pénztár *zárszámadásairól* és állapította meg az 1906. évi *költségelőirányzatot*, elfogadva mindenütt a presbyterium javaslatait.

7. Ugyane közgyűlés szavaz a felügyelő lelkes szavakban előterjesztett indítványára meglehangú, hálás köszönetet az egyház fáradhatatlan, körültekintő, az egyház anyagi érdekeit egész az önfeláldozásig szíven viselő gondnoknak: *Schönwiesner János*nak, valamint a számvizsgáló-bizottság buzgó h.-elnökének *Oszwald Károlynak*, a nehéz munkát végző bizottságnak, valamint *Klefner Gyulának*, a hosszú időn keresztül működő alapkezelőnek.

8. Ugyane közgyűlés mondja ki határozatilag *Klefner Gyula* alapkezelő jelentésével kapcsolatosan, hogy a mennyiben a Jelenikéle telken levő házba ismét újabb befektetés válnék szükségessé, *a szükséges javításokat illetőleg az ezen célra régebben kiküldött bizottság¹ tegyen a közgyűlésnek jelentést.*

9. Ugyane közgyűlésen olvastatott ama *bizottsági jelentés*, melynek tanúsága szerint *a lelkész*, dr. *Mikler Károly* h.-felügyelő, *Faragó József* és *Durst Győző* jelenlétében, a templom megújítására begyűlt adományokat kezelő *Vogel Béla* presbyter pontos számadás kíséretében január 17-ikén átadta pénztárát *Schönwiesner János* egyházi gondnoknak, a ki ezúttal a lelkésztől is átvette a vonatkozó összes ügyiratokat, számlákat, kiutalásokat, valamint *Faragó József* kimutatását a már fizetett és még fizetendő számtételekről. A közgyűlés a jelentés minden pontját jóváhagyólag és a közreműködők iránt való köszönettel veszi tudomásul.

10. Ugyane közgyűlésen olvastatott *Gömöry János* presbyter evangeliomi hithűségtől sugárzó, forró honszerelemtől izzó, történelmi tanulságos vonatkozásokban gazdag, igazi puritán egyházszeretettől és a közszükség érzetétől sugalmazott indítványa, melyben *egyrészt: a Bocskay daliás korának megújuló emlékeitől illetődve kéri a közgyűlést, hogy a németnyelvű istenitisztelek számát évenként 12-ben állapítsa meg*, úgy, hogy minden hónapra essék egy németnyelvű istenitisztelek; *másrészt: indítványozza, hogy anyaszentegyházunk Bocskay-emlékünnepe* ne május hó

¹ Ez a bizottság Kósch Árpád és a lelkész elnöklete alatt áll: dr. Mikler Károly, Oswald Károly, Mayer Endre, Bretz Sándor és Schönwiesner János tagokból.

20-ikán, hanem *a Kollégiummal karöltve, a vértanúk emléktáblájának leleplezése alkalmával*, tehát október vagy november havában tartassék meg s ez irányban felterjesztésben kérje az Egyház a püspök jóváhagyását. A közgyűlés mind a két indítványt egyhangú helyesléssel emelte határozattá és az indítványozónak lelkes, szépen megokolt indítványáért jegyzőkönyvi köszönetet mondott.

11. Ugyane közgyűlés veszi tudomásul, hogy a megújított templom fűtése céljából rendelt *Heuffel-féle kályhák* már fel vannak állítva és intézkedett az iránt, hogy a jövőben a fűtés rendszeresen legyen eszközölhető.

12. Ugyane közgyűlés rendeli el, hogy az *1861. évi püspöki látogatásról szóló jegyzőkönyv* kellő díjazás mellett egyházunk irattára számára lemásoltassék.

13. Ugyane közgyűlés bízta meg a presbyteriumot, hogy a mutatkozó szükséghez képest, *Hegedűs András* hű öreg egyházfink nyugdíjazása és *új egyházfi-állomás szervezése és betöltése* tárgyában végérvényesen eljárjon.

14. **Márczius 11-ikén** tartott közgyűlésünkön olvastatott a m. kir. Miniszterelnök következő leirata:

„394/M. E. I. Méltóságos Báró úr! Mult évi augusztus hó 7-ikén 3261. sz. a. kelt azon átiratom óta, melyben volt szerencsém Méltóságoddal tudatni, *hogy Thököly Imre hamvai Eperjesen fognak elhelyeztetni*, ezen és Késmárk város lakói s a két város ág. hitv. evangélikus egyházközség tagjai között olyan áldatlan, immár a politikai térre is átjátszódó háborúság keletkezett s folyik hirlapi úton ma is, hogy kötelességemnek tartom annak, a nemzeti kegyelet szempontjából is véget vetni. Úgy vélem, ezt legmegnyugtatóbban elérhetni, ha a két érdekelt terület hatóságai által és általam egyenlő számban megnevezendő férfiakból álló bizottság elfogulatlan s minden történelmi okokat figyelembe vevő véleményét kérem ki s annak értelmében a megmásíthatlan végső szót kimondom. Annak előzetes közlése mellett, hogy a magam részéről Zsilinszky Mihály, dr. Thaly Kálmán és dr. Thallóczy Lajos tud.-akadémiai tagokat szándékozom felkérni, van szerencsém Méltóságodat arra kérni, méltóztassék a nevezett két város ág. hitv. evangélikus egyházközségeit felhívni, hogy a jelzett célból kiküldendő két-két tagját Méltóságod útján nálam jelentse be. Egy-egy tagnak a kiküldésére egyidejűleg az érdekelt két szab. kir. város közönségét kérem fel, s így ezen három-három, tehát összesen kilencz tagból álló bizottság véleménye alapján közmeg-

nyugvásra reményilem a vitás ügyet eldönthetőnek. Budapesten, 1906. évi február hó 17-ikén, Fejérváry s. k. — Méltóságos báró Prónay Dezső úrnak, mint a magyarhoni evangélikus egyház egyetemes főfelügyelőjének Budapesten.

A közgyűlés a leiratot tudomásul veszi s hazafias kötelességének tesz eleget akkor, midőn a fent jelzett bizottságba képviselőül ifj. *Draskóczy Lajos* alesperes-lelkészt és dr. *Flórián Károly* presbytert küldi ki.

Egyben jkvi kivonatban kéri föl báró *Prónay Dezső* egyetemes egyházi felügyelőt, hogy a m. kir. Miniszterelnök 1905. évi 3261. sz. a. kelt átiratát az eperjesi ág. h. evang. I. egyházközség levéltára számára megküldeni méltóttassék.

15. Ugyane közgyűlés utasítja a lelkészt, hogy Kovács Sándor „*Bocskay István a szabadsághős és békeszerző fejedelem*“ című szép történeti tanulmányát száz példányban rendelje meg és a lezajló háromszázados ünnep emlékéül a polgári leányiskola és a helybeli állami tanítóképezde evang. növendékei, valamint a konfirmandusok közt ossza ki.

16. Ugyane közgyűlés állapítja meg templomunk belsejének megújítása költségeivel kapcsolatos pénztárhiány fedezése céljá-kibocsátandó kérő szózatunkat, a következő szövegezésben:

„Gyűjtőív. Ezen újabb gyűjtőívünket az E. A. 246., 247. és 311. §§-ai alapján bocsátjuk ki egyházi közgyűlésünk határozatából, abban a reményben, hogy azon igen tisztelt Hittestvéreink, a kiket felkeresünk, atyafiságos hajlandósággal és áldozatkészséggel fogadják kérő szózatunkat. Harmadfél száz éves templomunk belsejét javítottuk meg a múlt évben: tizenhatezerhétyszázötvenkilencz (16,719'87) korona költségen. Egyházközségünknek 241 önálló tagja van. A fent jelölt magasztos célra adott 184 egyháztagnak 6236 koronát. A mi egyházunk, a kebelében fennálló Nőegylet 500 koronás ajándékával együtt adott 2457 koronát. A helybeli testvéregyház gyűjtésével együtt adott 1909'04 koronát. — Ezek a számok mutatják, hogy úgy az Egyház, mint a buzgó Hívek megtettek minden lehető a nagy feladat sikeres megoldására, de, fájdalom, az elkerülhetetlenné vált kiadások nagy összege erőnket haladta!... *A költségek fedezésére hiányzó összeg: 4323'58 korona.* Ez a körülmény indít bennünket arra, hogy újra „zörgessünk“ azoknak ajtaján, a kik még nem adtak..., vagy a szükségét és a szegények nagy áldozatkészségét látva, még többet adni hajlandók lennének. Ez a súlyos helyzet serkent ben-

nünket arra, hogy föltekintve az apák erényéhez, hitvalló Egyházunk „kérjen“ azoktól is, a kik tőlünk messze elszakadtak, de a kiket, hitünk szerint, kegyeletes emlékek sokasága fűz a mi templomunkhoz!... és a kik a protestáns vallású ismerőseik körében talán gyűjteni is szivesek lesznek a magasztos célra!... Igen tisztelt Hittestvér! Mi hiszszük, hogy a mikor „zörgetünk“: „megnyittatik“ előttünk a nemes szívek ajtaja; a mikor „kérünk“: „megadatik“ nekünk a szeretet fillére a lelkesítő apostoli szózat sugalmazására: „A ki szűken vet, szűken is arat; és a ki bőven vet, bőven is arat. Ki-ki a mint elgondolta szívében, úgy cselekedjen; nem szomorúságból, vagy kényszerítésből; mert a jókedvű adakozót szereti az Isten!... Az Ő atyai áldását kérve jóltevőink életére, maradunk atyafiságos üdvözzettel: Eperjes, 1906. márczius havában, *Kubinyi Albert* s. k., egyh. felügyelő, ifj. *Draskóczy Lajos* s. k., alesperes-lelkész, *Schönwiesner János* s. k., egyh. gondnok.“

Istené legyen a hálaadás, hogy kérő szavunk ezúttal sem volt kiáltó szó a pusztában, a mint azt ez Évkönyv VI. fejezete bizonyítja a szent célra befolyt adományokban...

17. Május 20-ikán tartott presbyteri ülésünk — dr. *Mikler Károly* h. felügyelő indítványára — mély fájdalommal iktatja vigasztalni óhajtó részvétét jkvbe *Bánó Árpád* egyházmegyei felügyelőnk, kipróbált hűségű világi vezérünkkel szemben, a ki fenkölt lelkű nejét, — *Szánik Ernő*, elemi iskolánk szakavatott tanítójával szemben, a ki küzdelmes élete jóságos nemtőjét, fele-segítségét, — *Radvány Kálmán* számvizsg.-biz. elnökünkkel szemben, a ki bálványozott leányát vesztette el s kísérte örök nyugalomra az egész társadalom osztatlanul őszinte részvételével. A drága sírhalmok felett virraszson a hű emlékezet!... A vérző szívek sajtó sebeit gyógyítsa be az Ige balsama: „*Ez is az Úrtól lett... Cselekedjék, a mint nékie jónak tetszik!...*“

18. Ugyane presbyteri ülésen emelkedett szólásra dr. *Schmidt Gyula* presbyter, a Kollégium érdemdús felügyelője és indítványozta, hogy *Kubinyi Albert egyházi felügyelő 50 éves működésének évfordulóját ez évben, hálás egyházközségünk méltóképpen megünnepelje.* A lelkesedéssel fogadott indítványt hasonló szívmelegséggel emelte végérvényes határozattá júliusi közgyűlésünk, mely az ünnepély előkészítése céljából dr. *Schmidt Gyula* és a *lelkész* elnöklete alatt: dr. *Mikler Károly*, *Bielek László*, *Hennel Zsigmond*, *Klefner Gyula*, *Schönwiesner János*, dr. *Szlávik Mátyás*,

Gömöry János, dr. Wallentínyi Samu, dr. Flórián Károly, Peskó Ödön, Schöpflin Géza és Gerhard Béla egyháztagokat küldötte ki.

19. Június 11-ikén tartott iskolaszéki ülésünkben jelentette dr. *Mikler Károly* világi elnök, hogy az újabb kir. tanfelügyelői Utasítások 146. §-a értelmében a kir. tanfelügyelő a látogatást „bármikor, előleges értesítés nélkül teljesítheti“ és „a felekezeti iskolaszék jelenléte nélkül végezheti az iskolalátogatást“. Tekintettel arra, hogy iskoláinkhoz „az államellenes irányzat gyanújának“ még csak halvány árnyéka sem férhet, ha mégis czélszerűnek látná a kir. tanfelügyelő látogatásait be nem jelenteni, *akkor javasolja, hogy egyházunk autonom jogát legalább annyiban védje, hogy a kir. tanfelügyelő megjelenésekor az illető előadó tanító, a kihez benyit, a látogatásról az igazgatónak azonnal jelentést tegyen.* Az iskolaszék tudomásul veszi a jelentést és az elnök javaslatát elfogadva, utasítja az igazgatót, hogy tanítóinkat a megfelelő eljárásra kötelezze az iskolaszék nevében.

20. Július 8-ikán tartott közgyűlésünk vette tudomásul mély sajnálattal, hogy a *Thököly hamvainak elhelyezése ügyében május 22-ikén Budapesten tartott közös tanácskozáson* az eperjesi három kiküldött részt vett s bár minden igaz érvet felhasználva, azon voltak a kiküldöttek, hogy a drága hamvak templomunkban helyeztessenek örök nyugalomra: *a többség mégis Késmárk mellett döntött... Nehéz szívvel... de hazafias önmegadással kellett megnyugodni a változhatatlanban... És most... hogy e sorokat írom, önkénytelenül tör elő szívemből — mely igazán tiszta a rivalitás minden salakjától — a fájó gondolat: dicső emlékű kurucz király!... Sorsod tragikuma, hogy számkivetésből... számkivetésbe jutottál honi földedben is... a te sásfészked... ősi várad — mellett!*

21. Ugyanezen közgyűlés vette hálás köszönettel tudomásul, hogy *Handtel Vilmos* debreczeni ny. takarékpénztári igazgató — mint egyházunk szülötte — hálás visszaemlékezésül *200 korona alapítványt tett* szegényházi gyámoltjaink segélyezése céljából.

22. Ugyane közgyűlés veszi örvendetes tudomásul, hogy *Vandrák Vilma*, iskolánk nemeslelkű tanítója, a templomi csillár-alapra 200 kor.-t adományozott. A közgyűlés az elnökséget bízta meg, hogy méltóképpen mondjon a vett nagylelkű adományért forró köszönetet.

23. Ugyane közgyűlés veszi tudomásul a tisztelő szeretet benső melegével, hogy *a lelkész* a mi *Nőegyletünk* július 3-ikán tartott

díszközgyűlésében Anyaszentegyházunk nevében is hálás köszönetet mondott özv. *Mosánszky Győzőné Antony Paula távozó elnöknek*, a közjó, a szegények és elhagyatottak, a betegek és szomorkodók érdekében kifejtett buzgó, Istennek tetsző, könnyeket száritó, inséget csillapító, sikerekben gazdag működéseért, őszinte szívből kérve ezer áldást további életútjára s biztosítva a távozó úrnőt egész egyházközségünk változhatatlan tiszteletéről és szeretetéről...

24. Ugyane közgyűlés csatlakozik osztatlan lelkesedéssel ama távirati üdvözlethez, a melyet az egyházi elnökség a Hívek nevében küldött főtisztelendő *Zelenka Pál püspök úr Ő méltósága esküvője alkalmából* – július 8-ikán – a határtalan tisztelettől környezett Főpásztorhoz, Isten atyai áldását esdve a szent frigyre!

25. Ugyane közgyűlésen mutatta be az elnökség *az egyházmegyei elnökség meghívólevelét*, melyben a sárosi ág. h. ev. egyházmegye évi rendes közgyűlésének helyéül *Kisszeben* szab. kir. várost, idejét pedig *július 19-ikére tűzte ki*. E közgyűlésen résztvett: hivatalból *a lelkész*; szavazati joggal *Glatz János, Maléter Gyula*; tanácskozási joggal *Durst Győző, Frenyó Lajos, Szent-Ivány József*.

26. Ugyane közgyűlés veszi tudomásul, hogy az iskolaszék *Jelenik Emma* derék tanítónkat a jövő iskolai évre újra megválasztotta az előző feltételek mellett.

27. Ugyane közgyűlés rendelkezik akként, hogy – tekintettel a lelkész közel jövőben theol. tanárrá való megválasztására – a jövő iskolai év kezdetétől ismét csak *Liptai Lajos*, a testvéregyház érdemes lelkésze, *Frenyó Lajos* koll. vallástanár és *Durst Győző* tanító bizassék meg a hitoktatással.

28. Ugyane közgyűlés emeli fel *Mangesius Ilona törzsfizetését 200 koronával* az iskolaszék egyhangú javaslatára, megbízva a gondnokot azzal, hogy a fizetési többletet a „Herfurth-alap” terhére folyósítsa.

29. Ugyane közgyűlés mondja ki határozatilag (lásd m. évi Évk. 19. pont), hogy mivel *Vandrák Vilma* érdemes tanítónk csak egy évre kérte lakbérének emelését s mivel a közgyűlés csak egy évre szavazta azt meg, a jövőre nézve a 130 korona kiutalását beszünteti, annyival is inkább, mivel a lakbérügy a jelen esetben a nyugdíjösszeggel semmiféle kapcsolatban nincsen.

30. Ugyane közgyűlésen tesz jelentést az elnökség *iskoláink évváróvizsgálatainak lefolyásáról*, kielégítő szép eredményéről. A közgyűlés örömmel látja kitünő tanerőink áldott működését s egy-

ben utasítja az igazgatót, hogy jövőre már a vallásitanítás a kötelező egyetemes tanterv szerint történjék elemi iskoláink minden osztályában.

31. Ugyane közgyűlés utasítja az igazgatót, hogy *az iskolai Értésítőben* a növendékek nevei után azok *vallását és születési helyét* is tüntesse ki.

32. Ugyane közgyűlés utasítja az egyházi gondnokot, hogy *Hegedűs Andrásnak* a templomrenoválás költségeire beszedendő adományok után 1% jutalmat adjon az egyházi pénztárból. *Klein Emil* koll. pedellusnak pedig a nagyterem, mint közgyűlési helyiség takarításáért, fűtéséért évenként 10 koronát adjon.

33. **Augusztus 5-ikén** tartott közgyűlésünk — felidézve evangélikus egyetemes egyházunk kimagasló egyházközségeknek követésreméltó hasonló példáit, átérezve a szívre, lélekre fölemelő hatású, ritka történeti esemény nagy jelentőségét, — egy félszázadon át viselt vezéri tiszt áldott és hű munkássága egyedül képzelhető méltó jutalmaként *lelkes szeretettel határozta el, hogy a nagy ünnep maradandó emlékéül iskolai célokat szolgáló „Kubinyi Albert“-alapot létesít* az önzetlen munkást *szerető* Hívek közadakozásból.

34. Ugyane közgyűlés bocsátotta ki *meghívását* és állapította meg a lélekemelő *ünnepély sorrendjét* a következő szövegezésben:
 „Meghívás. Az eperjesi ág. hitv. evang. I. Egyház közönsége — Kubinyi Albert egyházi felügyelő működése ötvenedik évfordulója alkalmából — a tiszai ág. hitv. ev. egyházkerület részvételével, a templomban, 1906. évi szeptember hó 9-ikén d. e. 10 órakor jubiláló örömmünnepet ül, melyre t. Czimet kiváló tisztelettel meghívjuk és kérjük, hogy a mennyiben érdemes egyházi felügyelőket élőszóval is üdvözölni szives lenne, ezen megtisztelő szándékát — az üdvözetek sorrendje megállapításának céljából — ifj. Draskóczy Lajos lelkész hivatalában írásban vagy élőszóval f. évi szeptember hó 6-ikáig bejelenteni méltóztassék. Eperjes, 1906. évi augusztus 30-ikán. Dr. Schmidt Gyula jubil.-biz. elnök, ifj. Draskóczy Lajos lelkész, dr. Mikler Károly h. felügyelő, Schönwiesner János gondnok, Durst Győző jegyző. — Az ünnep sorrendje: I. D. e. 10 órakor a templomban hálaadó isteni-tisztelet. 1. Gyülekezeti ének. Írta Csengey Gusztáv. 2. Oltári szolgálat. 3. Egy énekvers. 4. Alkalmi egyházi beszédet mond Geduly Henrik nyíregyházai lelkész, egyházkerületi főjegyző. 5. Egy énekvers. 6. Az oltár előtt Zelenka Pál püspök, Liptai Lajos és ifj. Draskóczy Lajos

lelkészekkel megáldja Kubinyi Albert egyházi felügyelőt. 7. Egy énekvers. 8. Zelenka Pál püspök áldást ad a gyülekezetre. 9. Egy énekvers. II. Az isteni-tisztelet után díszközgyűlés a templomban. 1. Dr. Mikler Károly h. felügyelő az ülést megnyitja. 2. Az egyházi, katonai, világi hatóságok, kulturintézetek és az iskolák képviselői üdvözik a jubiláló felügyelőt. 3. Kubinyi Albert záróbeszéde. 4. A Hymnus eléneklése. Az ünnepély után közebed a városi Vigadó nagytermében. Egy teríték ára 6 korona.“

35. Agusztus havi közgyűlésünk határozata alapján küldötte meg a jubileumi rendező-bizottság a t. Hívekhez a következő kérést: „Felhívás. Egyházközségünk f. évi aug. 5-iki közgyűlése nagy lelkesedéssel, benső örömmel és büszkeséggel mondotta ki, hogy szeretett felügyelőjének: *Kubinyi Albert*nek, felügyelői működése 50-ik évfordulóját f. évi szept. 9-ikén, vasárnap délelőtt 10 órakor ünnepli meg templomunkban. A magasztos szép ünnepre, mely protestáns egyházunk történetében páratlan, egyházunk híveit szeretettel meghívjuk abban a hitben és biztos reményben, hogy egyházunk apraja-nagyja mind ott lesz ezen a megható ünnepen, hogy kifejezze tiszteletét és szeretetét a kiváló felügyelő iránt és háláját az isteni Gondviselés iránt, hogy ilyen felügyelővel áldotta meg egyházunkat s megengedte, hogy ez a szép nap ránk virradt. Tisztelettel értesítjük még egyháztagjainkat, hogy aug. 5-iki közgyűlésünk azt is kimondotta, hogy e szép ünnepély és szeretett felügyelőnk emlékének megörökítése céljából Kubinyi-alapítványt létesít gyűjtés révén. E célból egyházhíveinket e napokban egy-egy presbyterünk fogja felkeresni; szeretettel kérünk mindenkit, adja össze filléreit ki-ki tehetsége szerint. Nem az adomány összege a fontos, hanem a lélek, a szív, a készség, melylyel felajánlják. Eperjes, 1906. aug. 30. A jubileumot rendező bizottság megbízásából: dr. Schmidt Gyula biz. v. elnök, ifj. Draskóczy Lajos lelkész, dr. Wallentínyi Samu egyh. jegyző.“

Ez Évkönyv VI-ik fejezete mutatja, miként valósult a szép gondolat... Mint öltött testet az ige, az eszme. *Egy távozó lelkésznek minden földi érdektől ment, utolsó búcsúzó és esdeklő szava a buzgó Hívekhez a kérelem: Kövesük a testvérgyülekezetek magasztos példáit. Rendezzünk gyűjtést minden évben iskoláink céljait szolgáló eme történeti jelentőségű alapítvány gyarapítására... Bizony, bizony: nem az ember, hanem a Krisztus dicsőségét öregbítjük vele, a ki szívünben él, a kinek lelkétől sugallva, önön gyermekeinkkel teszünk jót elsősorban is, ha nemzedékről nemzedékre felvesszük gondjukat, ha nemcsak álmodozunk róla, de évről*

évre teszünk is érte, hogy évtizedes forró óhajtságunk közeledhessék a megvalósuláshoz, hogy új leányiskolánk fundamentumának alapkövét Isten dicsőségére, saját üdvünkre letehessük végre! ... A nagy apostol hitbuzgó szavával zörgetek szivetek ajtaján:

„Higgyétek el, hogy Isten, a ki elkezdette Bennetek a jó dolgot, elvégzi mind a Jézus Krisztusnak napjáig ...”

36. Ugyane közgyűlésen mutatta be az elnökség az *egyházmegyei helyettes-elnökség meghívólevelét*, melyben a sárosi ág. h. ev. egyházmegye ez évi rendkívüli közgyűlésének helyéül *Eperjes* szab. kir. várost, idejét pedig *augusztus 15-ikére tűzte ki*; egyben felhívta az egyházközséget, hogy a hatéves ciklus leteltével megüresedett egyházm. elnökség hivatalos állásának betöltése céljából: szavazatát a helyettes-elnökséghez aug. 10-ikéig küldje be. A közgyűlés a fentjelölt rendkívüli gyűlésre — az elnökségen kívül — szavazati joggal *Kubinyi Aurél* presbytert és *Schönwiesner János* gondnokot; jegyzőkönyvi kivonattal az *egész presbyteriumot* küldötte ki; a megüresedett egyházmegyei felügyelői és esperesi állás betöltése céljából szavazatát egyhangú lelkesedéssel *Bánó Árpád* volt felügyelőre és *Hajdú János* volt esperesre adta.

37. Augusztus 15-ikén folyt le gyülekezetünk kebelében az egyházmegyei rendkívüli közgyűlés, mely ünnepi lelkesedéssel iktatta be hivatalába *Bánó Árpád* egyházmegyei felügyelőt és *Hajdú János* esperest, a kiket *egyhangú bizalommal állított régi vezéri tisztükbe* az egyházmegye egész közönsége. A kipróbált hű munkások életútján tündököljön tovább vezércsillagul az Ige intelme: *„A bölcsesség által építetik a ház és az értelemmel megerősítetik. És a tudomány által a háznak belső részei megtelnek minden drága és gyönyörűséges dolgokkal. A bölcs férfiú erős és a tudós embert megerősíti a — jóság! ...”* Szeretett Egyházvezéreink! Erő és jóság frigyessülve szivetekben, maradjatok még sokáig: *„Isten mellett munkálódó szolgák. Plántáljatok, öntözzetek és az Isten adjon — előmenetelt! ...”*

38. Augusztus 21–24-ik napjain *Barlangligeten* tartott egyházkerületi közgyűlésen egyházunk kebeléből résztvett szavazati joggal ifj. *Draskóczy Lajos* lelkész, *Szent-Ivány József* egyháztag; a Kollégium részéről dr. *Szlávik Mátyás*, dr. *Mikler Károly*, *Gömöry János*, *Gerhard Béla*.

Egyházunkat közelebből érdeklí e közgyűlés ama határozata, melyben képviselőket küld az elnökség vezetése alatt *Kubinyi Albert*

egyházfelügyelői működésének 50 éves jubileumára és a melyben az egyház lelkészét theol. tanárnak hívja meg.

39. Szeptember 9-ikén tartott *jubiláris díszközgyűlésünk* lefolyásáról és megelőző ünnepies mozzanatokról kimerítő képet ad Évkönyvünk IV-ik fejezete.

40. Szeptember 19-ikén képviseltette magát egyházközségünk az egyházkerületi elnökség szíves felhívására *Budapest*en, a bányai ág. hitv. ev. egyházkerület ünnepélyes közgyűlésén, a mikor újonnan választott püspökét *Scholtz Gusztáv* esperest és budai lelkészt iktatta be hivatalába. Az ünnepelt főpásztort, ki a mi egyházközségünk szülötte, ifj. Draskóczy Lajos lelkész üdvözölte egyházunk nevében.

41. Október 7-ikén tartott közgyűlésünk, a visszaemlékezés élénk hatása alatt, a Gondviselés iránt való hálaérzettel *hitelesítette* szept. 9-ikén tartott díszközgyűlésünk jegyzőkönyvét.

42. Ugyane közgyűlésen olvastatott *Kubinyi Albert hálaírata*, melyben megható bensőséggel köszöni meg a kitüntetést, melyben őt Egyháza, felügyelői működése 50-ik évfordulója alkalmából, oly gazdagon jutalmazó szeretettel elárasztotta.

43. Ugyane közgyűlés *mondhálás jegyzőkönyvi köszönetet mindazon testületeknek és vezetőknek, a kik megtisztelő megjelenésükkel ünnepélyünk fényét emelve, az érdemekben gazdag jubilálót üdvözölni szivesek voltak, és megbízta az elnökséget, hogy e köszönetet alkalmas módon juttassa tudomásukra a testületek vezetőinek.*

44. Ugyane közgyűlés veszi tudomásul a legmélyebb részvétellel a lesújtó csapást, mely iskoláink kiváló tanítóját *Várkonyi Szerént* érte, rajongással szeretett *édesanyja* gyászos elhúnytában. A vallásos lelkű hú leánynak adjon enyhülést a királyi költő biztató szava: „Ha az én Atyám és Anyám elhagynak is engemet, az Úr magához veszen és jobbkarjával támogatni fog!...”

45. Ugyane közgyűlés veszi köszönettel tudomásul, hogy az *elnökség*, az iskolaszék és presbyterium megbízásából, a *vallás-és közoktatási m. kir. miniszter 1906. évi 55,556. számú magas rendelete alapján, polgári leányiskolánk rendes tanítónőinek államsegély által történendő fizetésekiegészítése tárgyában dr. Tergina Gyula* kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő, lekötelező, iskoláink érdekeit a legmesszebbmenő méltányossággal szem előtt tartó jóakarátú útbaigazítása mellett, minden előmunkálatot elvégzett arra nézve, hogy a kilátásba helyezett államsegélyt egyházközségünk meg is

nyerhesse. A közgyűlés dr. *Tergina Gyula* kir. tan., tanfelügyelőt hosszú idő multán örömmel üdvözli újra itt Eperjesen, a magyar közoktatásügyre oly fontos állásában, munkájára Istentől áldást kér, iránta való bizalmának jkvi kifejezése mellett *utasítja az elnökséget*, hogy a rendeletben kivánt „*Kötelező nyilatkozat*“-ot az egyházközség nevében, az egyházi főhatóság jóváhagyásának reményében kiállítsa és a kir. tanfelügyelő kezeihez juttassa az összes ügyiratokkal és okmányokkal a kitűzött határidő lejártá előtt.

46. Ugyane közgyűlésen olvassa fel dr. *Mikler Károly* h. felügyelő ifj. *Draskóczy Lajos lelkész beadványát, melyben, — hivatkozva arra, hogy a koll. igazgatóválasztmány javaslata alapján a tiszai egyházkerület közgyűlése theol. tanárrá választotta meg: ez okból lelkészi állásáról lemond.* A közgyűlés a lemondást áldáskívánattal vette tudomásul, mire dr. *Mikler Károly* h. felügyelő szólásra emelkedett s a közgyűlés élénk tetszése és helyeslése között a távozó lelkészhez a következő szavakat intézte:

„Mélyen tisztelt egyházközségi Közgyűlés!

Az imént felolvasott lemondólevél mély megilletődésre indított — úgy vélem — nemcsak engem, hanem a mélyen tisztelt egyházközségi Közgyűlés valamennyi tagját. Mert — habár evangyelmi egyházunk az egyetemes papság magasztos elvét fogadja is el, mindamelllett a lelkészi hivatal kiváló jelentősége mindnyájunk előtt ismeretes és egyházi alkotmányunkban is különös méltatásra talál. Teljes mértékben éreznünk kell tehát e jelen ünnepélyes pillanatnak fontosságát, a midőn a tíz esztendőn keresztül hűségesen működött s ezért a legnagyobb szeretettel környezett pásztor, nagytiszteletű ifj. *Draskóczy Lajos lelkész* úr, elhagyni készül az egyházunkban oly kiváló sikerrel betöltött vezéri tisztet.

Engedje meg azért a mélyen tisztelt egyházközségi Közgyűlés és nagytiszteletű Lelkész úr, hogy ez ünnepélyes pillanatban egyrészt saját szívem érzéseinek adjak kifejezést innen az elnöki székből, másrészt őszinte tolmácsa lehessen azoknak az érzelmeknek, melyek a mélyen tisztelt egyházközségi Közgyűlés minden egyes tagjának szívét e pillanatban bizonyára áthatják.

Ez érzelmek hatása alatt nem távozzunk innen addig, a míg újólág vissza nem idézzük emlékezetünkbe e tíz évi áldásos működésnek annyi vigaszt nyújtott és oly maradandó emlékü mozzanatait. Mert nagytiszteletű *Draskóczy Lajos lelkész* úr, mint az Isten igéjének hirdetője, klasszikus szépségű s mélységes ihlettől áthatott egyházi szónoklataival, a melyek annyira üdítőleg hatottak

kedélyvilágunkra, az élet viszontagságaitól megsebzett szivekre, el nem homályosuló emléket hagyott lelkeinkben.

A lelkésznek egyik legmagasztosabb feladatát a szentségek kiszolgáltatása és a többi egyházi szent-cselekmények végzése is képezi. Ha e pillanatban vissza gondolunk arra, hogy búcsúzó lelkészünknek e téren végzett funkciói, így különösen az Úr szent vacsorájának kiosztása, egyházunk serdülő tagjainak konfirmálása mily hatalmas eszköze volt az evangéliumi hithűség állandó ébrentartásának, s mily megbecsülhetetlen biztosítója az egyház iránti áldozatkészség fejlesztésének, akkor lehetetlen működésének ezen a mezőn elért nagy sikeréért is hála- és köszönetszavunknak kifejezést nem adni.

Hogy mint lelkész, a híveknek otthoni házi látogatását, az úgynevezett cura pastoralis-t úgy, mint a hogy ő maga azt a legjobban szerette volna, nem gyakorolhatta, tudjuk, legjobban fáj ez az ő szívének. De azt is tudjuk, hogy a viszonyok felette megnehezítették ez irányú működését, mert hiszen egyházközségünk pezsgő élete a magasabb egyházi fórumokon is indokolt gyakori képvisellete és a különböző iskolákban a vallástanítás ellátása csaknem emberfeletti feladatot róttak reá.

Ezekben az iskolákban azonban egyetlen alkalmat sem mulasztott el bevésni a gyermekszivekbe az öntudatos vallásosságnak szent érzését, ápolva tanítványaiban e mellett az áldozatkészséget is, melynek örök bizonyága leend az a tekintélyes tőke, melyet egyrészt tanítványainak adományozása, másrészt az ő önzetlensége ama nemes célra teremtett, hogy szegénysorsú konfirmandusaink életük ez emlékezetes pillanatában a gyermeki ártatlanság tiszta hófehér ruhájában jelenhessenek meg az oltár előtt. És hogy végül említsem azt is, vajjon mennyiben felelt meg búcsúzó lelkészünk a lelkészi hivatal ellátása terén kötelezségeinek, azt hiszem, joggal hivatkozhatom valamennyi egyházi tagra, a kik bizonyára számtalanszor tapasztalhatták azt a pedáns rendet, csínyt, pontosságot, alaposágot, melyek a lelkészi hivatal egyházbírói teendőinek ellátásánál az ő működését jellemezték.

Mindezeket ez alkalommal el nem mondani — meggyőződésem szerint — hálátlanság lett volna. Másrészt jól esett az igazi érdemet e népes közgyűlés színe előtt őszinte szavakkal feleleveníteni és méltányolni abban a tudatban, hogy ez a mi elismerésünk, ennek őszinte megvallása, búcsúzó Nagytiszteletű urunknak kedves emléke marad mindenkor. Új pályáján, theol. tanári működésében, a jó Istennek ezer áldását kérve, fogadja egész egyház-

községünk nevében ama biztosításunkat, hogy lelkészi működése hálás emlékezetünkben fog élni mindenkor, és hogy a jövőben — mint tapasztalatokban gazdag egyháztagtól — igen-igen sokat várunk még az ő hithű, tapintatos és áldozatkész működésétől sokat küzdött egyházunknak további felvirágoztatására!"

Az elhangzott beszéd után ifj. *Draskóczy Lajos* mély megindulással mondotta a következőket:

„Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Midőn elnöktársam szíves, megtisztelő s lelkületemben mély, eltörölhetetlen benyomásokat hagyó beszédéért köszönetet mondok, adják nekem búcsúajándékkul a tudatot, hogy az elhangzott szavak mindenikök lelkében visszhangra találtak s engem innen igazán szeretet kísér át új pályafutásomra.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Isten színe előtt teszek bizonyosságot róla, hogy örömmel, reménnyel, szívem lelkesedésével megyek az új ösvényre, a mit különben már évek óta jártam s évek óta járva szerettem meg éppen...

S mégis, hogy e helyet elhagyom, könnyen érthető elfogultság vesz rajtam erőt...

Megrohan az emlékezet árja, a hogy e helyet elhagyom s mikor elfullad ajakam szava, kiségit, sokat elmond helyettem a rég letűnt kor daliás költőjének szép allegóriája, mely szerint:

Az élet hasonló a robogó szekérhez, melynek mindegyik kereke más és más kátyúba zökken.

Ezt a szekeret a *Halál* húzza a rettenetes ismeretlen felé.

A *Boldogság* és *Remény* tartóztatja a béke és jólét virányain...

De fájdalom, ezen a szekéren az *Indulat* a kocsis, a ki ostor-pattogatással sürgeti a járműnek futását...

Ezalatt ott benn a szekérben: *Barátság*, *Szerelem* ölelkezve ülnek s a képzelet játékaiban tündöklő buborékokat fújnak a levegőbe gyermekpajzássággal.

S mikor szétpattan a színes buborék, a *Vágy*, a *Kivánság*, a *Telhetetlenség* mindent fel akar szedni a szekérbe kárpótlásul, a mit útközben talál... A kincset szomjazók, a kéj után sóvárgók fölött csodás, örökké változó alak lebeg, csillogó uszálya megmegerinti a lázban égő arcokat, kapkodnak utána, de a csábos tündér, a *Szerencse*... minduntalan elszáll.

Most odaszegődik a szekér elé a *Bölcsesség* kalauz gyanánt. Elöl megy lámpással kezében, de a sok ezer indulattól hajtott *Vélemény* mindig mellette jár s eloltja a világító lámpát, a mikor

azután a szekér rohan téren, tetőn, hegyen, völgyön, árkon, bokron át.

Ha eltéved a kocsis, sok a tanácsló, kevés a segítő. Ha megsülyed a szekér, ezer a kárhoztató, de nem akad egy is, a ki a tengely alá feszítené az emelőrudat... Erre a kocsis kétségbeesve törtet előre, de mindig csak mélyebb posványba jut...

A *Szerelem*, a *Barátság* most egymásután leszállanak, hitetlen elszöknek...

Jönnek a *Tudósok*, de *magukkal egyenetlen*, többször odaütik a szeget, a hová nem kell s a szekér szerte-dől.

Felkaczag a *Halál*, óriássá növe szétűzi az egész társaságot, csak egy szelíd, fényes ifjú küzd az óriással s a kicsiny Dávid legyőzi a nagy Góliáthot, diadalmasan kiragadja kezéből az enyészet szövétnekét. E csodás ifjú a *Hít*, a ki a küzdelemért diadalt, a mostani helyett másik életet ígér a híven harcolónak.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

E hit világában ott áll, kezében az élet összeszedett töredékeivel, intőül egy ősz, öreg ember: a *Tapasztalás*, hogy megmentse azt, a mi megóvható.

Mélyen tisztelt Közgyűlés!

Búcsúm alkalmával ez ősz aggastyán szava csendül meg szíveik felé, a ki azt mondja: az egyesek, az egyének élete példázza az egész, az összes, az intézmények, az erkölcsi személyek életét!

Ez igazság élénk érzetében, e helyről utolsó imádságom: legyen Anyaszentegyházunk élete hasonló ama diadalszekerhez, a mit nem vesz körül külső rivalgás, tömjénfüst, bibor és arany, a mi csöndben, zajtalan halad, de biztosan és mindig előre halad célja felé.

Soha ne legyen kormányosa indulat, irigység, gyűlölség, visszavonás, harag, szenvedély...

Ölelkezzék benne a Honszerelem, a Templomot áhító buzgó szerelem, az Ember hű szerelme, az Istenfélelemmel, az egymást elhordozó barátság, jóindulat ölelkezzék benne a másként hívőkkel.

Vágy, kívánság, telhetetlenség soha ne nézzen a hirtelen előhaladás kancsalul festett egébe életutain.

Jó szerencse el ne szédítse, balszerencse el ne csüggeszse, álljon meg Sionunk az isteni Gondviselésben vetett hit és bizodalom fundamentumán...

Egyházvezérek és Hívek kezében a bölcsesség lámpáját ki ne oltsa a szenvedélyes vélemény viharja...

Ha el-eltévedünk a részvétlenség pusztaságain, ha megmagsülyedünk az erkölcsi züllés ingoványain s ellenség által ásott kátyúkba szakadva, a haladás megállt: akkor ne beszéljünk, hanem vállat a vállhoz vetve, küzdjünk, akkor ne kárhoztassunk, hanem cselekedjünk, akkor az ősök áldozatkészségének követésében *vezessen diadalra világgyőző hitünk!*

A míg *ez a hit* áll, mindegy, ki tölti be a vezéri tisztet!

Egy a szükséges dolog, hogy *ez a hit* legyen élő — főkben és tagokban!

E hitben könnyű búcsúzásom.

Hiszen a szeretet köteléke fűz ezentúl is össze, hogy ott a tagok sorában együtt bővölködjünk a vallásos reményben, mely betölti szívünket minden örömmel a Szentlélek ereje által!

E lélek esd:

Isten áldd meg vértanú egyházunkat és annak minden intézményeit!

Áldjad meg benne a kicsinyet és nagyot, a boldogot és boldogtalant, a vezérlőket és vezérletteket, a tanítókat és a tanulókat, a jótékony nemtőket és a szegényeket, az újszülötteket és a haldoklókat!

Isten áldd meg Sionunk kerítéseit békével, egyetértéssel, szeretettel, áldd meg a Hazát, Isten áldd meg a magyar hazát! Amen."

A lelkész távozása után a közgyűlés határozatilag utasítja a jegyzőt, hogy az elhangzott beszédeket a jkvbe egész terjedelmükben vegye fel. A lemondó-levelet az espereshez teszi át a kéréssel, indítsa meg a tárgyalásokat a két egyház egyesítése ügyében s a lelkészi hivatal átvételére határidőt kitűzni sziveskedjék. Ugyane közgyűlés bízza meg a presbyteriumot azzal, hogy a távozó lelkésznek tíz évi működése emlékeül alkalmas emléktárgyat adjon, a lelkészlakot pedig használatra szivesen átengedi ifj. Draskóczy Lajosnak mindazideig, míg arra az új lelkésznek szüksége nem lesz.

47. Ugyane közgyűlés veszi mély sajnálattal tudomásul, hogy az eperjesi vértanúk emléktáblája közbejött akadályok miatt ez év őszén nem készülhet el s így a tervbe vett ünnep is elmarad. A *Bocskay-emlékünnepe* megtartását a *Kollégiummal* egyetértőleg *október 28-ikára* tűzi ki azon határozat kíséretében, hogy a háromszázados emlékünnepen a hálaadó-istenisztelet megtartására ifj. *Draskóczy Lajos* theol. tanárt kéri fel, az istenisztelet után *a templomban lefolyó díszközgyűlésen* a dicsőséges történeti jelen-

tőségű eseményekről és a nagy fejedelemtől való megemlékezésünket illő módon jkvünk lapjain is megörökítjük.

48. Október 22-ikére hívta egybe *Hajdú János* esperes a *Lelkészválasztási Szabályrendelet 11. §-a értelmében az egyháztanácsot*, mely az esperes előterjesztése alapján

a) tudomásul veszi *Liptai Lajos* adminisztrátorrá való ki nevezését.

b) Tudomásul veszi, hogy a *lelkészi hivatal* ifj. *Draskóczy Lajostól* a legnagyobb rendben *átvétetett* és megfelelő *Leltár* két példányban való kiállítása mellett *átvétetett* és *átadatott* az *adminisztrátornak* — *Hajdú János* esperes, dr. *Mikler Károly* h. felügyelő, dr. *Wallentényi Samu* egyházi jegyző jelenlétében.

c) Tudomásul veszi, hogy az esperes utasította a helybeli két egyházközséget, hogy f. évi november 4-ikén közgyűlést tartsanak s az egyesítés keresztülvitelére *közös bizottságot* szervezzenek.

d) Összeállítja a presbyterium a közszemlére kiteendő, szavazati joggal bíró *egyháztagok névsorát*.

e) Tudomásul veszi az utasításokat a *lelkészi hívány* tervezetének szabatos megállapítására vonatkozólag.

f) Tudomásul veszi az esperes által *kitűzött határidőt*, a melyen belül a közgyűlés megnevezheti azon egyént, vagy egyéneket, a kit vagy kiket a megüresedett lelkészi hivatal elnyerése céljából történő pályázásra az esperes által külön felszólíttatni kíván.

49. Ugyane presbyterium küldi ki az egyház nevében és képviselőletében a dicső-émlékű kurucz király: *Thököly hamvainak Késmárkon történendő nemzeti nagy temetésére* dr. *Mikler Károly* h. felügyelőt, *Liptai Lajos* adminisztrátort és ifj. *Draskóczy Lajos* egyháztagot.

50. Október 28-ikán tartotta meg egyházközségünk hálaadó isteni-tiszteletét a *bécsi béke megkötésének háromszázados évfordulója alkalmából* és *Bocskay István*, a hitszabadság hőse emlékezetére. A szerény, de fönséges ünnep emlékét a díszközgyűlés a következőkben örökítette meg:

J E G Y Z Ó K Ö N Y V

az eperjesi ág. h. ev. I. egyháznak 1906. október 28-ikán az ev. templomban tartott díszközgyűléséről.

Jelen voltak: *Liptai Lajos* lelkész-adminisztrátor és *Kubinyi Albert* elnöklete mellett: dr. *Mikler Károly* h. felügyelő, dr. *Wallentényi Samu* egyházi főjegyző, számos presbyter és egyháztag.

1. Kubinyi Albert egyházfelügyelő melegen üdvözölvén a megjelent nagyszámú egyháztagokat, a díszközgyűlést megnyitja s szívből jövő, lelkes, szép szavakkal fejtegeti egyházunk mai magasztos ünnepét, a mely a bécsi béke 300-ik évfordulójának és az önzetlen, honfírényekben tündöklő erdélyi fejedelem: Bocskay István emlékének van szentelve. Indítványára kimondja az egyházi díszközgyűlés, hogy

a) hazafias és igaz vallásos felbuzdulásunk maradandó emlékéül a díszközgyűlés bezárása után szeretetadományt gyűjt az egyet. ev. egyh. gyámintézeti „Bocskay-Emlékalap“ javára.

b) a nagy hős emlékéül a hálaadó isteni tiszteleten elhangzott alkalmi egyházi beszédet és szent áhítatunkat égbevivő alkalmi gyülekezeti éneket Évkönyvünk lapjain az utókor számára megörökíti;

c) benső örömeink, hazafias elismerésének ad kifejezést jegyzőkönyvünk lapjain is, hogy hithű elődeink példáját követve, ősi Kollégiumunk pártfogósága, tanárkara és ifjúsága egyházunkkal most is karöltve együtt ünnepel;

d) jelen jegyzőkönyvet a közönség színe előtt felolvastatván, azt hitelesítettnek mondja ki.

KUBINYI ALBERT,
egyházfelügyelő,
vil. elnök.

K. m. f.

LIPTAI LAJOS,
ev. lelkész, adminisztrátor,
egyh. elnök.

DR. WALLENTÍNYI SAMU,
egyh. jegyző.

51. Október 29-ikén résztvett az egyház képviselőjében a sárosvármegyei küldöttségben *Kassán II. Rákóczi Ferencz temetésén Liptai Lajos* adminisztrátor és ifj. *Draskóczy Lajos*, papi ornátusban. Ugyanők képviselték egyházunkat a következő napon *Késmárkon Thököly Imre hamvainak sírbatételénél*. Feledhetetlen a kassai temetés hideg pompájának pazar, káprázatos fénye. Feledhetetlen a késmárki temetés könnyet fakasztó szívmelegsége, mely fenyőlombbal, zászlóerdőcskékkal díszítette fel legutolsó kis, piczi házát is. Szép volt, nagyszerű volt mindenik. De a világraszóló ünnepek között . . . mégis . . . *a legigazabb hangot br. Prónay Dezső egyetemes egyh. és iskolai felügyelő szólaltatta meg* hazafias lélektől izzó beszédének záró-akkordjában:

„Most már végső nyughelyére kísérik Thököly Imre földimaradványait, elrebegve koporsója fölött a XVII. század magyar költőjének szavait:

Nyugodjál, koporsód legyen békességes!

Állapotunk most is nem gyönyörűséges . . ."

52. November 4-ikén tartott közgyűlésünk vette tudomásul, hogy a *lelkészi hivatal, irattár, könyvtár és ügykezelés* a leg-
ékesebb rendben adatott át az illetékes tényezők jelenlétében az
adminisztrátornak.

53. Ugyane közgyűlés mondja ki beható tárgyalás után, hogy
a két egyház egyesítését elvileg helyesli és *az egyesítés módoza-
tainak megállapítására kiküldi az egyház tisztviselőit, a jogügyi
bizottságot, Mayer Endrét, Frenyó Lajost és Maléter Gyulát,*
azon utasítással, hogy egy hónap letelte után eljárásuk eredmé-
nyéről a közgyűlésnek számoljanak be s ez eredménytől teszi
függővé a közgyűlés a megüresedett lelkészi állomás betöltése
céljából a pályázat kiírását.

54. Ugyane közgyűlés választja be a presbyterium tagjai
közé *Maléter Árpád* és *Peskó Ödön* póttagokat, továbbá ifj.
Draskóczy Lajos egyháztagot.

55. Ugyane közgyűlés egészíti ki az iskolaszéket akként, hogy
az elhúnyt és eltávozott tagok helyébe ifj. *Draskóczy Lajos*, dr.
Flórián Károly és *Mayer Endre* presbtereket választotta meg.

56. Ugyancsak e napon folyt le — a polgári hatóságok és
gyülekezetünk lelkes tagjainak templomunkat zsúfolásig megtöltő
részvétele mellett — az országos temetési ünnep epilogjaként a
Rákóczi-émlékünnepély. A hálaadó isteni-tiszteleten *Liptai Lajos*
adminisztrátor magas szárnyalású remek szép beszéde a kisu-
gárzó szónoki hév közvetlenségével ragadta magával a hallgató-
kat a régi dicsőség vérrel áztatott magaslataira, hogy onnan át-
tekintve a magyar Mózesek és Józsuaék dicső küzdelmeit, a martir-
húség, a keresztszenvedés ama tündöklő példáiból, a szent Gol-
goták fölött, bízó szívvel remélhessük a föltámadást s a szabaddá
lett nemzet életére a boldogabb jövőt!

57. November 7–10-ik napjain folyt le *Budapesten* az
egyetemes egyházi közgyűlés, a melyen — mint képviselők — egyhá-
zunk kebeléből résztvettek: dr. *Szlávik Mátyás*, dr. *Mikler Károly*,
dr. *Raffay Ferencz*, *Gömöry János*, *Liptai Lajos* adminisztrátor,
és ifj. *Draskóczy Lajos*. Közérdekű a jegyzőkönyv 80. pontja, mely-
nek tanúsága szerint a *Bocskay-émlékalapítvány* javára 5514 kor.
51 fillér gyűlt be az ünneplő egyházak offertoriumi adományából.

58. November 27-ikén adta át *Semsey Boldizsár* főispán úr Ő méltósága, a presbyterium jelenlétében, az ünnepelt lakásán, a közörmöt keltő okiratot, melyben Ő felsége, *Kubinyi Albert* egyházi felügyelőt, működése félszázados évfordulója alkalmából, a köztéren szerzett érdemeinek elismeréseül, *a magy. kir. udvar tanácsosi címmel tüntette ki*. A Főispán lendületes átadó beszéde, a kitüntetett válasza, valamint dr. Mikler Károly h.-felügyelőnek az egyházközség nevében tett, lelkes köszönő és elismerő nyilatkozata után következő kedélyes lakomán a jelenlevő presbyterium tagjai úgy nobilis lelkületű Főispánunkat, mint az ünnepeltet meleg és igazán szívből jövő ovációkban részesítették, kérve életükre — édes hazánk közjavanak érdekében is — az Isten ezer áldását!

59. Deczember 16-ikán tartott közgyűlésünk az édes „otthon” kicsiny körében ezer áldást fakasztó, tündöklő hitvesi érényekben, a szelid női kéz munkájával boldogító fiatal élet gyors kihúnyta fölött érzett őszinte, mély részvéttel helyezi a kegyelet Immortelljét *Schönwiesner Jánosné Méhely Júlia*, a fenkölt lelkű hitvesi szívporai fölé, mely a szenvedések tüzeiben égett hamuvá! Lesújtott férj! Sionunk hűséges munkása! Íme, egyháza népe szól hozzád a részvét enyhítő szavával: Ha könnyeid záporként omlanak is a hideg hamvakra: ne feledd, „boldogok, a kik sirnak, mert ők megvigasztaltatnak!...”

60. Ugyane közgyűlés iktatja jegyzőkönyvbe őszinte részvéttel *Kubinyi Aurél*, a 81 éves korában elhunyt agg presbyter *emlékét* és az egyházi élet terén igaz érdeklődésével szerzett *érdemeit*, a ki úgy járt közöttünk, mint a ki kereste az igazságot, hogy vele másokat megtartson; szerzett bölcsességet, hogy vele őrizze egyháza javait; hű volt Istenhez, a ki felmagasztalta buzgó szolgáját mikor *Kubinyi Aurél* fejére tette a vénség ékes koronáját, mely az igazság utáiban találtatott mindig! Elvesztése fölött találjunk enyhülést az Ige szavaiban: Áldott és örök az Igaz emléke!...”

61. Ugyane közgyűlés veszi tudomásul a gondnok jelentését, mely szerint ifj. *Draskóczy Lajos*, a *parochiális lakás másfél-hónapi használatára fejében 100 koronát óhajtott az egyházi pénztárba juttatni lakbér fejében*, a mit ő el nem fogadván, a volt lelkész ez összeget, a nemes Egyház iránt érzett hálás köszönetének kifejezése mellett, a Konfirmandus-alap gyarapítására adományozta.

62. Ugyane közgyűlés értesül fájdalmas meglepetéssel arról, hogy az *eperjesi állami tanítónőképezdében* a m. kir. vallás- és

közoktatásügyi miniszter ez iskolai év folyamán a *vallásórák számát a hitoktatói díjazással együtt redukálta éppen az eddig folyósított fizetés felére!* A közgyűlés dr. Mikler Károly h. felügyelőt bízza meg, hogy, a magas kormányrendelet méltányos visszavonása céljából, egyházunk nevében tegye meg a szükséges lépéseket.

63. Ugyanezen közgyűlés *utasítja a presbyteriumot, hogy a vízvezetéknek a paplakba és az iskola épületébe leendő bevezetése tárgyában terjeszsen a közgyűlés elé a legrövidebb idő alatt javaslatot.*

64. Ugyane közgyűlés hallgatja meg a helybeli testvéregyházak egyesítése ügyében kiküldött *közös-bizottság* véleményes jelentését a következőkben:

J E G Y Z Ő K Ö N Y V

az eperjesi evang. egyházak egyesítése céljából kiküldött vegyes-bizottságnak Eperjesen, 1906. december 11-ikén tartott üléséről.

Jelenlevők: dr. Mikler Károly az I. egyház h. felügyelője, és dr. Kakúsz Béla a II. egyház felügyelője, mint elnökök; továbbá Frenyó Lajos, Mayer Endre, Schönwiesner János, Maléter Gyula és dr. Obetkó Dezső egyháztagok, valamint Liptai Lajos lelkész.

Dr. Kakúsz Béla elnök az ülést megnyitván,
az ülés jegyzőjévé dr. Obetkó Dezső egyháztag választott meg.

Dr. Mikler Károly elnök részletesen ismerteti a két egyházközség egyesítésének ügyét s a vegyes-bizottság, beható tanácskozás után, a következő határozati-javaslatot terjeszti elfogadás végett mindkét egyházközség közgyűlése elé:

H a t á r o z a t:

A közgyűlés kimondja, hogy az eperjesi ág. hitv. ev. I. egyházközség és az Eperjes és vidéki ev. egyházközség egyesítését — sajnálattal bár — de ezidő szerint sem tartja kivihetőnek, a következő okoknál fogva:

1. Az 1901. évi egyházkerületi közgyűlés 6. jegyzőkönyvi pont alatt, nemkülönben püspök úr óméltóságának ez ügyben a bizottság által kikért s 1906. évi december 7-ikén 5029. szám alatt kelt irata az eperjesi két ev. egyházközség egyesítését olyképp tartják foganatosítandónak, hogy az Eperjes és vidéki egyházközségnek Eperjes központban lakó hívei be-

olvadnának az eperjesi I. egyházközségbe s ezentúl a missiói egyházközség Eperjes központtal bár, de csupán a mostani filiákból állana. Ebből természetszerűleg az következnek, hogy az Eperjes és vidéki egyházközségnek Eperjesen lakó s beolvadó hívei semmi vagyont sem hozhatnának magukkal az eperjesi ev. I. egyházközségbe, mert hiszen az eperjesi hívektől elesett missiói egyház tovább is fennmaradna s így a mai vagyona teljes mértékben utalva lesz. Mindezeknél fogva az eperjesi ev. I. egyházközség, a mely a jelenlegi magas adó mellett is állandóan deficizzel küzd, a beolvadás által csak újabb terhet venne magára, a mennyiben ugyanis számára tót lelkészi szolgálatról kellene gondoskodnia, a mi legalább is egy segédlelkészi állás szervezését tenné elodázhatlanná; ezzel szemben anyagi erőforrásai legfeljebb a beolvadó hívek csekély egyházi adójával szaporodnának, a mely azonban 300 koronát alig tesz ki s méltányossági okoknál fogva fel sem emelhető azért, mert a beolvadás magasabb egyházi szempontokból – nem pedig a hívek érdekéből – történnék.

2. Kivihetetlen az egyesülés azért is, mert a rendelkezésre álló egy templomban vasárnap délelőtt három istentisztelet meg nem tartható, már pedig az egyesítés esetében az eperjesi egyházban minden vasárnap egy magyar, illetve német és egy tót nyelvű istentisztelet s a missiói-kör számára, saját missionárius lelkészüik által végeztetve, egy tót nyelvű istentisztelet lenne tartandó.

3. Az egyesítés minden valószínűség szerint azzal a következménnyel járna, hogy a városi segílyt leszállítanák, mert egy egyházközség nem igényelhet annyit, a mennyit kettő kapott.

4. Végül a jelzett nehézségeknél fogva nem tartja kivihetőnek az egyesítést a közgyűlés az esetre sem, ha az Eperjes és vidéki egyház lelkészi állása megüresedik, jóllehet az egyházkerületi közgyűlés még 1901. évi 6-ik jegyzőkönyvi pont alatti határozatával elrendelte, hogy ennek bekövetkeztével az egyesülés, minden további tárgyalás mellőzésével, eo ipso beáll, s az egyházkerület s illetőleg hozzájárulásuk esetében a hívek a mostani Eperjes és vidéki egyház lelkészi állására, az egyház vagyonának és lelkészlakának felhasználásával, misszionárius lelkészt fognak kinevezni, illetőleg megválasztani. Sőt erre való tekintettel a közgyűlés már most elhatározza, hogy

az esetre, ha netán az Eperjes és vidéki egyház lelkeszi állása megüresednék, kérvénynyel fordul az egyházkerülethez, hogy hivatkozott határozatának végrehajtását bizonytalan időre halaszsa el.“

A közgyűlés, bár mily nagyon óhajtotta a közös megerősödéssel vezető egyesülés létrejövetelét, a *közös-bizottság* határozati javaslata indokainak világos meggyőző hatása alatt, a javaslat minden pontját magáévá téve, határozatilag kimondja, hogy az egyesítés kérdése fölött napirendre tér...

65. Ugyane közgyűlés utasítja az elnökséget, hogy az egyházmegyei elnökség közbejöttével, az eperjesi ág. h. ev. I. Egyház megüresedett lelkeszi állomása betöltése céljából a *Pályázati hirdetést* az EVANG. ŐRÁLLÓban tegye közzé s egyúttal *Korbély Géza* és *Liptai Lajos* érdemes lelkészeket hívja fel pályázati kérvényük szives benyújtására.

66. Ugyane közgyűlés bízta meg ifj. *Draskóczy Lajos* volt lelkészt, hogy az egyházi Évkönyvet az *adminisztrátor szives segítségével* megírja és megszerkeszse.

67. Ugyane közgyűlés vette föl az egyházat építő munkások kicsiny seregébe és üdvözölte lélekmelegséggel az új egyháztagokat, a kiknek névsora a következő: dr. *Bánó Dezső*, özv. *Bergmann Nándorné*, *Bohrandt Lajos*, *Dollak Jakab*, ifj. *Draskóczy Lajos*, *Ferencz János*, *Gaskó András*, *Gaskó Samu*, *Görgey Ernő*, *Husznay János*, özv. *Kail Imréné*, *Klein Emil*, *Kollár-Tahy Emilia*, özv. *Krayzell Kálmánné*, *Mauritz Antal*, özv. *Mussoni K.-né*, *Pap Ferenczné*, özv. *Poloczek Pálné*, *Újházy Árpád*, *Urbán Elek*, *Vandrák Kornélia*, *Vass István*, dr. *Weiszer Emil*, *Zombory Viktor*.

Úgy engedje a kegyelemnek Atyja, hogy az új tagok mindegyike építhessen „*az Istentől néki adatott ajándék szerint azon a fundamentumon, a mit mások vetettek! Meglássa pedig — ő közülök — minden, mimódon épít arra. Mert más fundamentumot senki nem vethet azon kívül, mely egyszer vettetett, mely a Jézus Krisztus. Hogyha valaki épít e fundamentumra aranyat, ezüstöt, drágaköveket, fát, szénát, pozdorját, mindennek munkája nyilvánlén: mert a nap megmutatja; mert a tűz által megjelentetik, és mindennek munkája minémű legyen, a tűz megpróbálja. Ha, kinek munkája, a melyet épített, megmarad, jutalmát veszi. A kinek munkája megég, kárt vall.*“.

Folytassuk e munkát, régiek és újak, régi hittel, a régi ösvényen: új lelkesedéssel!

Munkánk eredményét mutassa a boldogság napja.

Hitünket próbálja, tisztítsa a szenvedések tüze.

A kiben „élünk, mozgunk és vagyunk“, legyen a Krisztus, és kárt nem vallunk soha — Amen.

Eperjes, 1907. január havában.

Ifj. Draskóczy Lajos.

II.

Egyházi tisztviselők.

Egyháztanács. — Iskolaszék. — Bizottságok.

Egyházi felügyelő: *Kubinyi Albert*. — Lelkész: ifjabb *Draskóczy Lajos*.* Felügyelő-helyettes: dr. *Mikler Károly*. Egyházi gondnok: *Schönwiesner János*. Iskolaszéki elnök: dr. *Mikler Károly*. Temetőfelügyelő: dr. *Flórián Károly*. Egyházi ügyész: *Klefner Gyula*. Temetőgondnok: *Bálint János*. Egyházi jegyző: dr. *Wallentényi Samu* és *Durst Győző*. — Tanítók: *Durst Győző* ezévi igazgató, *Mangesius Ilona*, *Oeschger Adél*, *Szánik Ernő*, *Vandrák Vilma*, *Várkoly Szeréna*. Rendkívüli tanító: *Jelenik Emma*.

Az egyháztanács tagjai a tisztikaron kívül: Tiszteletbeli tag: *Husz Ármin*. — Rendes tagok: *Bielek László*, *Csengey Gusztáv*, *Dessewffy Lajos*, ifj. *Draskóczy Lajos*, *Farkas Lajos*, dr. *Flórián Károly*, *Glatz János*, *Gömöry János*, *Hennel Zsigmond*, *Kösch Árpád*, *Ludmann Ottó*, *Maléter Árpád*, *Mayer Endre*, *Oszwald Károly*, *Peskó Ödön*, *Radvány Kálmán*, *Raisz Ede*, dr. *Schmidt Gyula*, dr. *Szlávik Mátyás*, *Szutórisz Frigyes*, *Tahy József*, *Thrór Gyula*, *Witelky Aladár* és *Vogel Béla*. — Póttagok: *Frenyó Lajos*, *Hartmann Albert* és *Schustek Ferdinánd*.

Az iskolaszék világi elnöke: dr. *Mikler Károly*. Tagjai hivatalból: *Schönwiesner János*, *Klefner Gyula*, *Durst Győző* igazgató és jegyző. — Választott tagok: ifj. *Draskóczy Lajos*, dr. *Flórián Károly*, *Frenyó Lajos*, *Glatz János*, *Gömöry János*, *Hennel Zsigmond*, *Ludmann Ottó*, *Mayer Endre*, *Radvány Kálmán*, *Raisz Ede*, dr. *Szlávik Mátyás*, *Szutórisz Frigyes*.

Az adókető-bizottság világi elnöke: dr. *Schmidt Gyula*. Tagjai hivatalból: dr. *Mikler Károly*, *Schönwiesner János*, *Klefner Gyula*, *Durst Győző* jegyző. — Választott tagok: *Gömöry János*, *Hennel Zsigmond*, *Radvány Kálmán*, *Raisz Ede*, *Weiszer Lajos*.

* 1906. október 7-ikén állásától megvált.

A számvizsgáló-bizottság világi elnöke: *Radvány Kálmán*, h. elnök: *Oszvald Károly*. Tagjai: *Bielek Zoltán*, *Farkas Lajos*, *Peskó Ödön* és *Vogel Béla*. — Hivatalból tagjai: dr. *Mikler Károly*, *Schönwiesner János*, *Klefner Gyula*, *Bálint János*, *Durst Győző* a Herfurth-alap vizsgálatához kiküldött iskolai igazgató és jegyző.

A jogügyi-bizottság világi elnöke: dr. *Raffay Ferencz*. Tagjai: *Maléter Árpád*, dr. *Mikler Károly*, dr. *Oszvald Tivadar*, *Klefner Gyula* és dr. *Obetkó Dezső* jegyző.

A közös temető-bizottság világi elnöke: dr. *Flórián Károly*. Választott tagok: *Radvány Kálmán*, *Raisz Ede*, *Schustek Ferdinánd*, dr. *Wallentínyi Samu* jegyző.

A Szegényekháza gondozását ellenőrző bizottság világi elnöke: *Hennel Zsigmond*. Választott tagjai: *Schönwiesner János*, *Thrór Gyula* és *Durst Győző* jegyző.

A jegyzőkönyvrevideáló-bizottság világi elnöke: *Mayer Endre*. Választott tagjai: *Klein Béla* és *Gerhard Béla*.

Az egyháztanácsban és az iskolaszékben, valamint a bizottságokban, mint egyházi társelnök, hivatalból vesz részt a lelkész.

Evang. Gyámintézeti Nőegylet.

Tiszteleti tagok. — Tisztviselők. — Választmány.

Tiszteletbeli alelnök: özv. *Bergmann Nándorné*; tiszteletbeli tagok: *Csengey Gusztáv* és *Raisz Ede*.

Elnök: dr. *Sztehlo Jánosné*; alelnökök: *Csengey Gusztávné* és *Zavatzky Szilárdné*; titkár: *Mayer Endre*; pénztáros: *Vogel Béla*; jegyző: dr. *Wallentínyi Samu*.

Választmányi tagok: dr. *Balpataky Imréné*, *Bielek Lászlóné*, *Bielek Sándorné*, *Bretz Sándorné*, özv. *Csatáry Zsigmondné*, ifj. *Draskóczy Lajosné*, *Farkas Lajosné*, *Frenyó Lajosné*, *Gamauf Györgyné*, *Halbsch Gusztávné*, *Husz Árminné*, özv. *Jármay Béláné*, *Krayzell Jenőné*, *Liptai Lajosné*, *Ludmann Ottóné*, *Meliórisz Ilka*, dr. *Mosánszky Tituszné*, *Maléter Gyuláné*, *Mayer Endréné*, *Melczér Gyuláné*, ifj. *Molitorisz Istvánné*, *Oeschger Adél*, dr. *Oszvald Tivadarné*, özv. *Sándor Kálmánné*, özv. *Szénássy Sándorné*, *Szutórisz Frigyesné*, *Schroepfer Antalné*, *Thrór Gyuláné*, *Vandrák Vilma*, *Vogel Béláné*, *Zavatzky Szilárdné*. Póttagok: *Klemens Jánosné*, *Peskó Ödönné*, özv. *Puchert Gyuláné*, dr. *Wallentínyi Samuné*.

III.

Az istentisztelet rendje

Eperjesi ág. h. ev. I. egyház templomában az 1907. évben.

Hónap	Nap	Vasár- és ünnepnapok	Offertorium	Délelőtt	Úrvacsora	Délután
Január	1	<i>Újév</i>	Offertor.	magyar	—	magyar
	6	<i>Vízkereszt</i>	—	magyar	—	magyar
	13	Vízker. ut. I. vasárnap	—	magyar	—	magyar
	20	" " II. "	—	magyar	—	deutsch
	27	Hetvened-vasárnap ..	—	deutsch	—	magyar
Február	3	Hatvanad-vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
	10	Ötvened-vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
	17	Invocabit vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
	21	Bőjti elmélkedés ..	—	—	—	magyar
	24	Reminiscere vasárnap ..	—	deutsch	—	magyar
28	Bőjti elmélkedés ..	—	—	—	magyar	
Márczius	3	Oculi vasárnap	—	magyar	—	magyar
	7	Bőjti elmélkedés ..	—	—	—	magyar
	10	Laetare vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
	14	Bőjti elmélkedés ..	—	—	—	magyar
	17	Judica vasárnap ..	—	magyar	—	deutsch
	21	Bőjti elmélkedés ..	—	—	—	magyar
	24	Virágvasárnap	—	magyar	—	magyar
	28	Bőjti elmélkedés ..	—	—	—	magyar
29	<i>Nagypéntek</i>	Offertor.	magyar	Úrvacsora	magyar	
31	<i>Húsvét-vasárnap</i>	Offertor.	magyar	—	magyar	
Április	1	<i>Húsvét-hétfő</i>	—	deutsch	Communion	magyar
	7	Quasimodo gen. vas.	—	magyar	—	deutsch
	14	Misericordias vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
	21	Jubilate vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
28	Cantate vasárnap ..	—	deutsch	—	magyar	
Május	5	Rogate vasárnap ..	—	magyar	—	deutsch
	9	<i>Áldozócsütörtök</i> ..	—	magyar	—	magyar
	12	<i>Gyámsint. istentisztl.</i> ..	Offertor.	magyar	—	magyar
	19	<i>Pünkösd-vasárnap</i> ..	Offertor.	magyar	—	magyar
	20	<i>Pünkösd-hétfő</i>	—	deutsch	—	magyar
	26	<i>Confirmáció</i>	Offertor.	magyar	Úrvacsora	magyar
Június	2	Sz.-hároms. ut. I. vas.	—	magyar	—	deutsch
	9	" " " II. "	—	magyar	—	deutsch
	16	" " " III. "	—	magyar	—	deutsch
	23	" " " IV. "	—	magyar	—	deutsch
	30	" " " V. "	—	deutsch	—	deutsch
Július	7	Sz.-h. ut. VI. vas. ..	—	magyar	—	deutsch
	14	" " " VII. "	—	magyar	—	magyar
	21	" " " VIII. "	—	magyar	—	magyar
	28	" " " IX. "	—	deutsch	—	magyar

Hónap	Nap	Vasár- és ünnepnapok	Offertorium	Délelőtt	Úrvacsora	Délután
Aug.	4	Sz.-h. ut. X. vas. ..	—	magyar	—	deutsch
	11	" " " XI. " ..	—	magyar	—	magyar
	18	" " " XII. " ..	—	magyar	—	magyar
	25	" " " XIII. " ..	—	deutsch	—	magyar
Szept.	1	Sz.-h. ut. XIV. vas. ..	Offertor.	magyar	—	deutsch
	8	" " " XV. " ..	—	magyar	—	magyar
	15	" " " XVI. " ..	—	magyar	—	magyar
	22	" " " XVII. " ..	—	magyar	—	magyar
29	" " " XVIII. " ..	—	deutsch	—	magyar	
Okt.	6	Sz.-h. ut. XIX. vas. ..	—	magyar	—	deutsch
	13	" " " XX. " ..	—	magyar	—	magyar
	20	" " " XXI. " ..	—	magyar	—	magyar
	27	<i>Reform. emlékün.</i> ..	Offertor.	magyar	—	magyar
Nov.	3	Sz.-h. ut. XXIII. vas. ..	—	magyar	—	deutsch
	10	" " " XXIV. " ..	—	magyar	—	magyar
	17	" " " XXV. " ..	—	magyar	—	magyar
	24	" " " XXVI. " ..	—	deutsch	—	magyar
December	1	Advent I. vasárnap ..	—	magyar	—	deutsch
	8	" II. " ..	—	magyar	—	magyar
	15	" III. " ..	—	magyar	—	magyar
	22	" IV. " ..	—	magyar	—	magyar
	25	<i>Karácsony ünnepe</i> ..	Offertor.	magyar	—	magyar
	26	<i>István vértanú</i> ..	—	deutsch	—	magyar
	29	Kar. ut. vasárnap ..	—	magyar	—	magyar
31	<i>Őv-esti hálaadás</i> ..	Offertor.	—	—	—	este fél 6-kor
1908-ik év						
Január	1	<i>Újév</i>	Offertor.	magyar	—	—
	5	Újév ut. vasárnap ..	—	magyar	—	deutsch
	6	<i>Vízkereszt</i>	—	magyar	—	magyar
	12	Víz. ut. I. vas. ..	—	magyar	—	magyar
	19	" " II. " ..	—	magyar	—	magyar
26	" " III. " ..	—	deutsch	—	magyar	
Febr.	2	Víz. ut. IV. vas. ..	—	magyar	—	deutsch
	9	" " V. " ..	—	magyar	—	magyar
	16	" " VI. " ..	—	magyar	—	magyar
	23	" " VII. " ..	—	deutsch	—	magyar
Márcz.	1	Víz. ut. VIII. vas. ..	—	magyar	—	deutsch
	8	" " IX. " ..	—	magyar	—	magyar
	15	" " X. " ..	—	magyar	—	magyar
	22	" " XI. " ..	—	magyar	—	magyar
	29	" " XII. " ..	—	deutsch	—	magyar

Jegyzet. Az 1908-ik évre szóló sorrendben a Vízker. ut. következő római-számok csupán a vasárnapokat jelölik az istentisztelet nyelvével együtt. A mint a bőjti időszak bekövetkezik, a lelkész minden csütörtökön d. u. 3 órakor bőjti elmélkedést tart.

KUBINYI ALBERT

AZ EPERJESI ÁG. H. EV. I. EGYHÁZ JUBILÁLT FELÜGYELŐJE.

IV.

E m l é k l a p o k.

I.

KUBINYI ALBERT.

1856—1906.

Ki ne emlékeznék a lélekemelő, magasztos ünnepre, a melyen ott, a hervatag ősz kebelén, viruló szép tavasz hintett ártatlan gyermek-kezekkel,¹ mosolygó kis virágokat, a daliás tartású, testben-lélekben ifjú aggastyán útjára, mikor az ünneplők megilletődött sorfala között odajárult az Úr oltára elé, hogy a félszázados egyházépítő munka határkövénel hálaadással omoljon porba a hűséges szolga Isten előtt!

A ki részese volt annak az ünnepnek: akarva sem feledheti soha.

A ki nagyidők multán e lapokra tekint, a késő utód, úgy hiszem, hogy a ritka szép történeti esemény színes képein merengve, legszívréhatóbbnak fogja találni azt a jellemvonást, hogy a lélekmelegséggel ünnepelt egyházvezér *nem sietett* megpihenni dús babérain, hanem a marasztaló szeretet szavára klasszikusan művelt lelke finomságával, vallásos kedélye mély érzésével így felelt: „a míg *lehetett*: szolgáltam úgy, mint kellett, — most, a mikor még mindig *kell*: szolgálok úgy, a mint csak *lehet*“ ...

És Kubinyi Albert „a szolgálatot, a mit az Úrban vett — ötven év előtt — *betölti*“² még ma is!

Ötven esztendő, egy egész életnek is szép adomány a kegyelem Urától ...

¹ Polg. leányiskolánk kis növendékei szórtak virágokat az ünnepelt útjára.

— ² Kol. 4. 17.

Hogy pedig mit jelent: ötven évet ezer bajjal küzdő szent Sionunk vezéri tisztében tölteni el; hogy milyen szolgálat az egyház hajóját *úgy* kormányozni ötven éven át, hogy a bizonytalan, az ellenséges indulatú, örökké forrongó tengeren hányatott hajó a részvétlenség és vallásos közöny zátonyain léket ne kapjon, az anyagi szegénység és lelki kishitűség sekélyes vizein fönn ne akadjon, az örökös ostrom szorosainak kőszikláin porrá ne zúzódjék: az ilyen szolgálat erkölcsi értékét, az eperjesi hálás egyház buzgó tagjainak igaz öröme, tündöklő fénynyel világosította meg az a lélekemelő tény, hogy a puritán egyszerűségű jubiláris ünnepen a viharedzett hű kormányos üdvözlésére sietett az elsők között, az igaz érdem elismeréséül: br. *Prónay Dezső* egyetemes egyházi és iskolai felügyelő; hogy szerény házi, családias ünnepünkön, *Zelenka Pál* lánglelkű főpásztorunk vezetése alatt szeretettel vett részt *egész kerületünk a testvér-egyházmegyékkel*; hogy örömről osztozott *Sárosvármegye* egész közönsége, *Eperjes* szab. kir. város minden nemesszívű polgára vallásfelekezeti különbség nélkül; hogy az egy élő Isten dicsőítésére emelt templomunkba szeretettől sugallt vonzalmuk szavára szívesen megjelentek (a róm. és gör. kath. egyházak kivételével)¹ a testvér-*hitfelekezetek*, a *katonai* és *polgári* hatóságok, valamint az összes társadalmi és kulturális *egyesületek* és *intézetek*, hogy e lélekemelő cselekedetben megdicsőüljön újra a rég elhangzott, önzetlen munkára lelkesítő Ige: „*a ki felöltözi a legszebb palástot, az igazság palástját, az vet magának az életre*“²... és „*nyer életet, tisztességet és szeretetet*“³... „*az ő igazsága felmagasztalja — a kik javára szolgál — a nemzetséget is*“⁴ „*és az ő boldogságával magasztaltatik az egész város*“⁵...

¹ A történelmi hűség kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy dr. Vályi János gör. kath. püspök és Zaborovszky Béla esperes-plébános, a tridenti zsinat végzésére hivatkozva maradtak el a templomból és az ünnepelnél a jubileum előtt való napon látogatást tettek. — ² Péld. 11. 19. — ³ Péld. 21. 22. — ⁴ Péld. 14. 34. — ⁵ Péld. 11. 11.

Két, teljes emberöltőt meghaladó hosszú pályafutás még a legkedvezőbb viszonyok közt is rendkívüli jelenlenség a legelfogulatlanabb krónikás szemében is . . .

De nekünk nem szabad feledni, hogy *Kubinyi Albert* közszolgálatának első decenniuma közvetlen arra a szomorú időre esik, a mikor a Haynau-féle „*Katonai rendelet*“-ben¹ a délibábos reménynyel biztató „*Manifestum*“-ban² a zsarnokság kardjait fizetett alabárdosok kezében csörtető „*Kundmachung*“-ban³ a selyemzsinórt ravasz kézzel fonó „*Entwurf*“-ban⁴ nyíltan és titokban működő hatalmasok minduntalan meghúzták a lélekharangot a magyar protestantizmus, vele együtt a magyar alkotmány és lelkiismereti szabadság élete fölött; mikor, *bármint éget a szó: ki kell mondani . . . denuncziáns evang. lelkészek nyitották ki a börtönajtókat*, melyek *Haubner Máté, Pák Mihály, Szeberényi János* superintendensek után zárultak be szivetrázó csikordulással! . . .

Mi nem feledhetjük, hogy *Kubinyi Albert* akkor állott egyházunk élére, mikor „*az egyházi test lélegzetében már alig volt észrevehető az autonom élet moczczanása*“ mikor „lelkészeink egyik része elcsábítatva azon állás által, melyet az új alkotmány számukra kilátásba helyezett . . . másik része féltvén hivatalát, nem mert a kormány ellen nyilatkozni . . . a harmadik rész önérdékét hajhászva s nemzetiségi ábrándjainak valóságát remélve, a miniszteri javaslat mellett nyilatkozott“⁵ . . . mikor a vérszemet kapott camarilla a „*Nyiltparancs*“-ban⁶ vélte megadni az utolsó kegyelemdőfést a mi Sionunk várfalain belől küzdő szabadságnak! . . .

Mi büszkeséggel jegyezzük fel az utódok számára, hogy *Kubinyi* akkor állott a düledező bástyafalakra, mikor a rázkódtatásokban gyötrelmes évek minden napjának minden pillanatában személyes szabadságát, vagyonát, sőt életét tette kockára az az evangélikus ember, a ki a *Prónayak*,

¹ 1850. febr. 10. — ² 1851. decz. 31. — ³ 1854. júl. 11. — ⁴ 1856. aug. 21. — ⁵ Csecsetka, Egyházjog 197. l. — ⁶ 1859. szept. 1.

Radók, Zsedényiek, Mádayak és a többi dicsők hívására sorompóba lépett, a klasszikus költő szavaival:

Si fractus illabatur orbis
Impavidum ferient ruinae!¹

És a szerény, gyülekezete köréből soha ki nem vágyó munkás félszázad alatt új életet teremtett a romok omladékain!

Szives Olvasó! Tekints a képre, mely *Kubinyi Albert* lelki képének porvonásait tükrözi; megengedem, hogy kívánnivalót hagy maga után az igénytelen reprodukció, de az bizonyos, hogy e kép megtestesülése a költő szavainak; íme, az ember:

*Integer vitae seclerisque purus...*²

Íme, a jámbor életű és a gonosztól ment ember!

Az az ember, a ki „*meggondolta mindig, mit szóljon*“,³ a ki „*bölcsességet beszélt és az Ő lépései meg nem tántorodtak*“,⁴ a kinek „*vigasságára volt mindig cselekedni az igazat, és a ki minden ő utait jól rendelte el*“⁵ és „*a kinek minden útja egyenes volt mindig*“,⁶ „*a ki igazán járt és félté az Urat*“,⁷ a ki „*nem kereste a maga hasznát, hanem sokaknak hasznokat, hogy megtartassanak*“,⁸ „*a ki nem jött, hogy neki szolgáljanak, hanem nemes hevülettel Ő szolgált sokakért!*“⁹..., a ki vezéri tisztében bölcS Salamonnal figyelmeztette a rohamos gyorsasággal változtatni óhajtó túlbuzgóságot: „*ne bontsd el a régi határt, melyet csináltak a te eleid*“,¹⁰ mert „*a ki a gyepűt elhányja, megmarattatik a kígyótól!*“¹¹

Nem hiú tömjénezés — való tény az, hogy e prófétai buzgóságú apostol *vonzó egyéniségének*, áldozatkész lelkületének oroszlánrésze van abban, hogy évenként harmadfél száz növendéket számláló iskoláinkat — *lelkes, nagynevű munka-*

¹ Ha rombadől is a világ, rettenthetetlenül fog omladékain állni! —

² A jámbor életű és a gonosztól ment ember. — ³ Péld. 15. 28. — ⁴ Zsolt. 37. 30. — ⁵ Péld. 21. 17. — ⁶ Péld. 15. 19. — ⁷ Péld. 14. 2. — ⁸ I. Kor. 10. 13. —

⁹ Máté 20. 28. — ¹⁰ Péld. 22. 28. — ¹¹ Préd. 10. 15.

társaival együtt – oly tanerőkkel láthatta el egyházunk, hogy *a halhatatlan emlékü tanítómesterek* sikerdús munkássága révén városunknak, sőt vármegyénknek elismerése mellett tehattünk hazafias szolgálatot a közoktatás terén, vallásfelekezeti különbségre soha nem tekintve!... Való tény az, hogy *Kubinyi Albert* lelkes, buzdító példája és áldozatkészsége teremtett a jók jobbjáival olyan leányiskolai *alapot*, hogy a legválságosabb időben – két évtizeden keresztül – vármegyénkben *egyedül* a mi iskolánk szolgálta a magyar nőnevelés *akkor* oly végtelenül elhanyagolt ügyét!

Ez a nemzeti érzést ápoló csöndes, kitartó félszázados munkálkodás – idegen nemzetiségű vidékünk metropolisában – fölkarolása a népoktatás szent érdekeinek *Kubinyi Albert* őszinte, lelkes, hazafias törekvéseiben:

*Exegit monumentum aere perennius!*¹

Az ércz hideg, kemény, lélektelen. Az igaz emléke él, lángra hevíti az utódok szívét is!

Ezt az emléket megörölni az idő vas foga nem fogja sohasem!

Éppen ilyen emléket állított magának *Kubinyi Albert* egyházvezéri tisztének betöltésében is. Mint „*primus inter pares*“ a férfi-jellem, a keresztyén hithűség, a forró hon-szerelem ragyogó példáját adta egész életében, érzületében, minden cselekedetében, a ki ötven esztendő terhét és hevét viselve: fáradtságot soha nem kimélt, az akadályoktól soha vissza nem riadt, a kit a balszerencse sújtó ostora csak új küzdelemre edzett, a ki Anteüszként kelt föl a porból, mikor egyházunkat egy-egy alkalommal le-lesújtotta oda a hatalom vas keze; a ki daliás időkben rendületlen kitartással tört mindig előre, mindig magasabbra az eszmény felé, a mit meg is valósított a más-hitfelekezetű polgárokkal és egyházfőkkel való békés együttműködésben.²

¹ Ércznél maradandóbb emléket emelt önmagának!

² *Kubinyi Albert* egyházi felügyelőnk volt Eperjes szab. kir. város közönségének szónoka, midőn 1901. évi július havában – az impozáns fáklyásmenet

Íme, az Isten kegyelméből való lelkes világi pap képe a kinek szerénysége *elhárította* magától a többször kínált *egyházmegyei felügyelői széket*, de canonica visitationalis jegyzőkönyveink tanúsága szerint *mégis Ő töltötte be azt mint helyettes*, egyházi életünk kiváló történeti jelentőségű eseményeivel kapcsolatosan! Mint egyházmegyei törvényszéki bíró, mint ősi Kollégiumunk patrónusa és igazgatóválasztmányi tagja, mint egyházkerületünk tanítóképesítő vizsgálóbizottságának világi h. elnöke, mint egyházkerületi és egyetemes közgyűléseinknek minden időben igaz tisztelettől környezett tagja, elévülhetetlen érdemeket szerzett mindenütt.

A milyen buzgó volt tevékenysége egyházunk kerítésén belől, *olyan volt közéleti szereplése is*.

Mikor szükség volt rá, rövidebb időre hivatalt is vállalt. Eperjes szab. kir. város kapitánya, Sárosvármegyének árvaszéki ülnöke volt.

Előkelő, művelt közönségünk Társadalmi Egyletének — több mint négy évtizeden át — elnöke ma is.

A rémes emlékű eperjesi tűzvész pusztítása alatt hősieles önfeláldozással működő Eperjesi Tűzoltóegyesületet jelentékeny anyagi áldozattal szervezte,¹ a melynek azóta vezető elnöke.

Mint az adófelszólamlási bizottság h. elnöke, hosszú időnek lelkiismeretes, terhes, felelősségteljes munkájával polgártársai becsülését érdemli ki ma is.

Nevével, vagyonával, tudásával, altruisztikus érzületével városunk és vármegyénk közigazdasági intézményeit, mint pénzügyi és műalmi igazgatósági tag, mint a Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület életének több éven át tevékeny részese: hűséggel szolgálja, istenadta tehetsége szerint.

élén — hazafias érzülettől sugárzó, a vallásfelekezetek együttérzését ápoló, minden vizályt keltő, gyanúsító, alacsony támadást elítélő, lesújtó beszédében utasította vissza az eperjesi gör. kath. püspöki aula előtt, dr. Vályi János személyét a pánszlávizmus vádjával becsmérő sajtó légbőlkapott insinuatíóit a demonstráló közönség köztetszése kíséretében s a hazafias érzületű, népszerű püspök hálás köszönete mellett. — ¹ 1876. évben.

Köztudomású dolog, hogy nincs e város területén egyetlen egy humanitárius (Erzsébet-árvaház, Evang. Nőegylet, Evang. Szegényekháza) és közművelődési (Eperjesi Széchenyi-kör stb.) intézmény, a melynek alapításában, alakulásában, vezetésében, felvirágoztatásában kiváló szerep ne jutott volna Kubinyi Albertnek.

Mint dicsőséges szabadságharczunk honvédfőhadnagya, 1901 óta részese a fölséges királyi elismerés ama nagy tényének, melylyel a kormányelnök útján nyugdíjat utalt a nagyidők itt maradt vitézeinek — királyi atyai szívének elismerésül!...

Íme, az ember, a ki nem pompázott soha, sem érdemeivel, sem pedig hitével; a ki „*az elhintett mustármagból mindenütt élő fát nevelt*“,¹ a kinek „*hite hegyeket mozdított*“,² kinek bátorsága „*követséget viselt az igazért, ha kellett, a vaslánczok közt is*“,³ a ki „*mikor legtöbb háborúságot szenvedett, akkor veve legtöbb bátorságot*“,⁴ a ki Istennel kezdte, Istennel végezte minden munkásságát.

Ezek után érthető, hogy Kubinyi Albert munkás élte alkonyán tiszteletére jubiláris ünnepet rendezett a hálás egyházközség; érthető, hogy a „*mi*“ ragyogó képzeletű kurucz költőnk⁵ ez ünnepre fölajzotta lantját vallásos énekekre, hogy ihletével a hálaadó lélek számára gyémánt hidat építsen az ég és a föld között, hogy a költő áldó zsolozsmája, hófehér galamb gyanánt lebegjen ott, az Úr szentélyében, az ünnepelt patriarcha ősz feje fölött; érthető, hogy a magasztos ünnepen egyházkerületünk főjegyzője, bűvös-ajkú papja tolmácsolta szívet emelő hiterővel hálaérzelmeinket Isten előtt; érthető, hogy könny ragyogott mindenki szemében, mikor hódolattal szeretett Főpásztorunk az apostoli hév buzgó, szívet olvasztó igéivel megáldotta az oltár lépcsőzetén térdeplő, kipróbált hú munkást; érthető, hogy e fönséges ünnepen résztvettek közelben és

¹ Máté 13. 11. — ² I. Kor. 13. 2. — ³ Efez. 6. 20. — ⁴ I. Thess. 2. 2. —

⁵ Csengey Gusztáv.

távolból a jók jobbjai; ezek után érthető, hogy milyen igazi közörömet keltett az a hivatalos közlemény, mely hírül adta nekünk 1906. nov. 10-ikén, hogy Kubinyi Albert m. kir. udvari tanácsosi czímet kapott Ő felsége a magyar királytól, kitüntetés gyanánt.

Ez a méltóság ékessége a munkának, melyben meg nem lankadt.

Díszje városának, mely vele örült.

Becsülete Anyaszentegyházának is, a melynek hű szolgálata édes hazánkban csak közérdek lehet.

Büszkesége hálás egyházának, melynek fenkölt lelkületű tagjai a rendkívüli történeti esemény, a félszázados jubileum emlékére, iskolai czélokat szolgáló „Kubinyi-alapítványt“ létesítettek!

Kubinyi Albert!

Szeretett Nestorunk!

„Te a munkának terhét hordoztad, mint a Jézus Krisztusnak jó vitéze. Te nem elegyítetted magadat ez életnek szorgalmatosságába, hanem vitézkedtél, hogy annak kedvében lehessél, a Kítől választattál a vitézségre“, mert tudtad, *„hogy ha tusakodik is valaki, nem koronáztatik meg különben, hanemha igazán tusakodik...“*¹

Te igazán tusakodtál.

Éppen azért meg is koronáztattál.

Isten kegyelmével.

A földi királyi kegy elismerésével.

Polgártársaid igaz szeretetével.

Anyaszentegyházad kitüntető hálás tiszteletével.

Hű nőd oldalán hosszú, zavartalan boldog étellel...

Viseld e koronát még soká *itt*, közöttünk!

Ha pedig — egykor — fáradt szempilláidat égi angyalod édes álmra csókolja szeliden... akkor is... ott is... veled lesz a te kedvencz, klasszikus költődnek az evangéliom

¹ II. Tim. 2. 3–5.

világába olvadó tiszta szelleme, hogy ott is... glóriával
övezze tiszta homlokod a Te hited biztató szava:

Non omnis moriar!

A jubiláris hálaadó istentisztelet lefolyása.

Dallam:

"Mint a szép hűvös patakra..."

Gyülekezeti ének.

Írta: CSENGEY GUSZTÁV.

Hála neked jó Istenünk, Hogy megértük e napot,
Hogy magasztos szép ünnepünk Szeliden ránk virradott;
Száll az ének ég felé, A te szent színed elé:
Dicsértessék a te neved, Ki megvédted hű népedet.

Századok nagy viharában Mennyit küzdtek híveid!
Börtön mélyén, tűzhalálban, Egy vigaszunk volt: a hit!
Oh, hogy vívtuk egedet: Küldjed segítségedet!
Jó Atyánk, te meghallgattál, Szabadítót jókor adtál.

Ős hitünknek szabadsága Hazánkkal, hogy elbukott,
Zsoldos kínzó tört házába, S már remélni sem tudott;
De megtartá ős hitét, Föl-fölhangzott szent ígéd.
Vészben, bajban hogy megálltunk, Te maradtál erős várunk.

Hogy az önkény meg nem törte Rabigával népedet,
Oklevéllel csalja törbe, S ott jóléttel hiteget;
Érte századok jogát Magunk önként adjuk át.
A hívőket így csábítja, A gyengéket elkábítja.

A kísértés órájában Adtál erőt, Istenünk!
Ki előljárt a pusztában, Volt vezető Mózesünk.
Zsoldos őrség lesben állt, De gyávéra nem talált:
Szava zengett bátran, hittel, És hű maradt híveiddel.

A ki bölcsen volt vezérünk Hosszú ötven éven át,
Áldd meg, Isten, esdve kérünk, Áldd meg tiszta alkonyát!
Ki átküzdött annyi vészt, Nyerjen most elismerést;
A hogy népének kivánta: jusson be a Kanaánba.

Áldd meg Isten szép honunkat, Vidd sikerre szent jogát,
S benne küzdő egyházunkat: Hogy Szent Lelked hassa át.
Éltesse a híveket A hit, remény, szeretet;
S hová néz a hívők vágya: Vigy az örök Kanaánba!

Geduly Henrik nyiregyházi lelkész, egyházkerületi főjegyző

Alkalmi beszéde.

Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi atyánktól és a mi Urunk-, a Jézus Krisztustól! Ámen.

Alapige: Lukács evang. 17. rész, 10. vers. „Ezenképen ti is, ha mindazokat megcselekedénditek is, a melyek néktek parancsoltattak, ezt mondjátok: Haszontalan szolgálk vagyunk, mert a mit kellett cselekednünk, azt cselekedtük.“

Mélyen t. Ünneplő Közönség! Ha Istennek országában, a mely a szabadság-, szeretet-, igazság- és világosságnak a Szentlélek által megszentelt világa, lehet virágos mezőről szólni, úgy ma e gyülekezetnek kicsinye-nagyja s a közel- és távolból egybesereglett résztvevő szivek valóban virágról virágra lépnek... Pár pillanattal ezelőtt ott állottunk még a jövő Thimotheusok, az Igének leendő hirdetői részére megépített testvéries hajlék előtt, a melyet e messze vidékre kiterjedő egyházkerület minden gyülekezetének és minden hű tagjának *áldozatkészsége virágaiból* készített számunkra a gondoskodó evangéliumi szeretet, s a melyet égbeemelő hangokon s az Istenben gyökerező *hit megszentelő erejével* adott át magasztos rendeltetésének a buzgó főpásztori áldás, most pedig felgyülekeztünk ide: Istennek templomába, hogy a lélek szomját az isteni kegyelem forrásvizein megelégtítve, egyúttal megüdjünk a Krisztus egyháza és benne és általa *Isten országa szolgálatának egy oly kimagasló példáján*, a mely már nemcsak egyes virágokat, de egy embert tekintve, egy emberhez arányítva, *a nemes evangéliumi hitélet egész koszorúját* tárja elibénk, a melyben ott van az áldozatkészség mellett a hűség, a félszázadon át tartó, jó- és balsorsban soha meg nem lankadó buzgóság mellett a messze jövőbe követésre hívó, nemes példaként belezöldelő babér!

Virágról virágra lépünk, hogy egyszerre adatik megünnepelnünk az alkotó kéz varázserejére megépült csarnokot, a mely a jövőé és egyúttal e gyülekezet világi fejének

ötvenéves egyházi szolgálatát, a mely ugyan *a múlté*, de *hálás* hittestvéri szívünk elismerésében egyúttal *a jelené* és messze ragyogó példájában a *jövőé* egyaránt.

Virágról virágra lépünk! Ám lelkünk örömvirágainak nyiladozási közt onnan felülről, a béke, igazság és Szentlélek által való öröm fenséges ormairól egy komoly szózat hallatszik felénk, a melyet protestáns szívvel megérteni: dicsőség, követni: gyönyör, megtagadni: véték — s a mely úgy hangzik: „*ha mindeneket megcselekedtetek is, a mit megcselekednetek kötelességetekben állott, akkor ti azt mondjátok: haszontalan szolgák vagyunk, mert a mit kellett cselekednünk, azt cselekedtük*“, — vagy más szóval: az emberi hűség, sikerek, áldások legragyogóbb példái ne vakítsanak el ítéletekben s ne felejtessék el veletek, hogy mindezekért ne magatokat, hanem az Istent dicsőítsétek!

E komoly szózatot választottam én Kubinyi Albert ötvenéves egyházfelügyelői ünnepén tartandó szentbeszédem alapigéjéül, — és választottam nem azért, hogy az ünneplés örömmámorában úszó lelkeket valamelyes komor hangulatba ejtsem, nem azért, hogy e szolgálat általatok és mindnyájunk által gyönyörrel szemlélt koszorújából rideg kézzel kitépjem a virágokat, hanem, hogy *e szolgálat igazi becsét* Isten országa szempontjából megvilágítva, arra Istennek nevében e helyről is rátegyem a legigazabb és legmaradandóbb elismerés koronáját!

Isten országában sohasem embert, de mindig Istent ünneplünk, Istent dicsérünk, Istent dicsőítünk!

Ezt teszszük most is, e jubileum alkalmával, a midőn is: *az Isten országában való szolgálat igazi jutalmáról szólunk*, fejtegetvén azt, hogy:

1. mi az igaz ember szolgálata?
2. mi a szolgálat igaz jutalma?

I.

Tehát: *az igaz ember szolgálata!* Elmélkedésünk első része e gongolat körül csoportosul.

Szolgálat — annyi, mint: lekötöttség! A ki szolgálatba lép, el kell tőkélve lennie arra, hogy kötelességeket kell teljesítenie, terheket viselnie, gondokkal küzdenie, akadályokon győznie, — el kell tőkélve lennie, hogy e szolgálat minden kötelező részét teljesítse, mert tudja, hogy csak akkor méltó *az igaz, a hű szolga* nevére; és tudnia kell azt, *hogyha mindent teljesített is, érdemeket ebből a maga részére még nem szerzett, mert hiszen csak kötelességét teljesítette!*

És ha ez a felfogás a szolgálat felől egyedül jogosult künn, a mindennapi élet ezernyi szövevényes viszonylatai közt: mennyivel jogosultabb, sőt egyedül jogosult itt benn, a hívők benső közösségében, Istennek országában és annak fenséges, komoly erkölcsi világában! Hiszen itt szüntelenül hangzik felénk ama szeplőtlen mennyei bárány intő szózata: *„Légy hű mindhalálig“*, — itt meg nem némul az ő útmutatása: *„E parancsolatok közül egyet is el ne vétsetek“*, — itt a testvéri szeretetnek, a nemes áldozatkészségnek mindig ölekeznie kell a hivatali hűséggel, itt a száj fogadalmának mindig találkoznia kell a tények igazolásával! A szolgálatnak ez a mezeje tehát szigorúbb, de egyúttal igazabb és fenségesebb minden másnál, mert *itt a léleknek önként fel kell olvadnia a kötelesség eszményi szeretetébe és a teljesítésen való eszményi boldogságba!*

... Nos — és most jöjjetek, Eperjes fiai és leányai és nézzétek meg, ha vajjon a ti aggastyán felügyelők ezt a szolgálatot teljesítette-e Istennek országában?!

... Ezt! Ezt a protestáns egyházi szolgálatot, a mely *a kötelesség eszményi szeretetéből fakad, és a melyben a lélek felolvad ama boldogságban, hogy e kötelességet önként teljesítheti!*

Ötven évig szolgálta egyházát! Ötven év! Vonjátok le ezt az évszámot az ő életkorából és előttetek áll a 28 éves deli ifjú, telve rózsás ábránddal a szép jövő felől, dús anyagi jólétről, végeszakadatlan családi boldogságról, világi

dicsőség lépcsőfokain folytonosan előre- és csak előre-haladásról. Álmodat sző a 28 éves ifjú, — úszik az árral és mikor lelkét megérinti a jövő csillogó boldogságának búbajos képe, oly kimondhatatlanul szépnek találja az életet és futva-fut annak csábító gyönyöre után! ... És íme, ez a férfi, a kinek szolgálatáról ez emlékezetes fordulón elmélkedünk, ebben a korban lépett az ő anyaszentegyháza — és benne és általa az ő Üdvözítője, a Jézus Krisztus hű szolgálatába; abban a korban, a mikor más ifjú a gyönyör utain járva, a szenvedélyeknek adja magát rabul: ő ezt a komolyabb, ezt az égi, hívó szózatot hallgatta meg és rabul ad tamagát a Jézus Krisztusnak!

És ezt a szolgálatát, ezt a rabságát attól fogva mind a mai napig szépnek, gyönyörűségnek találta.

Voltak idők, a mikor szenvednie kellett érte!... Szenvedett fölemelt fővel, boldogan, mert: *az én életem is nem drága nékem az én Uram-, a Jézus Krisztusért!*

Voltak idők — és hol van Eperjes városának, társadalmának, anyaszentegyházának az az alkotása, lett legyen célja akár a szegények megsegítése, akár a közművelődés előmozdítása, akár a szenvedők bajának enyhítése, akár a hazafiúi szabadságokért, jogokért való küzdelem, — akár a kicsinyek vagy felnőttek ellátása, akár íme e szép múltú anyaszentegyház szép jövőjének biztosítása? — hol van tehát mindaz a szép, jó, nemes, igaz törekvés, a melyet ti, Isten lelkének láthatatlan újjmutatását követve, igyekeztetek boldog valósággá tenni? — a hol és mikor az élet ősz vándorának nevével, jó szívvel, áldott kezével, szíve lelkesültségével, elhatározása szilárdságával ne találkoztatok volna? — a hol ő nem lett volna közöttetek a sorban, sőt legtöbbször előttetek, a sor élén, hű vezér gyanánt!? Atyja, gyámola az inségeseknek, bölcs tanácsadója a reábízott testületeknek, hű szolgálja az Úrnak — mindig készséges ember és alázatos szívű keresztyén! — íme, e mozzanatokból alakul ki az az ötvenesztendőszol-

gálat, a melynek alapelve volt a Jézus-szentelte protestáns szívek önvallomása: akármilyen szép, jót, nemeset cselekszem, *haszontalan szolga vagyok, mert csak kötelességemet teljesítettem.*

II.

Ám ez a szolgálat jutalom nélkül mégsem maradhat és jutalma éppen az a boldogító tudat, hogy *vele és általa Isten dicsőségét emeljük.*

„*Arma virumque cano!*“

Harczi zajt és férfiúi dicsőséget énekelt a pogány római költő, a midőn a tündöklő római hatalom dicső alapítójáról beszélt. Mi nem az élet küzdelmei közt, *erkölcsi fegyvereivel győző harczost*, de nem is a nemes polgári és egyházi *erényeivel tündöklő* férfiút dicsőítjük ma, midőn az Úr országában eltöltött 50 éves szolgálat felől elmélkedünk, de dicsőítjük Istent, a ki a gyenge emberben mutatja meg az önnagyságát és dicsőségét, a ki csodálatos bölcseségével népének ezrei közül kiválasztja azt az egyet, ezt az ihletett lelket, prófétai szívet, az ő evangélioma szolgálatában híven kitartó jellemet, hogy hűségével megszégyenítve az ingadozókat, kitartásával a lankadókat, ihletett lelkesedésével a dermedt közöny fásult híveit s az íme, hittestvéri szívből fakadó hála, meleg ragaszkodás, boldogító elismerés áldott jutalmával azokat, a kik mindig és mindenben csak hiú világi vagy múló anyagi jutalmak után futkosnak. Istent dicsőítjük mi ma, mert az Ő dicsőségére válik, hogy kegyelme gazdagságából a szolgálatnak ezt a szép példáját adja elibénk, hogy lássák mindenek, hogy az evangéliom egyházában az Úrnak szolgálni lehet terhes, lehet fáradtságos, lehet küzdelmes, de mindenestre lélekemelő, csak boldogító szolgálat lehet az, a melyet külső jutalom reménye nélkül, minden önző számítás nélkül, egyedül Isten nevében s az Ő nevének örök dicsőségére vállaltunk magunkra. Mintegy az evangéliomi szolgálat hegyormairól hazaszerte, a messze távolba mindenüvé, a hol csak evangéliomi gyü-

kezeszetben evangéliomi szívek lakoznak, mindenüvé elhangzó
 harsona szava szól most az eperjesi példa: ifjak tanuljatok,
 férfiak, nők lelkesüljetek, aggastyánok meg ne lankadjatok
 hű szolgálat által dicsőíteni Azt, a ki által vagytok, a ki
 bennetek mindenekben lakozik, a ki földi békét és örök
 üdvöt atyai kegyelmének gazdagságából szerzett tinétek!
 Istennek dicsőségét munkáljuk minden hű szolgálat által.
*„Mert, ha Apollos plántált és Pál öntözött, mégis az Úr
 az, a ki az áldást adta.“*

Legyen hát az Úré a dicsőség, hogy támasztott magának,
 reánk ily áldottan ható szolgálat-férfiát! Hadd hajtsa fejét
 álomra ez az ősz aggastyán – a mai szép virágos nap külső
 fényének multával – *abban a boldog tudatban* – s legyen ez
 az ő igaz jutalma, igaz szolgálatáért – *hogy ő is egy kővel,*
 széppel és ragyogóval, járult a dicsőség ama hajlékának meg-
 építéséhez e földön, a melyben kimondhatatlan fény ragyo-
 gási közt él a hívők szeme előtt az áldás és kegyelem Ura!

És ezt a verőfényes boldog tudatot élete hátralévő napjai
 közül egyetlen egy se vegye el tőle soha!

És a mikor majd egy eperjesi sírról a késő estalkony
 szellője egy lágy, hívogató hangot visz feléje, hogy a kivel
 szíve, felfogása, hűsége és áldozata egy vala, legyen vele
 egy majd a pihenésben is: akkor is édesítse meg álmát a
 hű szolgák amaz örökké jutalmazó érzése, a melyet az
 Üdvözítő Úr Jézus Krisztus ígérete alapján e földtől való
 búcsújakor Pál apostol ápolt szívében: *„immár senki el
 nem veheti tőlem az én koronámat, ama hervadatlan koszorút,
 a melyet készített az Úr az őtet híven szeretőknek. Amen.*

Zelenka Pál tiszakerületi püspök főpásztori

Megáldó-beszéde.

Az Úrnak, a mi mennyei és szent Atyánknak áldó
 kegyelme vezéreljen folytatva életutadon, a mi Urunk, a
 Jézus Krisztus által. Amen.

Isten mondta el a pusztában először, háromezer évig hangzott az Izrael népének jeruzsálemi szentélyében, ezerkilencszáz év óta szól a keresztyén szentélyekben a mennyi Atya földi gyermekeinek az a háromszori áldás, a melylye mi most fogadunk, üdvözlünk, megáldunk és elbocsátunk az Úr szent nevében Tégedet.

Ragyogó nagy emlék varázshatása alatt vagyunk mindannyian most e szentélyben. Vallásos hála mond most felindult sziveinkből dicsőítő fohászt ahhoz, a ki hatalmas és jó, mindörökre vagyon az Ő irgalmassága. Hitteljes remény emelkedik most meghatott lelkeinkből azon hegyek fölé, a melyek felül jött és jön ezutánra is segítség az Égből!

És mi mindannyian ragyogó emléken, vallásos hálában és hitteljes reményben: veled most egyesülve áldjuk az Úr mérhetetlen irgalmát, áldunk az Úr szent nevében Tégedet.

Ragyogó emlék. Félszázaddal ezelőtt választott meg Tégedet felügyelőjének ez az egyházközség. Sokszor újíta meg azóta bizalmát irányodban, és Te ennek megfelelő módon haladtál a közössé vált életúton egyházzal mindig. Szilárd elhatározás, meleg szeretet, hitbuzgó közreműködés vezettek Téged. Az Úrnak valójában mérhetetlen kegyelméből betartottad a hűségfogadást, megszerezted a családi, egyházi és társadalmi élet kincses javait, boldogulva, boldogan érezted az ároni áldás elsejének Nálad és Rajtatok valósulását. Igen, Ő megőrzött, mert Ti a szent ösvényen haladtatok következetesen, mert a különben emésztő és pusztító bajoknak soha nem engedtetek uralmat. Önáldozattal, önmegtágadással tartottátok meg az együttlét becsét s kerestétek hűen virányokon épp úgy, mint sziklák és tövisek közt azt, a mi az örök életre való. Igen, Ő megáldott, mert mindig hithűséggel, vezéri nemes tulajdonokkal vezetted egyházközségedet, mindig férfias példaadással emelted a szeretet magaslatain egyházad népét, mindig lekötelező

szívességgel, testvéri figyelemmel, baráti melegséggel szerzed meg annak becsülését, háláját s mint kimagasló alak, adtad élő bizonyosságát annak mindig, hogy földi, múló szerencse felett messze magasan van az állandó égi áldás.

Ragyogó ezen emlék hozta mindig, hozza ma kivált az édes valót. Csodálat és dicsőítés magaslata ez: egyház-felügyelőségednek immár félszázados évfordulója. Mélyen megható itt is az ároni áldás másodikának teljes beválása. Igen. Megvilágosítja az Ő szent orcáját Rajtad és Rajtatok kegyelméből. Az ige varázsa, a szentlélek intelme, a vallásos hitélet voltak az élet homályában is fényvezetők, a kétségeskedés nehézségeinek eloszlatói adtak időt, erőt, türelmet, biztatást az egyház állandó életének s együtt a földi halhatatlanságnak, mint czélnak elérésére.

Azon ragyogó emlék és azon édes való szülője volt a harmadiknak, a vallásos reménynek. Kelő, delelő és alkonyodó napnak ragyogó képe együtt és egyszerre. Nem szállt le az a győzedelem bekövetkeztéig. Itt van Áron áldása harmadikának is valósulása. Béke: „min erőnkől mit sem érünk“ és épp ezért üdv: „Bízzad a Te utaidat Istenre és Ő megsegít.“

Igen. Ezeknek szívrendítő hatása alatt kérünk Téged, maradj meg példaadó vezérül életsorsában magasodó hálás egyházzad élén továbbra is s ennek boldogító tudatával Téged mi most mindannyian, Istent áldva és dicsőítve, Áron három áldásával megáldunk és elbocsátunk:

[Áldjad meg Isten e munkát, melyet eszközlöttél mibennünk,
A Te szent hegyeden, mely Jeruzsálem:]
Dicsőség legyen az Atyának és Fiúnak
És a vigasztaló Szentléleknek.
Miképen kezdetben dicsőség vala,
Úgy legyen most és mindörökké. Amen.

A jubileumi díszközgyűlés lefolyása.

A lélekemelő hálaadó istenitisztelet végeztével, a tisztelgő küldöttségek megérkezése után, dr. *Mikler Károly* h. felügyelő, az ünnepi díszközgyűlést a következő beszéddel nyitotta meg:

„Mélyen tisztelt Díszközgyűlés!

Alázattal párosult hálaérzettel a Gondviselés iránt, a ki az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyházközségnek a mai örömnapot megérni engedte; kegyeletes visszaemlékezéssel egyházunk közel négyszáz éves történetének magasztos eseményeire s babérkoszorúzott bajnokaira; őszinte köszönettel mindazok iránt, a kik egyházközségünknek mai, történelmi nevezetességű ünnepén bennünket jelenlétükkel megtiszteltek s végül a legtisztább, legbensőbb szeretettel és nagyra-becsüléssel félszázados dicső közpályát befutott vezérünk iránt: ezek azok a szivemből fakadó s egész egyházközségünknek bizonyára minden egyes tagját átható érzelmek, melyektől mélyen megindulva, az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyházközségnek Kubinyi Albert egyházfelügyelő 50 éves jubilálására a mai napra egybehívott rendkívüli díszközgyűlést ezennel megnyitom.

Hosszú századokon át ádáz viharok s pusztító vészek tépdesték a magyar protestantizmusnak s ezzel, a mi egyet jelent: a lelkiismereti és politikai szabadságnak örökké zöldelő és soha ki nem írtható fáját.

Ünnepelt vezérünknek is bőven volt része olyan időkben, a mikor a nehéz harcok árán szerzett s ezeréves alkotmány által biztosított legszentebb jogokat letiporta az önkény s már-már csupán az emlékezet őrizte — felvértézve a felemelő honfiúi öntudat paizsával — azokat.

Vele és hűséggel szeretett egyházával együtt élte át ezt a kort a magyar társadalom megannyi egyháza, és ha el is tekintünk attól, hogy e hazában törvényesen bevett hat vallásfelekezet hitéletében s egyházi kormányzatában közös alapokra és forrásokra is találunk, már magában véve a

közös és együttes szenvedés sötét emlékü korszaka magyarázatát adja ama lélekemelő szolidaritásnak, a mely Kubinyi Albert egyházfelügyelő 50 éves működésének mai jubileumán vallásfelekezeti külömbség nélkül egygyéfműzi e város művelt társadalmának megannyi tagozatát.

Ötven évvel ezelőtt, a mikor az eperjesi ev. l. egyházközség egyhangú bizalomnyilvánítással felügyelőjévé választotta a daliás, ifjú Kubinyi Albertet, a legszomorúbb külváriát járta a magyar nemzet s a magyar prot. egyház nemkülönb. Éppen 1856. aug. 21-ikén küldte le a bécsi kormány a magyarországi ev. egyházkerületekhez azt a saját beolvasztó centralistikus politikájának megfelelő egyházi alkotmánytervezetet, a mely a történelmileg kifejtett s demokratikus alapelvekre épített zsinat-presbyteri egyházi alkotmányt volt hivatva örökre megsemmisíteni s ezzel gyökerében kiírtani azt a még egyetlen élő szervezetet s biztos várát, a hová a szabadságáért kesergő, de bízva bízó magyar prot. honfiú az ötvenes években visszavonulhatott. A konok bécsi kormány első balsikere daczára, — mert hiszen a protestáns egyházkerületek visszautasították az anyagi támogatással kecsegtető gonosz ajánlatot, — három év mulva már új kísérletre határozta el magát s közben a megfélemlítés összes eszközeit felhasználva, 1859. szept. 1-jén kötelező császári nyiltparancsként (patens) hirdette ki az 1856-ban visszautasított tervezetet, míglen 1860-ban azt újra visszavonni kényszerült. Ilyen időben kezdte Kubinyi Albert a külömben is altruisztikus odaadást követelő egyházfelügyelői működést s félszázad alatt sem roskadt le terhe alatt.

Hogy egyháza beléletében mit művel, e félszázad folyamán, azt avatottabb ajakról fogjuk hallani. E helyütt csak röviden mutathattam reá a viharfelhőktől teljes kezdetre, hogy a jelennek képe annál felmagasztosítóbb legyen mindannyiunkra.

A midőn ismételten mély tisztelettel s őszinte köszönetnyilvánítással üdvözlöm egyházkerületünknek jelenlevő

nagynevű püspökét, méltóságos és főtiszteletű Zelenka Pál püspök urat, a résztvevő egyházmegyéket, a megjelent eperjesi összes polgári és katonai hatóságokat, testületeket és egyháztagokat, alábbi jelentésem s indítványaim elhangzása után átadom a szót az üdvözlőknek.

A magával ragadó szónoki hévvel előadott, a jelenlevőkre eltörölhetetlen mély benyomást gyakorló megnyitóbeszéd elhangzása s az elnöki előterjesztések elfogadása után, üdvözölték a jubilánst az ünnepen résztvevők a következő rendben:

Ifj. Draskóczy Lajos az egyházközség nevében köszöntötte a szeretett egyházvezért a következőképen:

Nagyságos egyházi Felügyelő úr!

Szeretett Vezérünk! — Atyai Barátunk!

Midőn hálásan tisztelő, odaadással szerető Egyházad nevében szót emelek, üdvözlésedre, e fönségesen szép, a századok történetében is oly ritka ünnepen, sietek kijelenteni, hogy e boltívek alatt nem az embert dicsőítem, a ki törékeny cserépedényben birja drága kincseit, hanem Istent magasztalom, az ő nagy kegyelméért, hogy Téged nekünk adott, hogy tőlünk félszázadon át soha el nem választott, hogy Téged vezéri tisztvedben késő vénségedig ifjú erőben hordozott és megtartott az Úr!

Íme, kedves Ünnepeztünk, a Te néped hálaimádsága száll az égbe most: legyen áldott Isten, a ki ötven év előtt, mikor az idők oly gonoszak valának, mikor Behemótnak torka kinyilott, mikor édes hazánk alkotmányának, mikor a szó, a gondolat, a lelkiismereti szabadságnak bástyái inogtak, hogy akkor Téged állított a küzdők élére, hogy akkor szavad mint riasztó vészkiáltás zendült a viharban, hogy hatalmas karod mint Gedeon a háromszáz vitézzel porba teperte a kisértő sántát, tiszta kezed eldobta a felkínált Judás-pénzt s németajkú, de magyar szívű gyülekezeted nem engedte, hogy onnan, a szószékről kihirdessék

azt az okmányt, mely a magyar Sion függetlenségét megkerítő, bérencz zsoldot kínált!

Íme nézd, kedves Nestorunk, a Te néped Istent magasztalja, hogy adott Te néked olyan jellemet, a melynek kristálytisztasága soha homályt nem fogott, egyenessége soha nem ingadozott, őszinte nyíltsága mindig hű tükör volt, bátorsága félelmet, rettegést nem ösmert, forró honszerelme tisztított, mint a tűz, ragyogott, mint a nap és világított, mint a csillag a balszerencse kietlen éjjelén, becsületessége kiállotta győzedelmesen az aranynak próbáját!

A te néped Istent magasztalja, hogy adott olyan bölcsességet, mely körültekintő volt, tapintatos, bonyodalmakat elsimító, de ha kellett: ketté tudta vágni a gordiusi csomót! Hogy adott olyan humánus érzületben gazdag hű szívet, mely a szentek szükségeire adakozó volt, a gazdálkodásnak követője, a jó igyekezetben soha meg nem restült, hitében mindig buzgó volt és az Úrnak szolgált...

Igen, mily csodás varázsú kiejteni e szót: ötven esztendeig építetted szegény egyházadat, úgy hogy felvetted a hitnek pajzsát s reá emelted a gyöngét, az erőtelent; a felsőbb hatalmasságok támadásai, tüzes nyilai ellen, odatartottad az igazság mellvasát; benn és künn felövezted a békesség saruját, a szeretet frigyét ápoltad a másként-hívők között s a vallásos remény biztató szövétnekivel jártál mindig elől!

Szolgálatod megdicsőülése volt a példaszónak: „a nemesség kötelez“.

Midőn e szolgálatért hűséggel üdvözlünk: boldogok vagyunk, hogy örömünkben osztozik egyetemes egyházunk, kerületünk! Városunk — vármegyénk szine-java!

Egyházad üdvözetét csak ama vallomással zárhatom: kincset, kitüntetést, méltóságot nem adhatunk, Te adtad azt hivatalodnak, de mégis, hálás egyházad megörökíté érdemed amaz alapítványban, melyet nevedhez köt, melynek jótékony áldásaiban szellemed ragyog, követendő,

buzdító példaként és örökké élni fogsz Te köztünk, a ki életedben kétszer esküdtél hűséget.

Először földi angyalodnak.

Azután égi angyalodnak.

Mikor földi angyalod elhagyott, kihullott kezedből az aranykalászból font koszorú,¹ de te odahajoltál égi angyalodhoz, a ki fölemelt s most: második ötvenév határán odahelyezi fejedre az érdem arany-koronáját, melynek drágakövei tisztelőid elismeréséből kristályosodnak, de e koronának legdrágább gyöngye az a könnyecsepp, mely most elköltözött földi-angyalod szeméből hull a koronára, hogy ezer színben sugárzó, káprázatos fénye tükre legyen a mi lelkesedésünknek, a mi szeretetünknek, mely buzgó imádsággal kéri a Mindenhatót, hogy Kubinyi Albert, vezérünk, bajnokunk, a jó barát, az igaz honfi közöttünk még sokáig éljen boldogan!

Csetneki Gyürky Pál a tiszai egyházkerület nevében szólott: „Kerületünk őszintén érzett tiszteletének és elismerésének Szent-Iványi Árpád lánglelkű vezérünk lett volna hivatva kifejezést adni. Mert ő nem jöhetett, most az utolsó pillanatban jutott nekem a szerencse, hogy őt helyettesítve, előre nem keresett szavakkal adjak kifejezést üdvözlésünknek. Homerosról tudjuk, hogy hét város versengett birhatásáért. A mi kerületünk tíz egyházmegyéből áll. Mind a tíz versenyez, hogy szeretetét kimutassa irántad és kebelében felmutasson tűzoszlop gyanánt. Járj előttünk mélyen tisztelt Felügyelő úr, még sokáig, melegítő, lelkesítő, továbbra is buzdító példaként. Mi -- követünk! Az Isten éltesse!”

Terray Gyula gömöri esperes: „Midőn a kerület összes egyházmegyéinek nevében szót emelek, én, a ki nagyságos egyházi Felügyelő úr élettörténetét nem ismerem, annak egyes jelenségeire kiterjeszkedni nem akarok. Én mást akarok. Ha valaha, most szeretnék egy ilyen férfiúnak lelkébe

¹ Házassága 50-ik évében vesztette el hű nejét.

belepillantani, bizonyosan azt látnám benne felírva, hogy az Isten országa az igazság, békesség és Szentlélek által való öröm. Dicsőség ez ország szolgálatában állani! Isten meg is adta e munka jutalmát egyháza felvirágoztatásában és e gyönyörű szép ünnep fényes keretében. Most, a mikor az eperjesi nemes egyház minden tagja hálával simul ősz vezéréhez, megjelentünk mi is, hogy a közbecsülés szeretetével kívánjuk Nagyságodnak: vezérelje a Gondviselés tovább dicső életútján még — ad multos annos!“

Bánó Árpád sárosi egyházmegyei felügyelő *a helyi egyházmegye közönsége nevében* üdvözli az ünnepeltet, „mint új ismerőst, de régi barátot, a ki csak az imént, az összeolvadás után lett egészen a mienk. Közel félszázadon át irigyeltük a VI szab. kir. városi egyházmegyétől buzgósgodat, lelkesítő hangodat, ragyogó példádat! Emlékezem a lobogó fáklyaerdőre, mikor viharos időkben az ifjúságot lelkesítette a honszerelem tüzétől lángoló szavad. Híven küzdöttél. Megérdemelted ez ünnepeltetést, a mit rokonszenvvel fogadnak közel- s távolban ezereken! A jók között fogadd közvetlen munkatársaid tiszteletét és a mi szeretetünk forró óhaját: az Isten még soká, boldogan éltesse!“

Liptai Lajos, a testvéregyház lelkésze szólott ezután benső melegséggel: „Csak az igaz érdem számíthat valódi jutalomra, csak a hű munkás méltó elismerésre. És mégis, mit látni az életben? Látunk éretlen egyéneket, a kik erkölcsi súlyuk elismerését követelik, párhuzamot vonva érdemekben megőszült egyének s az ő munkásságuk közt. Nagyságod sohasem erőszakolta az elismerést. Tudta, hogy az magától is megterem. Nagyságod fölött félszázad zúgott le vezéri tisztében. Érdeme soha nem fogyott, mindig gyarapodott. Mint az egyház és hazaszeretet tündöklő példáját: tartsa meg közöttünk az Isten!“

Frenczel Bertalan ev. ref. missiói lelkész: „A családban, legyen akár öröm, akár bánat, együtt érez minden szerető

családtag. A mi testvérünk, az evangélikus egyház, örömnepet ül Nagyságod félszázadon kiterjedő munkássága e szép családi ünnepén. Íme, elhoztuk az igaz tisztelet és testvéri szeretet jóillatú tömjénjét. Fogadja szívesen! Az isteni Gondviselés öröködjék élete fölött! Minket pedig — ev. ref. testvéreket — tartson meg szíves jóindulatában és szeretetében!“

Dr. Ferbstein Márk neol. izr. hitközségi elnök: „Mi is eljöttünk, hogy kifejezést adjunk örömünknek azon férfiu előtt, a ki félszázadon át egyházát nemcsak fentartotta taptintatos működésével, hanem erősítette a jó viszonyt mindenütt környezetével is nemes gondolkozása és fenkölt érzülete által. Kivánjuk, hogy az Isten tartsa meg egyháza és az emberiség javára!“

Mayer Endre, az evang. Nőegylet nevében: „Az evangéliomi lelkületű nők nevében állok itt Nagyságod előtt, a kik nemcsak hangoztatják Isten igéjét, hanem a tiszta hitet ápolják s a szeretetet plántálják gyermekeik szívébe; a kik serényen dolgoznak s a kiknek köszönhetjük, hogy itt, e megújított fönséges templomban ünnepelhetjük Nagyságodat. Az árvákról és elhagyottakról gondoskodó, tehát salamoni munkát végező egyletünk nevében üdvözlöm, melynek munkájában nemcsak hogy résztvett, nemcsak hogy felügyelt arra, hogy munkánkat úgy végezzük, a mint az egyház kívánja, hanem hosszú élete során szerzett tapasztalataival erősített, áldozatkészségével segített, hogy előrehaladhassunk célunk felé. Aranyunk nincs. Drágakövekből font koszorút nem adunk. De odaadjuk Nagyságodnak szivünk szeretetét, tiszteletét, nagyrabecsülését a hő óhaj-tással, hogy nemes munkájának jutalmazó sikerét még sokáig lássa!“

Berzeviczy Elek vármegyei jegyző: „Nekem jutott a szerencse, hogy Nagyságodat mai jubiléris ünnepén — a sárosvármegyei törvényhatóság megbízásából — szivem

egész melegével üdvözöljem és a midőn azt teszem, arra kérem a Mindenhatót, hogy a közélet terén mindenkor tanúsított buzgóságában és az egyház iránt tanúsított áldozatkészségében tartsa meg Nagyságodat az Úr-Isten még számos éven át!”

Krayzell Aladár polgármester: „Eperjes szab. kir. város közgyűlése, értesülve arról, hogy az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház felügyelője ötvenéves áldásos működése alkalmából örömnepet ül, el nem mulaszthattuk, hogy őszinte üdvkivánatainkkal itt meg ne jelenjünk, hisz' Nagyságod működése nemcsak egyházára szorítkozott, de kihatással volt egész társadalmunkra is. Nagyságod azok közé tartozott, *a kik* a Világosnál elbukott szabadság után — a mi akkor főbenjáró bűn volt — híven ápolták és szeretettel gondozták a hazafias érzést. Nagyságod magyarrá tette egyháza németajkú nyelvét. Oly érdem, ez a mi előtt minden polgárnak meg kell hajolnia. Csakis erkölcsi kötelességemnek teszek eleget, mikor városunk polgárainak nevében üdvözlöm és kérem az Istent, hogy egyházának és közéletünknek javára továbbra is megtartsa!”

Kubinyi Aurél ügyvédi-kamarai elnök: „Testvéri szívemnek jól esik, hogy én köszönhetlek téged e förséges ünnepen; hogy én mondhatom el neked, hogy az eperjesi ügyvédi kamara örömmel csatlakozik a nemes üdvözlők sorához, hogy lerójjá előtted a tisztelet és elismerés adóját. E testület nevében szívből kívánom, hogy Isten áldása igazi áldás legyen a te működéseden!”

Hoffmann Mór kir. tanácsos, pénzügyigazgató: „A mai ünnep egyházi jellegű ugyan, de nem zárja ki azt, hogy a közéletben munkások is, meg ne emlékezzenek annak a férfiúnak érdemeiről, a ki hosszú időn működve pénzügyi hivatalunk egyik legfontosabb ágazatában, mindig feltétlen törvénytiszteletet, részrehajlatlanságot és jóindulatot tanúsított mint az adófelszólamlási bizottság tagja és

li. elnöke. E téren szerzett valódi érdemeit elismerve, tolmácsolom pénzügyigazgatóságunk őszinte szeretetét és tiszteletét s kívánom, hogy az egyházra és polgártársai javára még sokáig éljen!”

Dr. Schmidt Gyula kollégiumi felügyelő és az eperjesi Társadalmi Egylet alelnöke: „Ötvenéves áldásos felügyelői működésed alkalmából felhangzott magasztos, szívhez szóló üdvözlések után, a Kollégium igazgatóválasztmánya és tanárkara is lelki szükségét érzi annak, hogy ezen ünnep alkalmával igaz szívvel kifejezést adjon őszinte tiszteletének, változatlan ragaszkodásának és szeretetének. Kollégium és egyház a közös hazai protestáns anyaszentegyháznak mint egy édes anyának egymást szerető gyermekei. Igaz, hogy 240 évvel ezelőtt a felsőmagyarországi rendek alapították ősi intézetünket, de József császár idejében a Te egyházad fizette ki a jezsuiták által követelt váltságnak felét. A mióta pedig Te állottál egyházunk élére, mint igaz felügyelő férfiú, nem kiméltél fáradságot az egyházközség támogatása mellett, hogy mint buzgó pártfogó, a Kollégiumnak nehéz időben is segítségére légy. Fogadd ezért igaz köszönetünket, maradj még sokáig egyik legkedvesebb tagja igazgatóválasztmányunknak! Csatolom üdvözlétemet az eperjesi Társadalmi Egylet nevében is. Itt is, e téren is szép mult van mögötted. Ez egyesület minden tagjának nevében kívánom: az Úr Isten Téged, mint az egylet elnökét is, sokáig éltesse!”

Ghillány Imre báró, a Széchenyi-kör elnöke: „Nagyságos egyházi Felügyelő úr! A Széchenyi-kör nevében, a melynek tevékeny munkatársa vagy, üdvözöllek a mai napon. Eljöttünk ide azért, hogy meghálálni iparkodjunk a munkát, a mit évtizedeken át kifejtettél, és én most arra kérem a Mindenhatót, hogy adjon erőt a *további* működésre is!”

Dr. Tergina Gyula kir. tanácsos, kir. tanfelügyelő: „Engedje meg, hogy a mai lélekemelő ünnepélyen én is

felszólaljak, a ki, mint e vármegye volt kir. tanfelügyelője, tanúja voltam áldásos működésének, és mint e vármegye jelenlegi tanfelügyelője, én is elébe léphessek üdvözetemmel s kérjem Istent, hogy mint a magyar hazafiság, a magyar közoktatásügy fáradhatatlan buzgó apostolát, sokáig éltesse!„

Sztankay László tűzoltóegyesületi alelnök: „Az Eperjesi Tűzoltóegyesület nevében, a mely egyesület áldozatkész szívéből nőtt ki, a mely egyesületnek Nagyságod szintén jubilált elnöke, üdvözlöm itt megjelent derék hivatásos tűzoltóink élén, s kérem az Istent, hogy a köz javára, életét tetterőben, még soká tartsa meg!“

Duszik Lajos theol. akad. testületi elnök „az ifjúság, a jövődő papi nemzedék ideális lelkületű képviselőinek nevében“ elmondott szívből fakadó s magával ragadó üdvözlőbeszédének elhangzása után, — mélyen megindulva, szólásra emelkedett jubilált *Nestorunk*, hogy kifejezést adjon érzelmeinek a következőkben:

Nagytekintetű Közgyűlés!

Mélyen tisztelt ünneplő Közönség!

Nem fognak csodálkozni, sőt természetesnek találják, hogy el vagyok fogulva szemközt ama díszes ünnepeltetéssel és oly sok részről megnyilvánult felette megtisztelő üdvözlötéssel, a melyekkel csekély személyemet ez alkalommal érdemen felül kitüntetni kegyesek voltak, és a melyek súlya alatt össze kellene roskadnom, hogyha erőt nem nyújtana ama meggyőződés, hogy azon jóakaró barátim és hitrokonaim, a kik e szép ünnepélyt rendezték, azt *nem az én igénytelen személyem*, de inkább azon nemes és *szent cél* érdekében tették, a melynek én immár egy félszázad óta szolgálatában állok. Sőt azt látom, hogy ezen nagyszabású ténykedésekkel tanúságát akarták adni annak, miszerint nincs olyan — bár szerény — állás, a melyben becsületes, kitartó, önzetlen hazafiúi közreműködéssel közbecsülést is szerezni ne lehessen; egyszersmind be akarták

bizonyítani, hogy Önök ezen kötelességszerű szolgálatokat méltatni, sőt gazdagon megjutalmazni is képesek.

Ebből meríték erőt, hogy ezen számos kitüntető megnyilatkozásra – a melyek mindegyike hálára kötelez, mert egy-egy gyöngyét képezi ama jutalomnak, a melyben ezúttal részesíteni szivesek voltak – azok értéke szerint válaszolni képes lehessenek.

De nem tagadom, hogy keresnem kell a megfelelő formát, a melylyel spontán, méltó kifejezést adhassak érzelmeimnek, mert hiszen Önök abban részesítettek, a mit Arany János egy nagyérdemű jubiláns albumába írva, ekképen definiált:

*„A mit a sors oly soktól megtagadott,
Néked a jók jutalmát: méltánylást adott“.*

Talán megtaláltam a helyes formát, ha az idézett mondatot úgy értelmezem: hogy *nem én*, de *Önök azon jók*, a kik előttem megjelenve, elhalmoztak gazdag ajándékaikkal.

Elsősorban azon nagyszívű, nemeslelkű főpapra fordul tekintetem, a ki az őt környező lelkészek nagyérdemű csoportjával megadta egy világi embernek azt az áldást, a mely lehetetlen, hogy kárba vesszen, a mely új életre ösztönöz, a mely boldogít, a mely örök hálára kötelez.

De itt van szerencsém tisztelhetni a másfelekezetek nagyérdemű képviselőit: a vármegyei és városi hatóságok, kir. hivatalok, intézetek, egyletek, társulatok előkelő, érdemes küldötteit, a kik ünnepi szónoklataikkal oly melegen üdvözölni és megtisztelni kegyesek voltak; végre itt látom városunk és a vidék nagy, díszes, mindkét-nembeli közönségének színét-javát, a kik eljöttek felekezeti különbség nélkül, hogy jelenlétükkel emeljék ezen templomi ünnepély fényét és fokozzák a nékem nyújtott örömeket.

Midőn mindezekért és minden irányban a legmélyebben érzett hálás köszönetemnek újabban és ismételve kifejezést adok, kegyes engedelmmel egy magyarázattal tartozom:

Ha visszaemlékezem azon régen mult időkre, a midőn engem, az általam nem is ismert, annak kötelességeit, szolgálatát alig sejtő egyházfelügyelői állásba megválasztottak, eltűnődtem afelett, hogy miért engem, az idegenből idekerült fiatal jövevényt állítottak ama megtisztelő állásba? Azonban csakhamar tisztán állt előttem a dolog.

Sötét felhők borították szerencsétlen drága hazánk eget azon időben s az önkényuralom hatalmi vágya már annyira ment, hogy nem kímélte már a lelkiismeret nyugalmát, sem a templom szentélyeit. Vallásos gyülekezeteink császári biztos s az ajtóba állított csendőrök szuronyai között tartathattak csak meg. Mindenhova behatolt és elrabolni kívánta azt, a mi legnemesebb, a mi vigaszt, kitartást, reményt nyújtott még — vallásszabadságunkat!

Békók között, lánczraverve nyögött a nemzet. De ezen merénylet folytán fölriadt, felállott és egy új harcra kelt. Szükség volt bátor, áldozatrakész harcosokra, és mi lelkesülten siettünk megmenteni protestáns vallásszabadságainkat és segítségünkre jöttek, egy táborban küzdöttek velünk a többi hitfelekezetek, a róm. katolikusok hazafias gárdája, az itt megjelentek érdemes elődjek.

Megvívtuk a veszedelmes csatát és rést törtünk ama hatalmas sánczokon, a melyeken keresztül később eljutottunk az ígért országába a mai alkotmányos napokig.

Így jutottam én is a szolgálat megismeréséhez és éreztem, hogy itten szükség van reám, hogy sok hasznosat lehet művelni Felsőmagyarország emez ős várában, a Kollégium és egyház közös nagyérdékű feladatainak mezején, a melyen nem keresve kitüntetés, emelkedést: hűséggel gyakoroltam a helyi patriotizmust.

Sok elmondani valóm volna; de mulik az idő, — tehát csak pár szót az ifjúsághoz. Arra kérlek Benneteket, kedves ifjú barátim, hogy a mai ünnepély tanulságaiból vegyetek példát s tartsátok emléketekben azt, a mit nekem egy szeretett tanárom irt emlékkönyvembe, hogy:

„Hazád, vallásod hű védője,
Szent igazság szeretője
Hogyha lészel —
Boldog lészel.“

Foglaljátok el helyeiteket az egyház és iskola szolgálatában, teljesítsétek hazafiúi buzgalommal a szent feladatot és akkor nem kell félnünk sem a közművelődés teréni hanyatlástól, sem a pánszlávizmus vagy ehhez hasonló korcskinövésektől.

Mit mondjak azon kedves növendék leányseregnek, a mely a mai ünnepre érkeztemkor virágot szórva utamra, tanúságát adta magasztos, szép hivatásának, a melylyel egy új, nemesített nemzedéknek életét irányítja honleányi erényeivel?

Legyenek alapítói boldog családoknak, legyenek nemtői az inségeseknek, legyenek ékességei drága hazánk társadalmának! Alig várom, hogy építhesse fel egyházunk amaz otthont, a melyben további kiképzetésüknek megfelelő ellátást nyerjenek!

Végezetül engedjék meg, hogy egy imaszerű fohással kérjem a nagy Istent, hogy áldja meg drága hazánkat és benne szeretett egyházunkat. Hogy a küzdelemben dicsőséges történeti multaknak dicsőségteljes folytatása legyen tanintézeteink és egyházi intézményeink kulturális életében, hogy közös erővel fenntartott és ápolt intézményeink felvirágozhassanak és örökéletűek legyenek!

És most Uram, kegyelemnek Atyja, bocsássad el áldással a Te szolgádat, a ki *„mindent, a mit kellett volna, megcselekedni“*: bizony erőtelen volt. De erős volt benne a Te Lelked, mely vezette érdemtelen, de hű szolgádat az egyenes úton! Uram! Megőriztél, megáldottál, megtartottál engem hosszú éveken, óh szálljon nevedre hála és dicsőség! Óh, hallgasd meg remegő ajkam esdő fohászát: tarts meg, Uram, továbbra is mindnyájunkat, adj előmenetelt minden igaz, egyházat és Hazát boldogító nemes törekvésnek!

„Isten, áldd meg a magyart!“

Az ünnepelt ősz egyházvezér könnyekig megindító felszólalásának végszavainál ezer ajkon zendült a Hymnus, hogy méltó befejezése legyen feledhetetlen emlékű díszközgyűlésünknek.

A közgyűlés után déli 1 órakor díszebéd volt a városi Vigadó nagytermében, a melyben 140-en vettek részt. Számos lelkes pohárköszöntő hangzott itt el: az elsőt Kubinyi Albert mondotta a királyra, azután Zelenka Pál püspök, dr. Schmidt Gyula, Liptai Lajos, Uhlarik Mátyás, Jónás János — Kubinyi Albertre, Bánó Árpád Zelenka Pál püspökre, dr. Szlávik Mátyás a hitfelekezetekre, Gyürky Pál a vármegyére, dr. Zelenka Lajos a polgármesterre, Terray Gyula az eperjesi nőkre, dr. Mikler Károly a katonaságra, ifj. Draskóczy Lajos a vendégekre, kik közül általános lelkesedés közt különösen Benczúr Gézát, a VI szab. kir. városi esperesség felügyelőjét és Szontágh Andor orsz. képviselőt, a nagy gömöri Szontágh Pál fiát, Geduly Henriket, az ékesszavú szónokot, Csengey Gusztávot, a mi szeretett nagy költőnket aposztrofálta. Azután Kubinyi Albert megköszönve az iránta nyilvánuló jóakaratot és szeretetet, egyházára ürítette poharát. Lakoma közben dr. Mikler Károly felolvasta az egyházhoz és Kubinyi Alberthez érkezett üdvözlő táviratokat és iratokat. Br. Prónay Dezső egyet. felügyelő a következő táviratot küldte Kubinyi Albertnek: „Egyházi felügyelői működésének 50 éves évfordulója alkalmából fogadja hitrokoni tiszteletteljes üdvözetem őszinte nyilvánulását. Engedje az isteni Gondviselés, hogy még számos éven át tisztelhessek a fényes múltú eperjesi egyház élén“. Sztehlo János nyug. eperjesi ev. lelkészről a következő üdvözet érkezett: „A míg az eperjesi ev. egyház fennáll, — semper honos nomenque tuum laudesque manebunt. Öreg szíve egész melegével üdvözöl e ritka szép napon negyven évig munkatársad s mindvégig tisztelő barátod.“

Jóleső örömmel, benső megalégedéssel láthatta az ünnepelt e lakomán is, hogy az ünnep fénye nem hiú lángolás,

az ünnepi zaj nem üres szólam volt, hanem szívüket tárták ki az ünneplők a nagyszívű ünnepelt elé. Az oltár virágai, a katonák gyönyörű csokra szimbolizálták méltóképen az ünnepi hangulatot. Most már kint hervadnak egy síron, de illatuk tovaszáll messze, messze, hírt adva az örömről annak is, a ki a legtöbb virágot szórta az ünnepelt élete útjára. Adja Isten, hogy mindnyájunk örömére még sok-sok virág nyíljon Kubinyi Albertnek, hogy még sokszor tapasztalja: a ki szeretetet vet, szeretetet arat!

JEGYZŐKÖNYV

az eperjesi ág. hitv. ev. I. egyháznak 1906. szeptember 9-ikén
Eperjesen a templomban tartott *díszközgyűléséről*.

Jelen voltak: dr. *Mikler Károly* h. egyházfelügyelő és *iff. Draskóczy Lajos* lelkész társelnöke mellett: szeretett jubiláló egyházfelügyelőnk: *Kubinyi Albert*, mint vendégek, illetőleg mint velünk ünneplők: *Zelenka Pál*, a tiszai ág. h. ev. egyházkerület püspöke; az egyházkerület képviselőjében ezenkívül: dr. *Zelenka Lajos* ker. vil. főjegyző, *Geduly Henrik* ker. egyh. főjegyző, *Terray Gyula*, *Gyürky Pál*, *Materny Lajos*, *Hajdú János*, *Túróczy Pál* főesperesek, *Bánó Árpád*, *Szontágh Andor*, *Benczúr Géza*, *Tahy Emil* egyházmegyei, ill. egyházi felügyelők, *Hronyecz József* püsp. titkár, *Csók György*, *Pollyák Jenő*, *Nudzik György* lelkészek, *Liptai Lajos* alesperes, *Fischer Miklós*, *Szánthó József* kir. főg. igazgatók; továbbá a jubiláns egyházfelügyelőt üdvözlő testületek, bizottságok tagjai s ezek vezetői, így: *Frenczel Bertalan* ev. ref. lelkész, dr. *Ferbstein Márk*, az eperjesi izr. hitközség elnöke, *Mayer Endre*, az Eperjesi Ev. Gyámint. Nőegylet titkára, *Berzeviczy Elek* Sárosvármegye aljegyzője, *Krayzell Aladár*, Eperjes szab. kir. város polgármestere, *Kubinyi Aurél* az eperjesi ügyvédi kamara elnöke, *Hoffmann Mór* kir. tanácsos, pénzügyigazgató, dr. *Schmidt Gyula* kollégiumi felügyelő, br. *Ghillány Imre*, az Eperjesi Széchenyi-Kör elnöke, dr. *Tergina Gyula* kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Sztankay László*, az Eperjesi Önkéntes Tűzoltó-egyesület alelnöke, *Duszik Lajos* az Ev. Theologiai Testület elnöke. – Ezenkívül az eperjesi ág. hitv. ev. I. egyház presbyteriuma teljes számban s számtalan egyháztag.

1. Dr. *Mikler Károly* helyettes egyházfelügyelő magasröptű, gondolatokban és érzésben gazdag, hatásos megnyitó-beszéddel

nyitotta meg a közgyűlést, méltatta *Kubinyi Albert* ötvenéves egyházfelügyelői jubileumának nagy fontosságát, magasztos jelentőségét, a jubiléum kiváló érdemeit s meleg szeretettel üdvözölte a megjelent, velünk együtt érző vendégeket s az ünneplő egyháztagokat. Szép megnyitóbeszédét egész terjedelmében majd az egyházi Évkönyv IV. fejezetében közöljük.

2. Elnöklő dr. Mikler Károly h. egyházfelügyelő jelenti, hogy szeretett jubiléum egyházfelügyelőnk, *Kubinyi Albert*et, mai fenséges ünnepe alkalmából többen üdvözölték közletről és távolról táviratilag, átiratilag. Így a következő lelkészek: id. *Draskóczy Lajos* Hódmezővásárhelyről, *Homola István* Kassáról, *Weber Samu* Szepesbéláról, *Draskóczy Ede* Makóról, *Korbély Géza* Sátoraljaújhelyről, *Halmi Aladár* Laposról, *Nemes Károly* Diósgyőrből, *Altmann Gusztáv* Kisszebenből, id. *Sztehlo János* Besztercebányáról, dr. *Walser Gyula* Iglórol, *Francz Vilmos* Bártfáról, *Székely Gyula* Nagylomniczról, *Laczo János* alesperes Nagyfaluról, *Deák János* Sajógömörrel. — A következő egyházak: Kassai ág. h. ev. I. egyház, Eperjesi izr. orth. hitközség, Bártfai ág. h. ev. I. egyház. Egyesületek: A Sárosvármegyei Gazdasági Egyesület. Világi urak: Br. *Prónay Dezső* egyetemes egyházfelügyelő, *Raisz Ede*, dr. *Prock Gyula*, *Újházy Iván*, *Meskó László*, dr. *Markó Sándor*, *Szokmáry Géza*, *Mayerszky Béla*, *Bánó Aladár*, *Medveczky Sándor*, *Horák Hugó*, *Grynaeus Géza*, *Mangesius Frigyes* altábornagy, dr. *Broósz László*, *Tirscher István*, *Radvány István*, *Münnich Kálmán*, *Lehoczky Miklós*, id. *Bánó József*, dr. *Tomka István*. A jubiléum családtagjai közül: *Körner Béla*, *Weber Rudolf*, *Kubinyi Kálmán*, *Kubinyi Gyula*, *Gulácsy Béla*, *Kubinyi János*, özv. *Kubinyi Györgyné*, *Hellner Károly*, *Kubinyi Dárius*, *Kubinyi Pál*, *Lythrov Ilka*. Másvallásúak: *Szokoligovics Szilárd*, *Semsey Boldizsár*, dr. *Berzeviczy Albert*, dr. *Horváth Ödön*, dr. *Dobay Zsigmond*, *Mattyasovszky Tamás*, *Urbán Gyula*, *Péchy Elemér*, *Jannovitz Adolf*, dr. *Propper Adolf*, dr. *Austerlitz Mór*, dr. *Géczy Dezső*, *Saárossy-Kapeller Béla*. Tanárok: *Loeffler Sámuel*, *Weber Rudolf*, *Párkányi Gyula*, *Dúzs Mária* áll. tanítónőképezdei igazgató.

3. Dr. Mikler Károly h. egyházfelügyelő indítványára

a közgyűlés a jelen díszközgyűlés jegyzőkönyvének vezetésével dr. Wallentínyi Samu egyházi főjegyzőt bízza meg.

4. Dr. Mikler Károly h. egyházfelügyelő indítványára kimondja a díszközgyűlés, hogy:

a) *hálával eltelve a Gondviselés jóságos kegyelme iránt, jegyzőkönyvileg is megörökíti jubiléum egyházfelügyelőjének,*

Kubinyi Albertnek halhatatlan érdemeit, hogy ötven esztendőn keresztül fennkölt lélekkel, nemes szívvel, törhetetlen akarattal, önzetlen lelkesedéssel állott egyházunk élén;

b) hogy Kubinyi Albert nevét megörökítendő, a hívek közadakozásából a mai nap emlékére iskoláink céljait szolgáló emlékalapítványt létesít;

c) hogy jelen jegyzőkönyvében hűséggel örökíti meg az ünnepély minden részletét, az elmondott beszédeket egész terjedelmökben, s hogy e jegyzőkönyvet egész terjedelmében közzéteszi a legközelebbi Évkönyv IV. fejezetében.

5. Ezután Dr. Mikler Károly h. egyházfelügyelő felkéri az egyes tisztelgő testületek, hatóságok vezetőit, hogy óhajtásuk szerint üdvözljék a jubiláns Kubinyi Albertet, mire az egyes testületek nevében a következő sorrendben üdvözölték a jubilánst:

1. Az eperjesi ág. h. ev. I. egyház nevében:	ifj. Draskóczy Lajos
2. A tiszai ág. h. ev. egyházkerület	„ Gyürky Pál
3. A sárosi ág. h. ev. egyházmegye	„ Bánó Árpád
4. A tiszai ev. kerület esperességeinek lelkészei nevében	„ „ „ „ „ „ „ „ „ „ Terray Gyula
5. Az eperjesi ág. h. ev. II. egyház nevében:	Liptai Lajos
6. Az eperjesi ev. ref. egyház	„ Frenczel Bertalan
7. Az eperjesi izr. hitközség	„ dr. Ferbstein Márk
8. Az eperjesi Evang. Nőegylet	„ Mayer Endre
9. Sárosvármegye közönsége	„ Berzeviczy Elek
10. Eperjes szab. kir. város	„ Krayzell Aladár
11. Az eperjesi ügyvédi kamara	„ Kubinyi Aurél
12. Az eperjesi pénzügyi hatóság	„ Hoffmann Mór
13. Az eperjesi ev. kollégium	„ dr. Schmidt Gyula
14. Az Eperjesi Széchenyi-kör	„ br. Ghillány Imre
15. Sárosmegye tanügyi hatósága	„ dr. Tergina Gyula
16. Az Eperjesi Önk. Tűzoltóegyesület	„ Sztankay László
17. Az eperjesi ev. Theol. Testület	„ Duszik Lajos.

Ez üdvözlő-beszédek egész terjedelmökben közléteendők Évkönyvünk lapjain, megőrzésül az utódok számára.

6. A küldöttségek szép üdvözlő-beszédei után Kubinyi Albert jubiláns egyházfelügyelő emelkedett szólásra s megatva mondott köszönetet az iránta megnyilatkozott bizalomért, szeretetért. A díszközgyűlés az ő szívből jövő, szívhez szóló szép záró-beszéddével – melyet szintén egész terjedelmében közlünk a mellékletben – ért véget.

K. m. f.

DR. MIKLER KÁROLY,
h. egyházfelügyelő,
elnök.

IFJ. DRASKÓCZY LAJOS,
ág. h. ev. lelkész, elnök
é. alesperes

DR. WALLENTÍNYI SAMU,
egyh. főjegyző.

Kubinyi Albert életrajza.

Felsőkubinyi és deménfalvi *Kubinyi Albert* született Deménfalván, egy lipótvármegyei kis tót faluban 1828. márczius 10-ikén. A Kubinyi-család, melynek eredete — mint azt a Kubinyi-család monographiája történeti okmányok alapján hitelesen igazolja — egészen a XIII-ik század közepéig vezethető vissza, sok olyan taggal dicsekszik, kik koruk közéletében úgy politikai és társadalmi téren, mint a harczmezőn kiváló szolgálatokat tettek a hazának. Kubinyi Albert atyja, Miksa, a család ősi fészkeinek, Deménfalvának földesura volt s vármegyéje bizalmából elnöke az állandó bíróságnak (fixorum iuditorum praeses); anyja, Várady-Szokmáry Borbála, a szintén régi eredetű Szokmáry-család sárosi ágából származott s atyja Sárosvármegye főügyésze volt. Példás és boldog házaseletüket sok gyermekkel áldotta meg az Ég; nyolcz fiuk és egy leányuk volt, kiknek neveltetése nagy terhet rótt a nem éppen nagy vagyonú szülők vállaira. Mégis, noha nagy áldozatukba került, gondos nevelésben részesítették gyermekeiket, kik mind derék, előkelő szerepet vivő férfivá nőtték ki magukat.

A kilencz gyermek közül korra harmadik volt Kubinyi Albert. Első tanulmányait testvéreivel egyetemben a szülői háznál végezte s így jött Eperjesre, majd Lőcsére ment, hol gimnáziumi, Készmárkra, hol a híres Hunfalvy Pál alatt jogi tanulmányokkal foglalkozott. Jogi tanulmányainak végeztével — mint patvarista — 1845-ben szülővármegyéjében esküdt lett. Mint ilyen, kir. táblai jegyzőnek esküdt fel s Pestre ment jurátusnak, hol 1847-ig tartózkodott. Mikor vármegyéje az 1847-iki országgyűlésre követet választott, haza sietett, hogy a megválasztott követ, Almásy mellé — kívül különben atyafiságban is volt — választassa meg magát mint jurátus. Terve sikerült s így egyike volt azon országgyűlési ifjaknak, kik a pozsonyi országgyűlésen oly nevezetes szerepet játszottak. Kedves, derült modoráért mindenki megkedvelte a daliás ifjút s mivel ajtónálló (staberherr) volt, a legelőkelőbb házak ajtaja is nyitva volt előtte. A bécsi forradalom kitörésekor 1848. márczius 13-ikán ő is csatlakozott az országgyűlési ifjúság küldöttségéhez, mely Bécsbe ment s így tanúja volt azon lelkes fogadtatásnak, melyben a bécsi nép Kossuth Lajost részesítette.

Innen hazatérve, praefectualis titkárrá lett. Szépen induló pályája ekkor azonban megakadt: a törvénykönyv helyett kardot ragadott kezébe. A szabadságharc kitörésekor nemzetőri hadnagy volt Lipótszentmiklóson. De ezzel nem elégedett meg; hazájáért

lángoló szive odavonta őt, a hová akkor a magyar ifjak színe, lángja tódult, a hol babér terem és a halál arat: a harcmezőre. Liptószentmiklós azonban messze van Pesttől s akkoriban nagyon bajos, hosszadalmas volt az utazás, kivált télvíz idején. Szerencséjére éppen akkor utazott el két liptószentmiklói fakereskedő Pestre. Hozzájuk csatlakozott s így került 1848. évi december elején Pestre, a hol rögtön jelentkezett a sorozóbizottság előtt, mely fel is vette őt a honvédseregbe, mindjárt hadnagyi ranggal.

Ezzel kezdődött meg hosszú életének dicsőséges éve. Az egész szabadságharcot végigküzdötte s Görgey főhadiszállására lévén beosztva, éppen a legfontosabb eseményekben vett részt. Számos, felette érdekes, a korra jellemző, színes epizódot beszél el néha-néha az öregúr szűk baráti körben ebből a dicsőséges időből, — kár, hogy terünk nem engedi, hogy részletesebben ismertessük szereplését a szabadságharcban. Budavár visszavétele után főhadnaggyá léptették elő. Világosnál ő is letette a kardot s haza bújdosott.

Mint annyi sokan, ő se húzódhatott meg békén a szülői házban; a bosszúért lihegő hatalom őt is megtalálta. Besorozták a császári hadseregbe s csak tetemes váltságdíj lefizetése és sok lőtás-futás után szabadult 1851-ben a katonai szolgálat alól.

Most azonban életpálya után kellett látnia. Miután anyjának Sárosvármegyében birtoka volt, és bátyja, Aurél, Eperjesen neves ügyvéd, 1852-ben Eperjesre jött s itt egy ideig adjunctusa volt Fancsali Joób Vendel ügyvédnek. 1854. évben feleségül vette a Kollégium híres professzorának, akkoriban igen keresett ügyvédnek, Csupka Andrásnak leányát, Csupka Zsófiát, a kivel együtt előkelő szerepet vitt Eperjes város társadalmában. Majdnem egy félszázadon át bensőséggel teljes, boldog házáséletet élt e két egymással annyira harmonizáló ideális lélek. Gyermekek nem volt. Egymásban kerestek tehát kárpótlást és egymás mellett, vállvetve munkálkodtak embertársaik javán.

Az idők folyamán egyik lettek érzésben és gondolkodásban: ugyanazok az eszmék lebegtek szemük előtt, ugyanazok a vágyak hevítették szívüket. Megható volt együttérzésük kis és nagy dolgokban egyaránt, önzetlenségük, melylyel felkarolták embertársaik ügyét. Életük folyása nem a hatalmas folyamok folyásához hasonló, melyek zúgva hömpölygetik habjaikat s büszkén hordják hátukon a hajókat, hanem ahhoz az erdei forráshoz, mely vígan csörgedez alá, virágot öntöz partjain s hűs italt nyújt az eltikkadt vándornak. Nyílt házat vittek, hol magyaros vendégszeretettel látták ven-

dégeiket, kikben sohasem volt hiány. Sok jó barátjuk, igaz tisztelőjük, — ellenségük alig volt.

Így magyarázható meg, hogy az eperjesi ev. I. egyház alig 28 éves korában (1856-ban) felügyelőjévé választotta az akkor már közszeretetnek és -tiszteletnek örvendő Kubinyi Albertet. Az eperjesi ev. egyház egyike hazánk legrégebbi protestáns egyházainak. Sok viszontagságon, nagy megpróbáltatásokon ment keresztül, de jó és rossz napokban egyaránt kiváló szolgálatokat tett a hazának. Régebben Eperjes lakói szinte kivétel nélkül ehhez az egyházhoz tartoztak s a város régi, autochton polgár-családjai, sőt a vármegyei nemesség egy része ma is nagyobbára ehhez az egyházhoz tartozik. Az eperjesi ev. egyház ügyeit a polgárság intézte, a polgárok sorából kerültek ki a felügyelők is. Kubinyi Alberttel szemben azonban kivételt tettek. Közismert buzgalma, melylyel minden rábízott ügyet felkarolt, előítéletektől mentes gondolkodásmódja okolták meg ezt a kivételes választást. S ő a beléje helyezett bizalomnak emberül megfelelt. 1856 óta nincs jelentősebb mozzanat az egyház életében, mely ne az ő nevéhez fűződne.

Az egyház magyarosodásának egyik fő-mozgatója volt. Nagy küzdelem árán heves harcok után keresztülvitte, hogy az egyház jegyzőkönyvi és tanácskozási nyelve a magyar lett s tette ezt bátran, de mindig tiszteletben tartva az egyház autonomikus jogait, olyan időben, a mikor a magyar szó a hatalom előtt vétek-számba ment. Az ő egyik hervadhatatlan érdeme, hogy lelkes munkatársak segítségével sikerült magyarrá tenni azt az egyházat, mely 1856-ban még csak nagy ritkán tartott magyar nyelvű istentiszteletet. Ez a magyarosodás természetes úton történt, a hívek jogainak sérelme nélkül, mert hiszen ma már alig egy-két egyháztagnak van, ki nem tud magyarul.

Felügyelői működésével párhuzamosan halad működése politikai és társadalmi téren is. Egyéni tulajdonságaival egyre nagyobb tekintélyt szerzett magának. A kiegyezés után a Deák-párthoz, majd a bekövetkezett fúzió után a szabadelvű-párthoz csatlakozott, melynek vármegyéje területén szóvivő tagja s választások alkalmával hosszú évtizedeken át elnöke is volt.

Polgártársai számtalan alkalmat megragadtak már, hogy iránta való tiszteletüknek kifejezést adjanak. Megválasztották a vármegyei törvényhatóság és a városi képviselőtestület tagjává, noha mindkét helyen virilista. S itt is közhasznú munkálkodást folytatott: mindig az okszerű haladásnak volt híve. A városi képviselőtestület megbízásából ő tartotta a díszbeszédet Kossuth Lajos születé-

sének 100 éves fordulóján, ő tartotta a milléniumi emlékbeszédet is, mint a kollégiumi felügyelő helyettese, mely két beszéd nyomtatásban is megjelent. Lelkes munkálkodásáért meg is nyerte a legszebb jutalmak egyikét, a mi magyar honpolgárt érhet, a kitüntetésben, melynek szövegét emlékezet okáért ide iktatjuk a következőkben:

„Személyem körüli magyar ministerem előterjesztésére *Felsőkubini és Deménfalvi Kubinyi Albert* eperjesi földbirtokosnak, ágostai hitvallású evangélikus egyházi felügyelőnek, a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül, a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen adományozom. Kelt Bécsben, 1906. évi november hó 2-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Zichy Aladár gróf s. k.“

„A magyar királyi vallás- és közoktatásügyi ministertől. 4179. eln. szám. Ő Császári és Apostoli Királyi Felsege folyó évi november hó 2-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásával Nagyságodnak a közügyek terén szerzett érdemei elismeréseül a magyar királyi udvari tanácsosi címet díjmentesen legkegyelmesebben adományozni méltóztatott. Miről van szerencsém Méltóságodat legőszintébb szerencsekívánataim kíséretében szives tudomásul vétel végett, tisztelettel értesíteni. Budapest, 1906. évi november hó 17.

Apponyi.

Méltóságos *Felsőkubini és Deménfalvi Kubinyi Albert* úrnak, magyar királyi udvari tanácsos, ág. h. ev. egyházi felügyelő, földbirtokos
Eperjes.”

Szívből kívánjuk: legyen e dekretum az ő kezében útlevel az élet alkonyán is élvezhető derült, boldog jövőre!

1903-ban nagy csapás érte: elszakadt tőle lelkének fele, az ő imádott felesége s ezzel bealkonyodott az ő derűs élete. Férfiasan viselte el a csapást, fájdalmát szívébe temette. Magányában és szűk baráti körben azonban meg-meggyűjtja az emlékezés fákláját, melylyel bevilágít két igazán szerető lélek közös élete-útjára. Folytatja most is a munkát, melyben hitvese volt társa s meg-megsajdul a szive, hogy ezt a lelkes munkatársat el kellett veszítenie. De erős lelke, Istenben bizakodó hite, mely rendületlen a találkozás reményében, leküzdí fájdalmát. A szerető hitves emlékét méltóképen örökítette meg alapítványával.

Ott üldögél esténként gyönyörű kertjében s nézi az esticsillag lassú járását. Vajjon mit gondol, mit érez? Zsófijának szemét keresi-e benne, ki eltávozott s mégis itt van? Vagy az emberi élet mulandósága jut-e eszébe? Mindig bealkonyodik, a világosságot követi a homály, az éjszaka. De az éjszakának is megvan a maga szépsége, megvannak csillagai, az élet alkonyának a maga örömei. Sokan vannak barátai és tisztelői, kik igaz szívvel kívánják: legyen az ő alkonyának még sok szelid, édes öröme!

II.

A bécsi békekötés 300-ados évfordulóján

Bocskay István emlékezete.

Hálaadó isteniszteleti gyülekezeti ének.

Dallam :
„Mint a szép hűvös patakra“.

Írta CSENGEY GUSZTÁV.

1. Sárgúl a lomb, hull a levél
Őszi napnak reggelén,
Bús szelével a hideg tél
Hervasztóan zúg felém;
De nem érzem hidegét:
Áldva néz le ránk az ég;
Hogy felvirradt most ünnepünk,
Száll az égbe hő énekünk.
2. Szabadítónk, fejedelmünk
Emléknapján árad az,
E nagy multat ünnepelnünk
Édes öröm, szent vigasz,
Hisz' e nagy mult egymaga
Szébb jövőnek záloga,
Ki legyőzte ellenségünk',
Buzdítsa ma reménységünk!
3. Háromszáz év mult azóta,
Hogy vezérlé hős hadát,
Egyházunkat hogy megóvta,
Megmentette a hazát;
A diadal nagy ára
Vált az ország javára.
Erős jogunk az a béke,
Egyházunk szent öröksége.
4. Sokat kellett még szenvedni,
Hogy a törvényt megszegék.
Gályarabok ajka zengi
A vértanúk énekét;
De nem győzött a halál,
Alkotásod még is áll,
Megküzdött a zord időkkel,
Régi jogán új erőt nyer.
5. Jertek azért, ünnepeljünk,
Zengjen öröm, dicséret;
Légy üdvöz' nagy fejedelmünk,
Áldott legyen emléked!
Hála neked Istenünk,
Ki rendelted őt nekünk!
Ez az emlék, ez a hála
Legyen hitünk erős vára.

Alkalmi beszéd.

Az eperjesi ág. h. ev. I. egyház által, 1906. október 28-ikán
Bocskay István emlékére tartott

hálaadó istenitiszteleten

elmondotta :

ifj. *Draskóczy Lajos.*

A mi segedelmünk legyen az Úrtól, a ki teremtette a mennyet és a földet és annak minden teljességét, Ő neki legyen hála és dicsőség, most és mindörökké. Ámen.

„Tudom, hogy valamit Isten cselekszik, az lészen örökké, ahoz semmi nem adattathatik, és abból semmi el nem vétetethetik: és az Isten ezt míveli e végre, hogy az emberek az ő orczáját rettegjék. A mi volt, most is vagyon, és a mi következik, immár megvolt, és az Isten forgatja az egymásután következő dolgokat.“ (Pred. 3. 14. 15.)

Keresztyén Hívek!

Dicső, magasztos czél lebegett szemünk előtt, mikor ez évi május 20-ikáról elhalasztottuk mai Emlékünnepünket...

Azt remeltük akkor, hogy vértanúink szent emlékezetének s a hit diadalmas, győztes bajnokának együtt áldozhatunk majd az eperjesi martirok neveit megörökítő emlékmű kegyeletes leleplezésénél.

Bár eddig... meghíúsult ez a szép reményünk s most... a béke olajága nem borulhat koszorú gyanánt a dicső nevek fölé... mégis... a jó Isten, ki „*forgatja az egymásután következő dolgokat*“ soha sem remélt, a századok történetében, a nemzetek életében is rendkívüli, egymástól messze eső, egymással mégis oly közel rokon események lánczolatával teszi szerény, de lelkes ünnepünket örökemlékűvé! Hiszen a mint azon a bimbót, virágot, lombot fakasztó tavaszi vasárnapon¹: Istenhez dobogott fel hazánkban az egész protestáns magyar Sion szive, úgy száll ma is dicsőítő fohász milliók ajkáról, az Úrnak e szent napján,

¹ Az egyetemes evang. egyház, május 20-ikán tartotta minden egyházköztségben a Bocskay-emlékünnepet.

az örökkévaló trónja zsámolyához mindenütt: a négy folyam
s három bércz honában!...

Hiába csörg lábaink alatt a hulló őszi lomb...

Hiába zúg, süvít fülünkbe a hideg őszi szél...

Hiába a szürke, borongó ég alatt a fullasztó őszi köd:

Emlékezésünk lelkesedése arcunkra a remény rózsapírját
festi, a csörgő, zizegő, zúgó avaron át halljuk az igénytelen
barát kalapácsütéseit Wittenberg felől és fölcsendül az ige:

„Az igaz ember hitből él.“

Újul a jelige:

„Hitért, szabadságért!“

„Dulce est pro patria mori“ ...

„Ha Isten velünk van, nem lehet senki ellenünk!“ ...

És ott... a ködös ég lomha felhőin: átragyog a nagy-
szerű temetkezés káprázatos fénye: hol nem gyászkonny ül
a nemzet szemében, hanem a diadal mosolya... hol ünne-
pélyes lassú gyász-zene szól, hanem ünnepi kürtök rianása
hirdet örömet... hol „nem szakadoznak fel a régi sebek“,
hanem „összegyülekeznek ápolni“ a nemzeti öntudatot; hol
a méltósággal haladó ravatal fölött glóriás fényben tündököl
a hős buzdító szava:

„Pro Deo, patria et libertate!“ ...

És e csodás igék zendülése magával ragadott egykor
e hazában kicsinyet és nagyot!

Íme, fejedelmek fejedelme: *Bocskay István*, „az örök
Isten forgatta az elkövetkezendő dolgokat“ úgy, hogy a Te
emlékünnepeden, ezen a mai napon *Luther, Rákóczi* és
Thököly szelleme nyújtsanak egymásnak testvérkezet¹ s
intsenek égi pálmával feléd!...

Dicső Fejedelmünk! — *Jó Bocskay István!*

E magasztos ünnepen nem azért költögetlek mohlepte
sírodból, hogy tetemrehívást rendezzek méreggel megrontott

¹ Október 28-ika ez évben a Reformatió emlékünnepe volt. Okt. 29-ikén
Kassán Rákóczit, okt. 30-ikán Késmárkon Thökölyt temette el a nemzet.

daliás tested régen összeomlott porai felett; nem azért emlékezünk reád, hogy tenger sérelmeket hántorgassunk, felekezeti békét bontogassunk, hiú dicsekvéssel magunkat ámít-suk, kevély büszkeséggel, tovaszálló tömjénfüstöt eregessünk égnek, — óh nem!...

Ezerszer is nem!

Bocskay István!

E boltívek alatt, az Ige világánál azért ébresztgetünk, hogy felelj a kérdésre Istenhez költözött dicsőült lelked ihletével.

I. Mit hirdet multad? Mi az, a mi volt?...

II. Mit kíván a jövő: hogy meglegyen újra a mi immár megvolt s a mit nem is adhat, de nem is vehet el semmi-féle emberi hatalom!...

Ki a sötétben gyújtottál világot s zengett nagy eszméd a világon át: Hit erős bajnoka, Szabadság kőszála, mondd:

I. Mit hirdet multad?...

Mi az, a mi volt?...

E kérdésre megfelel Te neked, ünneplő Gyülekezet, Bocskay szellemében a szécsényi Rendek emlékirata, mely a vérig sértett, agyonkínzott nemzet keserű önérzetével kiált osztó igazságért, a testvérnemzetek billióihoz, ama nép számára, mely 200 évig volt védbástyája a keresztyénségnek, melynek kebelében nem volt olyan család, mely egy halottal vagy sebesülttel ne járult volna a véradóhoz, a melynek árán vad hordák ellen Nyugateurópát oltalmazta meg!

Mi az, a mi volt?...

Az a szivetrendítő igazságtalanság, hogy a hálás király ezt a népet akarta az élők sorából kiírtani, ezt az országot akarta tartományyá tenni.

Az az erkölcsi züllés, mely a török félhold fényét ragyogni engedte s az idegenek által, a török ellen való hadviselésre ajándékozott tenger kincseket udvaroncjai között pazar kézzel osztotta szét!

Mi az, a mi volt?...

Az a rémuralom, melynek koronás feje felosztotta tu-

lajdon országát fizetetlen zsoldosai között, nem törődve azzal, hogy e zsoldos had büntetlenül égette, dúlta, rabolta a szegény magyar népet; feltörte a templomok kincsesládáit, kirabolta a sírboltokat; mint éhes hiéna ragadozta el a férjtől feleségét, a szülőtől ártatlan leányaikat s aztán — mily égreakiáltó bűn — széttépett koszorúval adta csak vissza rengeteg pénzekért!

Mi az, a mi volt?...

Az, hogy az istenadta nép panaszait csak az égi király hallgatta meg, a földi király pedig kínzókamrákat állított hű népe számára, eltörölte a honi törvényeket, szimatoló vérebeket bérelt s eltúrte, hogy tisztjei — aranygalléros katonák — betörjenek az imádkozó gyülekezet közé és vak dühvel lőjjenek a templomban a Krisztus oltára előtt az ártatlan ájtatoskodókra!

Mikor aztán Szuhay, Migazzi, Oláh Miklós, Forgách biboros szent apostolok, ropogó puskával akarták az Úr házában az egyedül üdvözítő szent Lelket a Hívek szívébe verni; mikor Pethe Márton kimondotta az evangélikusokra a büszke sententiát: *„hat esztendő t vetek neki határu l és ennek a Ti hiteteknek e világon még csak híre sem marad meg“*, hát *akkor*: mert mindezek *megvoltak*, akkor *lett* az, hogy megdicsőült a prófétai szózat:

A megromlott ország „hegymagasságú romlásaira“:

Felállott Bocskay István, „felemelte zászlóját és a nép meglátta; megfuvallotta riadó kürtjét és a nép meghallotta azt!“

Aztán eltűnt a gyűlölet a nemesség, a polgárok szívéből, a felvidéki tót, a szepességi német, az alföldi hajdú, az előjogait féltő nemes mind egy varázsütésre:

„Készítették a paizsokat, az öreg paizst, és mentek a harczba, fogták a lovakat, ültek a lovakra, vették a sisakot, készítették a kopjákat, felövezték a pánczélokát!“...

„Hadat hirdettek és feltámasztották a hatalmasokat“...

„Elrontották szántóvasaikat és csináltak fegyvereket azok-

ból és az ő kaszáikból csináltak dárdákat és a beteges azt mondotta: erős vagyok én!

Azután „összegyülekezének mindenfelől Josafát völgyébe, hol ítéletet tartott Isten a népek fölött“ s mikor összeroppant a két küzdő sereg: „a nap és hold meghomályosodtak, a csillagok megvonták fényüket, megrémülének az egek és a föld, mert az Úr ott vágta le erős ellenségeinket és lett az ő népének reménysége és az Izrael fiainak erősségek!“...

És megtudta a nép, hogy „él még az Úristen és lakozik Sionban az ő szentségének hegyén, és lészen Jeruzsálem szentséggé és idegenek többé által nem járják őtet, és hogy azon napon — a béke napján — a hegyek musttal csepegnek és a halmok tejjel folynak és kútfő származik az Úr házából, mely megöntözi Sittimnek völgyeit, és Juda örökké megmarad és Jeruzsálem nemzetségről nemzetségre virágozni fog!“... ha... megérted óh nép — kaczagányos apák büszke nemzete, ha megérted óh nép — viharzúzott Sionunk martir-koszorút viselő, kincseiből annyiszor kifosztott, elepedett népe:

II. Mit kíván jövőnk, hogy:

„meg legyen újra, a mi immár megvolt, a mit nem adhat, de nem is vehet el semmiféle emberi hatalom!“

Azt kívánja jövőnk, hogy ne húnyjuk be szemünket a jelen sivár képei előtt, azt... hogy lássuk a kor változását, nézzünk szemébe jól ellenségeinknek, ne feledjük el, hogy Isten keze úgy forgatja a következő dolgokat, hogy *„a mi volt“*, eljöhét megint!

„Bár a régi ellen haddal nem zavar ma,
Nyiltan nem üldöz, csak titkon veszteget,
Máglyát alád nem rak; nincs hatalma,
Hogy arra vesse kínzott testedet,
Óh, ne hidd azért, hogy
Ereje eltűnt mindörökre!“...

Bocskay szelleme: gyújts világot a sivó sötétségben!
A szent örökség még ma osztályrészünk, de a szű már

a gerendába fúr s ha nem vigyázunk, házunk összeomlik föltarthatatlanul!...

Nem látod úgye, a régi ellent?

Pedig ott van melletted, fátyolt von szemedre, suttog és elaltat, hogy ne lásd, a mi igaz; de arczipiritó igaz: hogy oltárra emeltük a gyönyörűséget, rabszolgáivá szegődünk a Mommon bálványának, hogy ma vásárolható minden a világon, a közérdek meghátrál az egyén előtt, a hivatal sokszor eldorádója a semmittevésnek; a bizalmi állás Mózes kősziklája, ki rajta áll, vesszősuhintással bőséges forrást fakaszt, nagyon *sokszor a maga számára*.

Mit kíván jövőnk?

Azt, hogy rázzuk fel az alvó lelkiismeretet, ne sülyeszünk torzképekké az eszményeket, ne változzék a hitbuzgóság inquisitióvá, a szabadság szerelme szörnyű vérfürdővé, az anyagi jólét erkölcsi tisztasága bálványimádássá! Óh testvéreim, míg nem késő, nyissuk ki szemünket és lássuk meg igaz lényegében azt az osztályharczot, mely hadat üzen minden rendnek, Istennek, Hazának, mely véres forrongásban tartja az egész világot; lássuk meg, hogy néptelenedik országunk s benne mindenütt rombol a bizalmatlanság százfejű szörnye, mely nem bízik a kereskedő árúczikkeiben, az iparos készítményeiben, az orvos lelkiismeretségében, a tanár önzetlenségében, az ügyvéd becsületességében, a bíró igaz ítéletében, a pap vezetésében, az úr őszinteségében, a szolga hűségében, az államférfi törhetetlen, tiszta jellemében!

Mit kíván jövőnk?

Azt, hogy e zűrzavarban minden evang. ember értse, hallja meg azokat a jelszavakat, a melyek csak az imént, a mult hónapban repültek világgá,¹ hogy megmutassák az ellentábornak reánk nézve veszedelmes, de tiszteletet parancsoló hatalmas munkáját!

¹ A róm. katolikusok VI-ik nagygyűléséből.

Bocskay István!

Emeld fel a béke zászlaját!

Fuvalljad meg a békés munka kürtjét!

Magyarok Mózes! a ki friss forrást fakasztottál a hajduk kegyetlen, kőkemény szívében, varázsvessződdel érints minket is: hogy ápoljuk a haldokló evangéliumi öntudatot. Békítsük a béréért harczolókat. Építsünk hajlékot a szegényeknek. Írtsuk a bűnöket, a mit törvény nem tilt s a mi a bíró előtt is ügyesen védhető. Nyújtsunk lelki gondozást a megtévedetteknek; nyújtsuk az evangélium szövétnekét az egyesületeknek. A népszövetség magasztos eszméjét ne kicsinyeljük. Védjük népiskoláinkat. A közoktatás elfajulásának ellenszereit találjuk fel a családban s az egyházban. Szeressük az ifjúságot, a hazaszeretet oly erejével, mely széttöri azt az állami hideg, előkelő felfogást, mely szerint: *magasabb fokain* az oktatásnak *a nevelés megszűnik!*

Nem úgy!

Az evangéliom nevében tiltakozom, a szeretet nevében hirdetem: nem úgy!

Legyen nevelője, vallástanára *minden* ifjúnak *minden* tanítója, az oktatásnak *minden* fokozatán!

Szövetkezzünk hitvédelemre, önállóságra, függetlenségre!

Mint erőtelen édesanya: *ne az egyház keresse fiainak kegyét*, hanem a hálás gyermekek keressék égő vágygyal, boldog örömmel az édes jó anyát! Mindenkit csak annyira becsüljünk, a mennyit ér munkája az egyház, a közjó terén!...

Minden evangélikus intézmény létjogosultságának próbaköve legyen *a hatás*, a mit szellemben, emberies érzületben, szabad gondolkodásban, a nyomort, inséget, tudatlanságot, bigottságot szüntető átalakító *hatásban* gyakorol környezetére vallásfelekezeti különbség nélkül — a haza javára...

Értsük meg végre, hogy nem az a baj, hogy egy városban sok a templom, hanem az a baj, ha azokból a templomokból szeretet helyett gyűlölet árad ki; hanem az a szomorú végtelen nagy baj, ha az egyik templomba járó

átkot mond arra, a ki a másvallásúak temploma-küszöbét átlépni merészli...

Nem ez a baj Testvéreim, hogy mi — apáink kegyeletes szokásához híven — ünnepi díszes egyházi közgyűléseinket, igaz lelkesedéstől fölmagasztosult szívvel a templomban tartjuk meg ma is: hanem az a baj, hogy elfeledtük régen, vagy meg se tanultuk sohasem, hogy a *korponai, szerencsi, gál-szécsi* prot. templomokban éppen országgyűléseket tartottak dicső elődeink és a hazának minden hű fia tudott örülni vallásfelekezeti különbség nélkül annak a szeretetnek, testvériségnek, szabadságnak, függetlenségnek, a melynek diadalmas evangélioma azokból az igénytelen templomokból áradott, hogy összetörjön minden zsarnok jármot!...

Nem az a baj, hogy egy városban sok az iskola, ha azok *a jóban versenyeznek*, hanem az a baj, ha azok *versengenek*, ha azok az iskolák kiváló jelességüket növendékeik *számában* látják tündökölni s éppen ezért hálóval fogják hallgatóikat.

Nem az a baj, hogy ebben a hazában sok az oltár, sok a nyelv, hanem az a baj, hogy nincs bennünk *egy* lélek; úgy látszik, nem *egy* Istenért, nem *egy* hazáért ver szívünk!... Úgy látszik, hogy Bocskay, Bethlen, Rákóczi Thököly országa még mindig szerte húz; Pethe Mártonok még mindig akadnak s a költővel még mindig kérdezhetjük:

Te rác, horvát, tót, szász, ruthén-, oláhság, mit marjátok mindnyájan a magyart?

Mikor tartjuk meg a *kézfogót*?

Hiszen a porszemét, mely csak magában áll:

Elfújja egy kis szellő, egy lehellet;

De hogyha összeolvad, összenő, ha

A porszemekből szikla alakul:

A fergeteg sem ingathatja meg!

Fontoljuk ezt meg, elvált magyarok!...

Az Isten „*kiforgatja az elkövetkezendő dolgokat*“, ezt a békét adja meg nekünk a nemzet minden alkotó és fön-tartó, különböző elemeinek képmutatás nélkül való, őszinte,

szent „*kézfogásában*“ s akkor áldott lesz fölöttünk Bocskaynak emlékünnepe, a ki megmutatta a békéhez vezető utat, mikor lánglelkével, honszerelmével egyesíteni tudta a legélesebb ellentéteket!

Akkor, *a mit ember nem adhat, megadja az Isten és senki el nem veszi egyházunk és hazánk örök életét*, a mi volt és léssen nemzedékről nemzedékre át!

E hittel térj vissza pihenni, vissza sziklasírodba, dicső fejedelmünk, jó Bocskay István!

Bennünket pedig:

„Fogadj be szent ügyünk Sionja,	S példánkon, késő unokánk majd,
Légy újra védő otthonunk!	Áldozni, hinni megtanul
Lobogjon oltárod szent lángja,	Óh zendülj, zendülj régi jelszó:
Hol hittel-tettel áldozunk.	Erős várunk nekünk az Úr!...“

Mindörökké. Ámen!

III.

Búcsú=beszéd.

Tíz esztendeig viselt lelkészi hivatalától megválva, 1906. nov. 18-ikán
elmondotta:

ifj. *Draskóczy Lajos.*

Te benned bíztam eleitől fogva, Te légy segítségül
most is, óh Isten; a Te lelked erejével tisztítsd érzületemet,
világosítsd gondolataimat, elfogódó szavam erősítsd, hogy
a Téged kereső nyáj és a pásztor utolsó elmélkedése is
áldott lehessen Szent Fiad, a Jézus érdeméből! — Ámen.

Kegyelem néktek és békesség az Istentől, a mi Atyántól és
az Úr Jézus Krisztustól. Hálákat adok az én Istenemnek minden
ti rólatok való emlékezetben. Mindenkor minden én könyörgésem-
ben mindenitekért nagy örömmel könyörögván. Mert bizonyságom
nékem az Isten, mely igen szeretlek titeket mindnyájan a Krisztus
Jézusnak szerelmében. (Filip. 1., 2–4., 8.)

Keresztyén Hívek!

Sohasem éreztem mélyebben, mint életem e nevezetes
pillanatában szívreható igazságát a költő szavainak:

„A búcsúzónak minden emlék drága,
Egy száraz lomb, egy moh, egy kis kavics, —
Egy semmiség is, drága kincscsé válik,
Hogy emlékezzék a távozó a helyről, idők multával is,
A melyre olykor visszavonja vágya...“

Hálás szívvel, szent örömmel vallom, hogy a jó Isten
gazdaggá tett engem ilyen emlékekben.

Ne csodáljátok hát, Testvéreim, ha megrohan az emlé-
kezet árja s a rajongással szeretett pályától megválva, el-
fogódott szívvel kérdem önmagamtól: mit mondjak Ti
Néktek, innen, utoljára?...

Elmondjam-e tíz évnek történetét, mely tényekkel igazolhatná talán egyházépítő munkásságom igaz és hű törekvéseit?..

Távol legyen!

Ha munkálkodtam, az előttetek úgyis nyilvánvaló. Ha valaki elfeledte máris, annak hiába mondanám, — elfeledné megint...

Lelkem azt sugallja, *egy* kötelessége van ilyenkor minden jó pásztornak, — szent kötelessége a búcsúzóknak az, hogy híven adja képét lelkivilágának, emlékül azoknak, a kik között járt, a kikkel Isten országát együtt építette, a kik a távozó iránt szeretetben mindig gazdagok valának.

Az én lelkivilágom képét híven tükrözi vissza a forró *hála*; az őszinte *vallomás*; a biztató *remény*; a hű pásztori *áldás*, mely ajkamon az elválás perceiben előttetek utoljára őszinte melegséggel megnyilatkozik.

I. *„Hálát adok az én Istenemnek, minden ti rólatok való emlékezetben.“*

Kettős szívemnek pitvara — kettős az én hálám is, a mit érzek.

Hálával borulok le Isten előtt, a ki eddig megsegített. Mélységes hálával tartozom Ti néktek is, a kik közt életem örömmel, búval vegyesen, de éppen azért boldogan folyt eddig.

Hálát adok Istennek, a kinek kegyelme boldog gyermekéveket, lélekbontó szenvedelmektől ment ifjúkort adott... a kinek szent keze vezetett áron és apályon, sivatag pusztában, virágos völgyeken, magasságokon és mélységeken keresztül, vezetett *„az egyenes úton“*, mindig a cél felé... a kinek szent lelke gyújtott világót bennem, hogy minden sötétségben rá tudjak mutatni a mi fénylő napunkra, a Jézus Krisztusra...

Hálát adok Istennek, a kinek irgalma megengedte, hogy életem legfényesebb napjait köztetek éljem meg; életem legsötétebb óráiban Ti emeljete a részvét karjaira... a kinek bölcsessége a jót és keserűt javamra fordította... a kinek mindenható hatalma erősségemmé vált, úgy, hogy

beteljesült fölöttem is az elmúlt évtized mindegyik napján az Ige: „*az Úrnak munkája erőtlenség által végeztetik el*“.

Hálát adok Istennek, a kinek csodálatos, kifürkészhetetlen tanácsa most, életem jó delén, számomra új pályát jelölt, a mit soha nem kerestem, a mit régen jártam, a mit megszerettem, a mi elől kitérni nem tudtam s a mire lépek most visszavonhatatlanul, lélekörömmel, szent elhatározással!

Hálát adok Istennek Ti érettetek, – enyéimért; minden elvett szent ajándékaiért az Ige szavaival: „*Aldjad én lelkem az Urat és minden belső részem az ő szent nevét, mert kisebb vagyok Uram minden jótéteményidnél és igazságodnál, melyeket cselekedtél a Te szolgáddal!...*“

De hálával tartozom Te Néked is, buzgó Gyülekezet! Hálával tartozom azért a jóindulatért, szives barátságért, lekötelező nyájasságért, megtisztelő bizalomért, mindeneket elfedező szeretetért, mely biztatta a csüggedőt, bátorította az ingadozót, édes, parányi kis csillagokkal ragyogó boldog otthont adott a tökéletesen idegen embernek, fődözte a fogyatkozásokat, erősítette a gyöngét és szélesebb látókört nyitott *az egyszerű népelet köréből idekerült papnak* s a tapasztalatok soha nem vélt gazdagságával gyarapította a Krisztus együgyű szolgáját...

Hálával tartozom Neked, buzgó Gyülekezet, mert nemcsak én adtam nektek, hanem *vettem is tőletek* oly bőséges mértékben, hogy életem folyása sem anyagilag, sem szellemileg értve, szűkölködő nem volt!... Az igaz érzés nem bőbeszédű. Családi boldogságom, köztéren való munkám verőfénye volt a Ti jóságtok... Fogadjátok mindezért hálámat, mely szívemben él, mely csak szívemmel együtt múlik el!... És most hallgassátok meg vallomásomat, a melylyel tulajdonképpen *nem önmagamnak*, hanem *annak a magasztos hivatalnak* tartozom, a mit Isten parancsából betöltöttem köztetek tíz éven keresztül!...

II. Az apostollal vallom: „Ti tudjátok az első naptól fogva mint viseltem magamat Ti közöttetek az egész idő-

ben, mint szolgáltam az Úrnak nagy alázatossággal, sok könnyhullatással és kísértetekkel, melyek estek rajtam azok miatt, a kik ellenkező dolgokat szólottak, hogy a tanítványokat eláltassák, de én nem vonogattam magamat, hogy azokat ne hirdetném, a mik Ti néktek hasznosak valának, hogy ne tanítanálak Titeket közönséges helyeken és házanként“.

Az apostollal vallom: „hogy senkinek kenyerét ingyen nem ettem, senkinek ezüstjét vagy aranyát, vagy ruházatát nem kívántam éktelenül, sőt inkább igyekeztem megmutatni Néktek, hogy szükség az erőtlenekekről gondoskodni és jobb adni másnak, hogysesem venni“.

Az apostollal vallom: „hogy ha szidalommal illettek, jót kívántam; ha mikor háborúságot szenvedtem, békeséggel tűrtem...“

„Én a szabados, magamat mindeneknek szolgájokká tettem, az erőtlenek közt lettem erőtelen, mindeneknek minden igyekeztem lenni és úgy futottam, mint nem bizonytalanra, úgy harczoltam, hogy ne hiába vágjam a levegő-egyet!... Testemet megsanyargattam és rabság alá adtam, hogy valami módon, holott én prédikálok másoknak, gonosz életű ne legyek magam“.

Az apostollal vallom: „Nem restelkedtem tisztemben, *eljártam híven hirdetni az Igét, a merre elhívott a bizalom* és a merre jártam, elvettem a rútságnak födelit, mivel-hogy sehol és soha nem jártam álnoksággal és nem elegyítettem meg az Istennek beszédét, nyilvánvaló igazsággal és őszinteséggel keltem magamat minden embereknél és az Isten előtt...“ „Nem magamat prédikáltam, hanem a Krisztust. Ő fénylett szivemben, az ő orczáján való Isten dicsősége esméretének világosságát közöltem Néktek, tudván, hogy e kincsem vagyon cserépedényben, hogy annak a cserépedényben lakozó erőnek nagysága *Istené és nem magamtól való!...*“

És e tudatban voltam alázatos, *soha egy pillanatra sem hittem, hogy immár a célét elértem volna, avagy hogy*

immár tökéletes volnék“, „hanem igyekeztem, hogy elérjem, a melynek okáért megfogattam a Jézus Krisztustól“, kinek példáját követve: „Embereknek nem kedveskedtem, soha hízelgő beszéddel nem éltem, sem telhetetlenségnek okáért semmit nem mondtam, az emberektől nem kerestem dicsőséget, *voltam Ti közöttetek együgyű* és kívántam veletek közleni nemcsak az Istennek evangéliumát, hanem a magam lelkét is, mivel hogy nékem szerelmeim valátok mindig!“

„Mert bizonyságom nékem az Isten, mely igen szeretlek Titeket, mindnyájan a Jézus Krisztus szerelmében!“

Ez a szeretet gyűjtött szövétneket a jegyesek számára az új életút kezdetén. Ez a szeretet zokogott a halál aratása puszta képein, ez törölte le a könnyeket, ez melengette be a hideg sírokat az örökélet édes reményével... Ez a szeretet nyújtotta oda az élet kenyerét és italát az éhezőknek és szomjúhozóknak... Ez a szeretet végezte gyöngéd hűséggel a kertészi munkát leányaitok szívében, oltogatva bele a vallás erényeit... Ez a szeretet bocsátotta el a hófehér kis galambokat, az ártatlan bárányokat, onnan, az oltártól felvértezve a lélek fegyvereivel a világba, a farkasok közé igaz megindulással, atyai áldással... Ez a szeretet törölte le a halálverejtéket félelem nélkül a haladókólak hideg homlokáról és pedig a szegényeknél, az elhagyottaknál sokkalta többször, mint a gazdagoknál... Ez a szeretet örült az örülőkkel, sirt a sirókkal; ez nyitotta meg Jákobnak kútját, ez imádkozott boldog életért azok számára, a kik idejöttek megpihenni, erőt meríteni az élet küzdelmében...

Személyválogatást soha nem ismerve, ez a szeretet szólott a hívők gyülekezetében, a vének tanácsában, iskoláink, tanítóink, közegyházunk igaz érdekében, úgy a mint arra a Krisztus szolgáját a lélek indította.

És most, a válás pillanatában, mikor hozzátok *már földi érdek nem köt*, ez a szeretet alázza meg magát igazán, őszintén azon esdő kérelemben, hogyha közületek, emberi

gyarlóságból bárkit, bármiként, bármikor, bármivel, akaratlanul megsértettem volna, Ti tőletek hozzám közelebb vagy távolabb álló atyámfiaitól, itt, Isten színe előtt bocsánatot kérek az Ige szavaival: *„le ne menjen a nap a mi haragunkkal!”* . . . Oly közel lehet halálunk, ha egymástól haraggal válunk . . . a sírnál . . . késő a — bocsánat! . . . Íme Testvéreim! Lelkivilágomat tükrözi:

III. a biztató remény, hogy szavam nem lesz kiáltó szó a pusztában! Bocsássátok el Isten szolgáját azon édes reménynyel, hogy habár ezredrangú csillag voltam is ev. egyházunk egén, azt a fényforrást, a mit Krisztusomtól nyertem, mindig visszasugároztam tehetségem szerint; habár porszem maradok is egyházunk középületében, mégis csak rajtunk és általunk emelkedhetik közegyházunk viharbíró, fényes kupolája . . .

Tudom, hogy a kis csillag hullását ezrek közül is ketten ha meglátják!

Tudom, hogy az elsodort porszem ürességet nem hagy maga után.

Tudom, hogy mikor a hajó révparthoz ér, mikor a vándormadár másfelé költözik, egy-két percz mulva senki sem tudja megmutatni az utat a vízben, a légben, merre mindkettő elhaladt.

Tudom, hogy a lehullott levelet nem szokták megsíratni, hisz' mindenki tudja: nő helyette ezer, *szebb és zöldelőbb!* . . .

Tudom, hogy a válás nem annak fáj, a ki marad, hanem a ki élve távozik.

Tudom, hogy nem az feled, ki odahagyja a dicsőséges pálya küzdelmes színterét, hanem azt szokták feledni, a ki után az élet beteszi az ajtót . . .

Tudom, hogy gyöngé *erőm hű csak kevésen lehetett* és mégis *él bennem a remény*, hogy most munkatársaim, mind, a kikkel vezettem egyházunk hajóját, és Ti, kedves Hívek, barátsággal szorítjátok meg a búcsúzó kezét és

áldva bocsátjátok útjára a távozót, mert hűtelen sáfárnak senki nem nevez közületek!

Oh, legyen nekem, oh Isten, az én boldogító remény-ségem szerint!...

És most hadd zendüljön ajkamon:

IV. a hű apostoli áldás:

„Kegyelem Nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól, és az Úr Jézus Krisztustól, a kinek nevében mindenkor, minden én könyörgésemben, mindenikért nagy örömmel könyörögni“ fogok, életem fogytaig!...

Áldó imádsággal könyörgök Érted, viharvert Sionunk, ama 212 sír felett, melyeknek üregét én hantoltam be; támaszszad új életre köztünk a Bánókat, Dessewffyeket, Feketéket, Festeket, Grynaeusokat, Kirchmayereket, Kóschokat, Zuano-
kat, Ketzereket, Körtvélyessyeket, Krayzelleket, Melioriszokat, Mosánszkyakat, Oszvaldokat, Pulszkyakat, Újházyakat, Radványakat, Raiszokat, Szentiványiakat, Tahyakat, Csinket, Schmideket, Vandrakot, Herfurthot; sötét, *nehéz idők küszöbén, vezéri tiszteken, tanácskozó-termeinkben, áldozati oltárainknál nagy szükség lenne rájuk... talán nagyobb, mint valaha. A kik még itt járnak, azokat, oh Isten, gyűjtsd újabb és újabb, buzgó szerelemre Szentegyházunk iránt!*

Imádkozom azokért a munkás, egyszerű, kis hű családokért, azokért a boldog *„halászkért“*, különféle nemes *„művesekért“*, a kik a Jézus hívó szavára leteszik a munkát, ott hagyják e világot pompájával, hívságával, gyönyörűségivel; a kik szomjazva az élővíz forrását: besereglenek az Úr házába mindig, — *a kik Eperjes dicső multú polgárainak méltó ivadéki, a kik egyházunknak élő kövei, áldozatkész, istenfélő, lelkes tagjai*, a kiknek nevei tündöklő betűkkel ragyognak egyházunk Évkönyve lapjain: boldogság, béke, megelégedés lakozzék velük egy födél alatt!...

Könyörgök iskoláinkért, bölcs mestereinkért, tanítóinkért: apostoli lángbuzgalommal újítsák a szent falak közt, a kicsinyeket lelkesítő példaként, őseink emlékét; az evan-

gelium világa mellett, a tanulmányok közt ápolják Thököly és Rákóczi szellemét, hogy tudja meg minden leány, minden ifjú: ha minket is elfű az idők zivatarja, nem lesz többé az Istennek soha több magyarja!...

Könyörgök áldott Nőegyletünkért; oáz a pusztában; remény a csüggedésben; fény a sötétségben; melengető menhely a zord tél kebelén; Isten imádata a hitetlen világban; jótékonyosság az önzés versenyében; hit, szeretet, remény legyenek tovább is vezércsillagai a lelkes Thabitáknak s gyöngéd kezük nyomán viruljon fel a szeretet műve, Isten nevének dicsőségére!...

Könyörgök érettetek, Ti családapák és Ti önfeláldozó, szerető, hű anyák: legyetek igazán Isten helytartói e földön!

Könyörgök érettetek, Ti ártatlan leányok, Ti vérmes reményű ifjak: kancsalul festett egekbe ne nézzetek, a birhatót álompénzen ne adjátok el, a negyedik parancsolatot ne feledjétek el, lelketek ékes koronáját porba ne dobjátok!...

Könyörgök a 78 éves ifjú aggastyánért, kinek edzett karja még most is biztosan vezeti egyházunk hajóját Scyllák és Charibdisek közt, a ki ékességünk, fejünk koronája, szeretettel ölelt atyai Nestorunk! Add, oh Isten, hogy a dicső, önzetlen munka méltóságát még soká élvezhesse hívei között! Adj a tanácsosoknak értelmes szívet és bölcs ítéletet, hogy Sionunk tornyaiban békesség lakozzék és munkában áldott csöndesség legyen az ő kerítésén belül!

Könyörgök a hű pásztorért, a kit majd helyembe állít a hívek buzgó serege: jöjjön az Úrnak nevében, hogy áldott lehessen majd keze alatt a vetés és aratás!...

Végül könyörgök önmagamért. Új pályámon régi hűséggel fogom meg kezedet, vezérlő Jézusom! és így nem félem a jövendő sivatag homályit!

Te pedig, oh Isten, bocsássad el immár méltatlan szolgálodat, a Te áldásoddal, enyhítsed a válás égő fájdalmát az együttmaradás boldog reményével, Szent Fiad, a Jézus érdeméből! Ámen.

V.

Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház

Emlékkönyve.

E lapok őrizzék a hithű egyháztagok emlékezetét, a kik *alapítványok* és *hagyományok* által erősítik egyházunkat, szent hivatása szívet nemesítő és hazát boldogító munkájában. E lapokon éljen a hála és kegyelet a jóltevők iránt. E lapokat tegye végtelenné és lezárhatatlanná az egyházat szerető szívek áldozatkészsége...

1886-ban: **Mosánszky Margit**

a forrón szeretett s 15 éves korában váratlanul elhunyt leányka emlékére a lesújtott szülők, egy gyengélkedő leány-tanuló számára, az évváró-vizsgálatra kiosztandó jutalomdíjra *100 forintos* alapítványt tettek.

1886-ban: **Stunder Teréz** hajadon

végrendeletileg hagyott az egyháznak *100 frtot*.

1888-ban: **Schneider József**

budapesti kereskedő egyházunknak végrendeletileg *2000 frtot* hagyományozott.

1889-ben: **a Leányegylet**

az évi záróvizsgálatokon kiosztandó ösztöndíj-alapítványt létesített — helybeli szegénysorsú iskolás-gyermekek segélyezésére — *100 frt* értékben.

1890-ben: **özv. Kósch Lajosné Kolbenheyer Vilma**

úrnő emlékére gyermekei iskolai alapítványt tettek *300 frt* értékben.

1890-ben: **Kuzmik Pál**

budapesti lakos egyházunknak végrendeletileg *500 frtot* hagyományozott.

1891-ben: **Kácsy-Kósch Anna**

a létesítendő felső-leányiskola felszerelésére *100 forintot* hagyományozott.

1891-ben: **Kósch Frigyes**

emlékezetére gyermekei, a létesítendő felső-leányiskola felszerelésére alapítványt tettek *1005 frt 25 kr.* értékben.

1893-ban: **Zelenka Pál**

a tiszai ág. h. ev. egyházkerület püspöke nevére dr. Mosánszky Győző és neje Antony Paula, Olga leányuknak a püspök által történt esketése alkalmából egy jó tanuló-leányka számára, az évi záróvizsgálatra kiosztandó jutalomdíjra *100 forintos* alapítványt tettek.

1893-ban: **Flórián Jakabné Kunczius Ilona**

elhúnyta alkalmából az enyhülést kereső, sújtott édesanya, leánya kegyeletes emlékéül, polgári leányiskolánk alaptökejének növelésére *200 frt* értékben alapítványt tett.

1895-ben: **Herfurth József**

koll. tanár a polgári leányiskola fejlesztése céljából az egyháznak *40,000 frt* névértékű értékpapírokat hagyományozott.

1897-ben: **Sztehlo Andráska** és **Eszterke**, a hirtelen

elhúnyt két kis gyermek megrendítő elvesztése fölött kesergő jó szülők – dr. *Sztehlo János* és *Benigny Zelma* – az évi záróvizsgálaton kiosztandó jutalomdíjra *200 forint* értékben alapítványt tettek.

1897-ben: **Desseffy István**

eperjesi lakos a Szegényekháza alapjára *100 frtot* hagyományozott.

1897-ben: **Dunkel Károly**

eperjesi lakos egyházi és iskolai célokra *200 frtot* hagyományozott.

1898-ban: **özv. Krätschmár Adolfné**

eperjesi lakos az egyház pénztára javára *50 frtot* hagyományozott.

1898-ban: **özv. Zuan Rezsőné**

eperjesi lakos az egyház pénztára javára *100 frtot* hagyományozott.

1899-ben: **özv. Kuzmik Sámuelné**

eperjesi lakos az egyház pénztára javára *100 frtot* hagyományozott.

1900-ban: **dr. Krayzell Aurél**

gyászoló családja tagjai, a lelkeszi javadalom gyarapítása céljából az elhúnyt nevére *2000 korona* értékben alapítványt tettek.

1900-ban: **psenyeczky Nagy László**

kassai lakos, az egyház presbyteriumának kiváló tagja, ny. tvszéki bíró, egyházunknak végrendeletében *2000 koronát* hagyományozott ama kegyeletes óhajának kifejezésével, hogy temetőnkben nyugvó neje sírhalmának az egyház gondját viselje.

1901-ben: **özv. rozvági Antony Istvánné liszкаи Steller Florentina** eperjesi lakos egyházunknak *600 koronát* hagyományozott, ama kegyeletes óhajának kifejezésével, hogy a kamatokból kétezer koronára megnövelt tőke kamatja majdan a templom belső csínjának emelésére fordíttassék.

1901-ben: **dr. Mosánszky Győző**

eperjesi lakos, egyházunk volt másodfelügyelője kegyeletes emlékéül, mélyen lesújtott gyászoló neje egyházi vagy iskolai célokra kamatoztatandó alapítványt tett *1000 korona* értékben.

1901-ben: **deménfalvi dr. Meliórisz Béla**

eperjesi lakos, volt jogtanár emlékére a kesergő édesanya egyházi célokra kamatoztatandó *400 koronás* alapítványt tett.

1901-ben: **deménfalvi dr. Meliórisz Béla,**

az oly korán elhunyt, oly bálványozással szeretett egyetlen jó fiú emlékére, a lesújtott édesanya polgári leányiskolánk számára *400 koronás* ösztöndíj-alapítványt tett, melynek kamata az évi záróvizsgálaton lesz kiosztandó.

1902-ben: **Cseh Lajos**

végrendeletileg *100 kor.-t* hagyományozott a Szegényekháza javára.

1902-ben: **Oeschger Adél**

iskolai igazgató nevére, nevenapja alkalmából hálás tanítványai ösztöndíj-alap létesítése céljából kamatoztatandó és évenként gyarapítandó alapítványt tettek *50 korona* értékben. Az alapítvány ma: 212 korona 40 fillér.

1903-ban: **özv. Kuúk Jánosné Stolcz Irén**

eperjesi lakos a Szegényekháza számára hagyományozott *200 kor.-t*.

1903-ban: **özv. Kuúk Jánosné Stolcz Irén**

eperjesi lakos az egyház temetőjének karbantartására hagyományozott *400 koronát*.

1903-ban: **özv. Kuúk Jánosné Stolcz Irén**

eperjesi lakos templomunk belseje megújításának költségeire hagyományozott *400 koronát*.

1903-ban: **Tóth Zsuzsánna**

hajadon, eperjesi lakos az 1876-ban kiállított kötvény alapján

egyházunk Szegényekházára *160 koronát* hagyományozott, mely összeg 1903. június 8-ikán befizettetett.

1903-ban: **Kubinyi Albertné Csupka Zsófia**

a híven szerető, feledhetetlen emlékü hitves nevére, mélyen sújtott férje *500 koronás* alapítványt tett oly célból, hogy a tőke mindenkori kamata egy polg. leányisk. szegény, szorgalmas leányka ösztöndíjára fordíttassék és az évváró-vizsgálaton kiosztassék.

1904-ben: **Bergmann Nándor**

eperjesi lakos, egyházunk érdemes presbytere végrendeletében egyházi és iskolai célokra *4000 koronát* hagyott oly kikötéssel, hogy ezen összeg mindenkor „Bergmann Nándor alapítvány” czímen kezeltessek.

1905-ben: **Páll Endre**

a sáros-zempléni egyházmegye kiérdem. esperese: *2000 koronát* hagyott végrendeletileg, felerészben *egyházi*, felerészben *iskolai* célokra kamatoztatandó alapítványok gyanánt.

1905-ben: **Páll Endre**

az eperjesi ág. h. ev. I. egyház *Szegényekháza* számára végrendeletileg *400 koronás* alapítványt tett.

1906-ban: **Handtel Vilmos**

debreczeni ny. takarékpénztári igazgató, mint egyházunk szülőtte, hálás visszaemlékezésül a „Szegényekháza” alapjának gyarapítására „Handtel Vilmos-alapítvány”-t tett *200 korona* értékben.

1906-ban: **Kubinyi Albert**

felügyelői működése félszázados jubileumi ünneplése alkalmából, a hívek közadakozásból létesített, iskolai célokat szolgáló „Kubinyi-emlékalapítvány” gyarapítására *500 koronát* adományozott.

VI.

Helyi gyámintézetünk

és

a kegyes adományok.

I. Helyi gyámintézetünk működésének eredményét a következőkben foglalhatom össze: *Házankénti gyűjtésünk* eredménye volt 124.60 kor. — *Perselyből* begyűlt: 6.66 kor. — *Az iskolás-gyermekek* adtak: 41. — kor. — Végül gyámintézeti *offertorium* volt 33.15 kor. — *A gyámintézeti tőke* kamata: 43.16 kor. — *Összesen begyűlt 248.57 korona*, mely összegnek megfelelő része a gyámintézeti alapszabályok értelmében az egyházmegyei és egyházkerületi, illetőleg az egyetemes gyámintézetekhez felküldetvén, részint szűkölködő és inséggel küzdő egyházak segélyezésére fordított, részben pedig az egyetemes tőkéhez s a Leopoldianumhoz csatoltatott.

II. Iskoláink jószívű kis növendékei ez évben is megemlékeztek szent karácsony ünnepe előtt a kicsike árvákról és összerakták filléreiket oly szép eredménnyel, hogy *a rozsnói árvaház* javára 20.33 koronát küldhetett a lelkész.

III. Az előző évek kegyeletes szokásaihoz híven, adtak ez alkalommal is *a templom kivilágítására oltári gyertyákat*: *Scholze Apollonia* 4 drb., özv. *Bohrandt Vilmosné* 6 drb., özv. *Maurer Lajosné* 6 drb., özv. *Jármay Béláné* 4 drb., *Haberdtzelné Hlatky Margit* 4 drb., *Molitorisz Istvánné* 4 drb. Ez adományok értéke: 28 korona.

IV. Az egyház lelkészének közvetítésével befolytak a következő *adományok*:

Zavatzky Irénke nemesen érző kis szive, hitben való megerősítése alkalmából, 2 koronát adott a confirmandus-alap gyarapítására.

Jegyzet: Évkönyvünk III. fejezetét, valamint a VI. fejezet: III., V. és VI-ik pontjait nagytiszteletű *Liptai Lajos* adminisztrátor úr állította össze.

Özv. *Bergmann Nándorné* egy alkalommal 2 koronát adott a confirmandus-alap növelésére.

Thrór Gyula, sírkertjének rendezése alkalmából 3 koronát adott a confirmandus-alapra.

Draskóczy Erzsike keresztelése alkalmából 20 korona folyt be a confirmandus-alap gyarapítására.

Vandrák Vilma a templomi csillár-alap növelésére 200 koronát juttatott a lelkész kezeihez. Milyen tiszta gyöngye ez a mély vallásos léleknek! Legyen a szép tett jutalma: követés a testvérek között!

A kollégiumi főgimnázium tanulói 4 kor. 8 fillért adományoztak a csillár-alapra.

Hartmann Albertné 1 korona 60 fillért adományozott a templomfűtési-alap gyarapítására.

Ifj. *Draskóczy Lajos* egyházközsége iránt való hálás szeretetből 100 koronát adott a confirmandus- (Évkönyv-) alap gyarapítására.

Ezen Isten előtt kedves adományok összege 332 kor. 68 fillér.

A jókedvű adakozók sok kicsi fillére lassanként sokra gyűl. Anyagi erő forrásává válik. Az anyag pedig a lélek szolgálatában hatalmas eszköz Isten országának építésére. Isten lelke jutalmazza a Híveket, kik adtak! Isten lelke támaszson Híveket, kik adnak örök időken át, annyi bajjal küzdő Sionunk üdvére!

V. Az 1906. évi helyi gyámintézetre való gyűjtés eredménye a következő:

6 koronával: Eperjesi Takarékpénztár.

4 koronával: Nagysárosi Műmalom, Bielek László, Kubinyi Albert, Eperjesi Bankegyelet, Eperjesi Villamvilágítási és Erőátviteli Részvénytársaság, Eperjes szab. kir. város.

2 koronával: ifj. *Draskóczy Lajos*, özv. *Csatáry Zsigmondné*, dr. *Flórián Károly*, dr. *Schmidt Gyula*, *Kósch Árpád*, *Hartmann Albert*, *Desseffy Lajos*, *Raisz Viktor*, *Tahy József*, *Bánó Aladár*, özv. *Lakner Árpádné*, *Oszvald Károly*, *Urbán Gyuláné*, *Husz Ármin*, dr. *Mikler Károly*, özv. *Krayzell Kálmánné*, *Gasch Jánosné*, *Körtvélyessy Béla*, *Faltin Géza*, özv. *Mosánszky Győzőné*, *Friedrich Vilmos*, dr. *Mosánszky Titusz*, dr. *Sztehlo János*, *Balpataky Imréné*, dr. *Grynaeus Géza*.

1 koronával: *Vogel Béla*, *Farkas Lajos*, *Klefner Gyula*, *Scholze Károly*, *Schönwiesner János*, özv. *Bohrandt Vilmosné*, özv. *Maurer Lajosné*, özv. *Csink Jánosné*, *Krayzell Aladárné*, *Luchs Róbert*, özv. *Puchert Gyuláné*, *Mihalidesz Lajosné*, *Zavatzky Szi-*

lárdné, Pálesch Árpád, Nagy Irma, Bretz Sándorné, Kobilicz Frigyes, Kurth Miksa, Frenyó Lajos, Schroepfer Antalné, Tauth Viktorné, Gubcsó Gyula, Kubinyi Aurél, Metti János, Kampauer Adolf, Fried Simon, Csengey Gusztávné, Schustek Nándor, Peskó Ödönné, Gaul L., Verbőczy Józsefné, Schöpflin Gézáné, Bielek Sándorné, Főügynökség, Gallotsik Lászlóné, Fekete Imre, Klein Béla, Dahlström Anna, Mester-Dirner Ilona, Theisz Ármin, Bielek Zoltán, özv. Barna Danóné, Raab Jánosné, Mauks Kálmánné.

60 fillérrel : Gurszky Györgyné. — *Összesen 124 korona 60 fillér.* Mely összegből *4 korona* a gyűjtőnek adatott, *120 kor. 60 fill.* pedig a helyi gyámintézet céljaira fordított.

VI. Az 1905. évre szóló egyh. Évkönyv nyomtatási költségeinek fedezésére adakoztak :

10 koronával : Kubinyi Albert, Kósch Árpád, dr. Horváth Ödön, ifj. Draskóczy Lajos.

6 koronával : özv. Mosánszky Győzőné, Bielek László.

5 koronával : dr. Schmidt Gyula.

3 koronával : Kirchmayer Vilmos.

2 koronával : Oszvald Károly, Kubinyi Aurél, Thrór Gyula, Dessewffy Lajos, Raisz Viktor, özv. Csatóry Zsigmondné, Schöpflin Géza, Urbán Gyuláné, özv. Lakner Árpádné, Husz Ármin, Tahy Gusztáv, Tahy József, dr. Mikler Károly, Gasch Jánosné, Körtvélyessy Béla, Meliőrisz Ilka, Balpataky Imréné, Melcer Gyuláné, Gallotsik Lászlóné, Klefner Gyula, Durst Győző, Gömörly János, Mayer Endre, Fábry Lajos, özv. Bergmann Nándorné.

1 koronával : N. N., Barts Emil, Bielek Sándorné, Raab János, Oszvald Béla, Halbsch Gusztávné, özv. Oszvald Dánielné, Radvány Kálmán, Schönwiesner János, Wenczel Istvánné, Mihalidesz Lajos, Gubcsó Gyula, Ludmann Ottó, dr. Sztéhlo János, Csengey Gusztáv, Friedrich Vilmos, Czigelbrier Róbert, Oeschger Adél, Peskó Ödön, Teltsch Kornél, Szutórisz Frigyes, Borsody K., dr. Raffay Ferencz, dr. Flórián Károly, Prámer Lujza, Luchs Róbert, Kampauer Adolf, Glatz János, Tinschmidt Sándor, Hennel Zsigmond, Hartmann Albert, Divald Lajosné, Kobilicz Frigyes, Bretz Sándorné, özv. Wallinger Ferenczné, Zavatzky Szilárdné, Szénássy Sándorné, Matherny Gusztáv, Matherny Lajosné, özv. Palecskó Viktorné, Tarr Károlyné, Sängér Ilka, Schustek Nándor, Pap Jenőné, Ravasz Mihályné, Szereday Valéria, Szánik Ernő, Pálesch Árpád, P. Nagy Irma, Kampauer Kornélia, özv. Bohrandt Vilmosné, Kóch Tivadarné, Spanner Róbert, Krayzell Aladár, dr. Obetkó Dezső, dr. Szlávik

Mátyás, Gurszky Györgyné, özv. Maurer Lajosné, dr. Liska Mihály, Dahlström Anna, Theisz Ármin, özv. Adriányiné, Öhlschläger Ödön, Gerhard Béláné, Vandrák Vilma, Schütze Henrik, özv. Mester-Dirner Ilon, Maléter Gyuláné, Holénia Béláné, id. Holénia Gyuláné, Frenyó Lajos, dr. Wallentínyi Samu, Nikelszky Zoltán, Klemens János, Slajchó Mihály, Dúzs Mária, Klein Lajos, Furrer Albert, Wurfel Adolf, Schroepfer Antalné, Páter Mihály, Verbőczi Józsefné, Vogel Béla, Farkas Lajos, Dahlström Gyula, Maléter Árpád, Klein Béla, Boratko János, Oszvald Tivadar, dr. Körtvélyessy Dezső, Mangesius Mária, Flachbart Jenő, Müller Samu, Lindgrün Alajos, Mauritz Antal, Mátray István, Jármay Béláné, Bánó Aladár, Kárász István, Merényi Gyula, Medzihradsky Emil, Tivadar Lajosné, Vasskó Jenő, Vitelky Aladárné, Várkonyi Mária, Fest Tivadarné, dr. E. Nagy Olivér, Dancz Ferenczné, özv. Szoha Endréné, Darvasi Jakab, Thinschmidt Tivadar, Krayzell Jenőné, özv. Simkó Mátyásné, Janisch Lajos, Szentgyörgyi Gusztáv, Kósch L., Faltin Gézané, Szemetkay Lajosné, Horvay Vilmos, Balló Aurél, Varga Frigyes, Mauks Pál, Meixner Emil, özv. Krayzell Kálmánné, Fest Lajos, Fest Géza, özv. Molitorisz Istvánné, Hartmann Albert, Tahy Gusztáv.

80 fillérrel: Csizsek Ottilia, N. N.

60 fillérrel: Breuer Berta, özv. Barna Danóné, Scholze A., Olejár István, Mészároovits István, Kamenyiczky A., G. L., Paveszka Pál, Theisz Mihály, Gamauf Györgyné, Fischer Károlyné, Kriebel Elek, N. N., Sarudy Ede, Sándor Károly, özv. Kollár-Tahy E.

50 fillérrel: Mucha Bertalan, Brauner Gyula, Cziel János.

40 fillérrel: Kézsmárszky Károly, Molitorisz Lajosné, Kéler Amália, Ervin-Urbán Lujza, Zacher N.

Összesen begyűlt: *253 kor. 70 fillér*, mely összegből a lelkész *140 koronát* az egyházi gondnok kezeihez juttatott; *10 kor. 70 f.-t* a gyűjtő egyházainak; *10 koronát* pedig a másoló és a tíz évi statisztikai kimutatást készítő Mikola János hitjelöltnek adott; a fönmaradt *93 koronát* az Évkönyv-alap növelésére betéti-könyvbe helyezte el, mely összeg már eddig *1697 kor. 44 fillérre* emelkedett a hívek kegyes alkalmi adakozásából és a tőke kamataiból. A lefolyt évben tehát az Évkönyv-alapra való kegyes adakozásokból *275 kor. 49 fillérrel* szaporodott a jövőben már szegény gyermekeink felségítésére kamatoztatandó áldott és áldást hintő tőke!

A mit szerényen kezdtünk, végezze el mi bennünk és mi általunk mindig erősbülő egyházszeretettel, áldozatkészséggel a kegyelem Istene!

VII. Offertorium címén befolyt összesen 273 kor. 64 fillér. Ez összegből kiadatott az egyet. lelkési nyugdíjintézetre 5 kor. 50 fillér, a kerületi nyugdíjintézeti segélyre 5 kor. 66 fillér, az egyházm. gyámintézetre 15 korona, a rozsnyói árvaházra 20 kor. 33 fillér; maradt tehát az egyház céljaira 187 kor. 08 fillér.

VIII. Persely-gyűjtés címén befolyt összesen 274 kor. 21 fillér. A templomban 89 kor. 80 fillér. A házankénti gyűjtés eredménye 154 kor. 09 fillér. Ez összegből kapott a gyűjtő 15 kor. 35 fillért; maradt tehát az egyház céljaira az összes gyűjtés eredményeként: 258 kor. 86 fillér.

IX. A templomrenoválásra az újabb (1906. évi) gyűjtésnél adományoztak:

Fábry Lajos	50— K.	Dr. Hazslinszky Rezső	5— K.
Flachbart Jenő	10— "	Dr. Pap Kálmán gyűjtése	34·50 "
Müller Samu	10— "	Özv. Puchert Gyuláné	20— "
Mauritz Antal	5— "	Schulek Géza	10— "
Lindgrün Alajos	20— "	Istók Zoltán gyűjtése	9— "
Ifj. Meliőrisz Kálmán	50— "	Weiszer Sándor	10— "
Dessewffy Lajos	100— "	Kollégiumi gyámintézet gyűjtése	20— "
Dr. Tomka István	10— "	Bergmann Ernő	20— "
Özv. Markó Sándorné	20— "	Dr. Felix Antal	4— "
Kirchmayer Gerő	100— "	Stépán Aladár	50— "
Kirchmayer Vilmos	70— "	Thuránszky Tihamér gyűjtése	10— "
Id. Sztéhlo János	5— "	Dr. Stamm Lajos	30— "
Sztéhlo Gerő	10— "	Dr. E. Nagy Olivér	20— "
Sztéhlo Gusztáv	2— "	Dessewffy Pál	25— "
Özv. Szemetkay L.-né	10— "	Holénia Gyuláné	10— "
Kárász István	5— "	Cziegelbrier Róbert	20— "
Gründl Gyula	5— "	Krantz Zoltán	1— "
Merényi Gyula	5— "	Scholze Károly	2— "
Terray Gyula	5— "		
Breuer Berta	10— "		
Kesselbauer Károly	10— "		

Összesen .. 812·50 K.

X. A Kubinyi Albert-alapra adományoztak:

Kubinyi Albert	500	— K.	Kriebel Elekné	1	— K.
Dr. Flórián Károly ..	5	— "	Wurfel Adolfné.. .. .	1	— "
Gömöry János	3	— "	Furrer Albert.. .. .	1	— "
Dr. Wallentínyi Samu	2	— "	Kampauer Adolf	1	— "
Teltsch Kornél	2	— "	Barts Emil	1	— "
Peskó Ödön	3	— "	Durst Győző	5	— "
Vöröss Sándor	2	— "	Gregor Endre	2	— "
Borsody Károly.. .. .	2	— "	Gasch János	5	— "
Balló Aurél	2	— "	Schroepfer Antalné ..	3	— "
Klemens János	1	— "	Oeschger Adél	2	— "
Frenyó Lajos	2	— "	Mangesius Ilona	5	— "
Gerhard Béla	2	— "	Várkoly Szerén	2	— "
Nikelszky Zoltán	2	— "	Jelenik Emma	2	— "
Ludmann Ottó	3	— "	Szánik Ernő	2	— "
Szutórisz Frigyes	2	— "	Vandrák Vilma	5	— "
Liptai Lajos	3	— "	Hartmann Albert	5	— "
Csengey Gusztáv	1	— "	Mihalidesz Lajos	2	— "
Dr. Szlávik Mátyás ..	2	— "	Özv. Puchert Gyuláné	2	— "
Mayer Endre	2	— "	Sarudy Ede	2	— "
Bielek László	40	— "	Furrer Albert..	5	— "
Schustek Nándor	2	— "	Dr. Schmidt Gyula ..	40	— "
Kamenyiczky Andrásné	1	— "	Klefner Gyula	20	— "
Halbsch Gusztávné ..	2	— "	Draskóczy Lajos	40	— "
Özv. Bohrandt J. V.-né	1	— "	Bánó Aladár	20	— "
Friedrich Vilmos	2	— "	Zelenka Pálné	50	— "
Klein Lajos	1	— "	Özv. Csatáry Zs.-né..	20	— "
Gubcsó Gyula	1	— "	Dessewffy Lajos.. .. .	20	— "
Kóch Tivadarné	1	— "	Dr. Horváth Ödön és		
Spanner Róbert.. .. .	2	— "	családja	100	— "
Sänger nővérek.. .. .	1	— "	Dr. E. Nagy Olivér ..	6	— "
			Összesen ..	965	— K.

Az I—X. alatt befolyt adakozások főösszege: 3333 korona 23 fillér. A Hívek e rendkívüli, lelkes áldozatkészségén buzdulva, lebegjen továbbra is szemünk előtt az apostoli szózat: *„Míg időnk vagyon, mindennekkel jót tegyünk, kiváltképpen pedig a mi hitünknek cselédeivel!”* ... *„A ki szűken vet, szűken is arat, és a ki bőven vet, bőven is arat. Ki-ki a mint elgondolta szívében, úgy cselekedjen; nem szomorúságból, vagy kényszerítésből; mert a jókedvű adakozót szereti az Isten!”*

VII.

Az eperjesi evang. gyámintézeti Nőegylet.

Egyletünknek szép jelszava az apostoli intés: „Mindenekkel jót tegyünk, kiváltképen pedig a mi hitünk cselédivel“ (Gal. 6. 10.). Egész éven át törekedtünk, hogy ezen intés nem pusztán jelszó maradjon, hanem testet öltjön s életet keltsen a szeretet munkája által úgy a szegényben, a kit felkarolunk, mint a jólelkű adakozóban, a ki segítő karját a beteg, a szegény s elhagyatott felé nyújtja. Hiszen nincs nemesebb, tisztább s felemelőbb érzés, mint az őszinte szívből jótékonyságnak nyomán fakadó érzés. Hogy egyletünk nemes hivatásának megfeleljen, a legnagyobb buzgósággal kell törekednünk a jótékonyságnak ezen nemesítő s boldogító terjesztésére; nevelnünk kell önmagunkat, hogy őszinte szívvel s örömmel tudjunk jót tenni és nem csupán hiúságból, kényszerűségből, illedelemből s lekicsinylő szájalomból, mert igazi áldás csak a nemesen érző szív jótékonyságából származhatik. Az az igazi krisztusi jótékonyság, melynél nem tudja a balkéz, mit cselekszik a jobbkez.

Az 1906-ik évnek első nevezetes munkája volt a teaestély, melyet egyletünk február 10-ikén tartott meg, hasonló erkölcsi és anyagi sikerrel, mint az előző években. Úgy a hölgyek, mint az urak, kik ezen teaestély ügyében fáradoztak, igazi jutalmukat találhatták abban, hogy munkájuk fényes sikert aratott. Összes bevétel volt 2306 kor. 66 fill., a kiadás tett 1143 kor. 07 fill.-t, tiszta jövedelem *1163 kor. 59 fillér.*

A szép eredményt a közreműködőkön kívül főleg a nagy áldozatkészségnek köszönhetjük, a melyet jótevőink ezen alkalommal is tanúsítottak. Felülfizetésekből befolyt: 40 koronát adott Mosánszky Győzőné; 20 kor.-t: Berzeviczy Béla; 10 koronát: N. N., Uhlarik Mátyás, dr. Schmidt Gyula, Bielek László, Tardy József, Piffl Viktor, dr. Ghillány György, dr. Sztehlo János, Kósch Árpád, dr. Villecz János, özv. Bergmann Nándorné; 8 koronát: Barts Emil, dr. Balpataky Imre; 6 koronát: Luchs Róbert, Szinyei Merse Félix, Bánó Árpád, dr. Máriássy Béla, Eckensberger Nándorné; 5 koronát:

dr. Flórián Károly, dr. Propper Adolf, dr. Rosenberg Teofil, dr. Ferbstein Károly, dr. Propper József, Kubinyi Albert, Bleuer Józsefné, Grün Hermann, Sziklai Henrik; 4 koronát: dr. Kakúsz Béla, Bánó Aladár, dr. Rosenberg Mór, Zavatzky Szilárd, Schroeffer Antal; 3 koronát: Dobránszky Endre, Elasz Manó, Oszvald Tivadar, Sztankay László; 2 koronát: Schlenger Lipót, Fiedler József, Fest Lajos, Antal János, Pálesch Árpád, dr. Kis Jenő, Kovács Sándor, Gregor Endre, ifj. Draskóczy Lajos, Böhm Emil, Máthé Károly, N. N., Dessewffy István, és özv. Kadlec Józsefné 3 korona 70 fillért. *Összesen: 324 korona 70 fillér.* — A buffet-hez pénzbeli adományokkal járultak: 8 koronával: Luchs Róbertné; 5 koronával: Bielek Lászlóné, Dessewffy Lajosné, dr. Flórián Károlyné, Gallotsik Lászlóné, Gasch Jánosné, Gramer Nándorné, özv. Lakner Árpádné, dr. Schmidt Gyuláné, Gömör Jánosné; 4 koronával: Dúzs Mária és Erzsike, Draskóczy Lajosné, Hannel Zsigmondné, Jeney Józsefné, Klefner Irén, özv. Kósch Arturné, özv. Kósch Frigyesné, Lintner Károlyné, dr. Mosánszky Tituszné, Tarr Károlyné, Szánik Ernőné, Mangesius nővérek, Jelenik Emma, Raisz Viktorné, dr. Csatáry Ágostné; 3 koronával: özv. Csatáry Zsigmondné, Meliórisz Ilka, Schöpflin Gézáné, Urbán Gyuláné, Vöröss Sándorné; 2 koronával: Gamauf Györgyné, Gerhard Béláné, Hartmann Albertné, Nagy Irma, Ludmann Ottóné, Liptai Lajosné, Matavovszky Béláné, Mikler Szerén, özv. Palecskó Viktorné, Pap Jenőné, Perényi Vilmosné, Schusztek Nándorné, Slajchó Mihályné, Spanner Róbertné, dr. Szlávik Mátyásné, Soha Endréné, Teltsch Kornélné, Wurfel Adolfné, özv. Maurer Lajosné, Molnár Mária, Raab Jánosné; 1 koronával: Glatz Jánosné, Hammerszky Bertalanné. *Összesen: 172 korona.* — Természetben adakoztak: dr. Balpataky Imréné, özv. Benigny Ervinné, özv. Bohrandt Vilmosné, Bretz Sándorné, Csengey Gusztávné, Divald Lajosné, Faltin Gézáné, Farkas Lajosné, Fábry Lajosné, Frenyó Lajosné, Gubcsó Gyuláné, Halbsch Gusztávné, Hazslinszky Tamásné, Holénia Béláné, Körtvélyessy Béláné, Klemens Jánosné, Kóch Tivadarné, Oeschger Adél, Krayzell Aladárné, Mihalidesz Lajosné, ifj. Molitorisz Istvánné, Mosánszky Győzőné, Mikolik Istvánné, dr. Mikler Károlyné, Mayer Endréné, Oszvald Tivadarné, Peskó Ödönné, özv. Poloczek Pálné, özv. Sarudy Vilmosné, Schroeffer Antalné, özv. Szénássy Sándorné, dr. Sztehlo Jánosné, Scholze Alfrédné, Szutórisz Frigyesné, Thrór Gyuláné, Vogel Béláné, dr. Wallentínyi Samuné, Zavatzky Szilárdné, Zaitz Tivadarné, Szentivány Józsefné, Törley, François és Littke pezsgőgyárosok,

Friedrich Vilmos, a ki ezen alkalomból is péksüteményt adományozott. — Ezen teaestély alkalmával rendezett kézimunkavarráshoz kézimunkákat, avagy másnemű tárgyakat adományoztak: özv. Bohrandt Vilmosné, Klemens Jánosné, Perényi Vilmosné, Ludmann Ottóné, dr. Szlávik Mátyásné, Tarr Károlyné, Gramer Henrikné, Fest Janka, Durst Gyözőné, Thrór Gyuláné, dr. Mikler Károlyné, Csengey Gusztávné, Dóbiás Ida, Zavatzky Szilárdné, ifj. Molitorisz Istvánné, Hodinka Alice, Slajchó Mihályné, Antal Aranka, Luchs Róbertné, Draskóczy Lajosné, Kobilicz Frigyesné, Bielek Lászlóné, Melczer Gyuláné, Gamauf Györgyné, Halbsch Gusztávné, Meliőrisz Ilka, Adriányi-Barts Mária, Vandrák Vilma, dr. Balpataky Imréné, Frenyó Lajosné, özv. Sarudy Vilmosné, dr. Sztehlo Jánosné, Vogel Béláné, Fábry Lajosné, Bretz Sándorné, Liptai Lajosné, Raab Jánosné, özv. Kósch Frigyesné, özv. Palecskó Viktorné, özv. Oszvald Dánielné, dr. Oszvald Tivadarné, özv. Sándor Kálmánné, Gasch Jánosné, Dahlström Anna, Sängér Ilka, Both Gyuláné, Farkas Lajosné, Pawełek-Grynaeus Anna, Mayer Endréné, dr. Wallentínyi Samuné, Pálesch Árpádné, özv. Semsey-Kósch Kornélia, Peskó Ödönné, Gerhard Béláné, Szmoligovics Szilárdné, Szutórisz Ella, Gömörly Jánosné, Divald Lajosné, Calderoni és Társa cég Budapestről. Összesen: 124 különböző tárgy. A sok adomány jóval nagyobb értéket képvisel, mint a készpénzben tett adományok. Bizonyítéka ez a szeretet kifogyhatatlan gazdagságának és leleményességének, a mely a sokféle igénybe vett közönséget sem fárasztja ki a nemes cél iránt való érdeklődésben és áldozatkészségben. Örömmel s a Gondviselés iránt való hálával kell megemlékeznünk mindenkor, valahányszor Nőegyletünk szép sikereire gondolunk, melyeket a diakonissza-ügy fejlesztése terén elér.

A Nőegylet folyó-kiadásainak s jótékony céljaira szolgáló költségeinek fedezésére szolgálnak az évi tagsági-díjak, melyeket 1906. évben a következő hölgyek szedtek be: dr. Sztehlo Jánosné és Schöpflin Gézáné 83 kor., Gerhard Béláné és Holénia Béláné 93 kor., dr. Wallentínyi Samuné és ifj. Molitorisz Istvánné 152 kor., özv. Sarudy Vilmosné és Mayer Gézáné 79 kor. 40 fill., Slajchó Mihályné és Peskó Ödönné 40 kor., összesen 447 kor. 40 fillér, 84 koronával több, mint az előző évben. Daczára annak, hogy a templom megújítása még az 1906. évben is igénybe vette egyháztagjaink áldozatkészségét, a tagsági-díjakból mégis igen szép összeg folyt be nőegyleti tagjaink áldozatkészségéből.

A tagsági-díjak beszédése után a nyári hónapok alatt nevetesebb munkát nem végzett egyletünk; de, a mint elkövetkezett

az ős, felpeszűült újból az élet s buzgó hölgyeink hozzá láttak a karácsonyi felruházáshoz szükséges ruhaneműek varrásához. A vezetést felkérés folytán ez évben is Csengey Gusztávné alelnöknő vállalta magára s mindnyájunk elismerését vívta ki a nagy körültekintéssel és szépen végzett munkájáért. A varróórákat a polgári leányiskola termében tartották s résztvettek benne a következő hölgyek: özv. Puchert Gyuláné, Thrór Gyuláné, dr. Sztéhlo Jánosné, Zavatzky Szilárdné és leánya Ilonka, Maurer Anna, Tarr Károlyné, ifj. Molitorisz Istvánné, Vogel Béláné, Peskó Ödönné, Holénia Béláné, Ravasz Irén, Sänger Ilka és Mariska, Gamauf Györgyné, Mayer Endréné, Slajchó Mihályné, Farkas Lajosné és Oeschger Adél.

A felruházás költségeit egyes adományokból és a Nőegylet pénztárából fedeztük. Ezen célra a következő adományok folytak be: Mosánszky Tituszné, Farkas Lajosné, ifj. Molitorisz Istvánné, Tardy József, Szutórisz Frigyesné, Vandrák Vilma, Gamauf Györgyné, Tarr Károlyné, Vogel Béláné, Fábry Lajosné (Nagysáros), Oeschger Adél, özv. Szénássy Sándorné, Frenyó Lajosné, özv. Jármay Béláné, Mangesius nővérek és Mayer Endréné 2—2 koronával, özv. Puchert Gyuláné, Csengey Gusztávné, Mihalidesz Lajosné 3—3 koronával, dr. Sztéhlo Jánosné, özv. Lakner Árpádné, Schroepfer Antalné 4—4 koronával, dr. Oszvald Tivadarné és Meliórisz Ilka 5—5 koronával, Bielek Lászlóné 10 koronával, dr. Rosenberg Mór 1 kor.; az evang. I. egyház adott 5 koronát, az eperjesvidéki 4 koronát, az iskolásgyermek gyűjtöttek 7 koronát, egy asztaltársaság adott e célra 18 kor. 67 fillért. Összesen tehát *108 kor. 67 fill.* A kiadások tettek 204 kor. 09 fillért, az egylet pénztárából fedeztünk 95 kor. 42 fillért. Ezekon kívül adakoztak még: Thrór Gyuláné és Zavatzky Szilárdné ruhakelmét, Tarr Károlyné még használható ruhaneműt, Raisz Viktorné ruhaneműt és könyveket, Cattarino karácsonyfa-dísz, egyes szülők karácsonyfára való tárgyakat. Egyesek a Szegények-házában elhelyezett szegényeinknek ünnepi kalácscsal és sonkával kedveskedtek.

Karácsonyfát két helyen gyűjtöttünk: az egyiket decz. 22-ikén d. u. 3 órakor a Kollégium dísztermében az iskolás-gyermekek részére, a mikor Liptai Lajos lelkész, adminisztrátor intézett beszédet a gyermekekhez és a megjelent szép számú közönséghez; a másikat decz. 23-ikán d. u. 2 órakor a Szegényekházában, a hol az egyleti titkár szólott a Szegényekházában elhelyezett asszonyoknak tótul s a szép számmal megjelent egyleti tagoknak magyarul.

Ruhaneműt kapott tíz leány, felruháztatott egy leány, fehérneműt kapott özv. Benkóné berkii asszony, többrendbeli árvája

részére; a fiúk közül egyik téli öltözetet kapott, nyolcz pedig csizmát. Ezeken kívül kaptak zsebkendőket, írószereket s hasonló apróbb tárgyakat. Az összes gyermekek részesültek a karácsonyfán sűrűn felaggatott déli-gyümölcsből, czukorkából és süteményből. A Szegényekházában ruhaneműt kapott az ott elhelyezett három szegény asszony. Egy elszegényedett család segélyezésére adtunk az egylet pénztárából 50 koronát, egy másiknak 20 koronát, hogy a karácsony ünnepének fényéből legalább egy gyenge kis sugár jusson el hozzájuk is. Hűségess két diakonisszánkról is gondoskodott egyesületünk.

Egyleti életünk szabályszerű vezetése céljából három gyűlést és két választmányi ülést tartottunk. Ezekben a rendes tárgyakon kívül két nevezetes ügygyel foglalkoztunk. A július 3-ikán megtartott rendkívüli gyűlésen egyletünknek fáradhatatlan buzgóságú s nagy érdemeket szerzett elnöknője: özv. Mosánszky Gyözőné lemondott az állásáról, melyet a gyűlés tudomásul vevén, érdemeit a következő határozatban örökítette meg: „A gyűlés a titkárnak az egylet és ifj. Draskóczy Lajos lelkésznek az egyház nevében történt lelkes és szívhezszóló felszólalása alapján tudomásul veszi az egyletnek működésére veszteséggel járó ezen lemondást s míg egyfelől őszinte szívből jövő szerencsekívánatait fejezi ki az elnöknő azon elhatározásához, hogy itthagya megszokott körét, életmódját, gyermekét s unokáit és azt a tiszteletet, melyel az ismerősök nagy serege s különösen evang. gyámintézeti nőegyletünk körülveszi, más vidékre, környezetbe s viszonyok közé távozik, hogy mint fennkölt püspökünk neje betöltse magasztos női hivatását, s áldást kíván a megkötetendő új frigyre, hogy abból megelegetés s boldogság sugározzon ki nemcsak a kiváló derék s mindenkitől tisztelt házaspárra, hanem a környezetre s evang. tiszakerületünk minden intézményére s egyházára, addig másfelől hálás köszönetet mond azon rendkívüli buzgóságért, fáradhatatlan kietartásért s készsége, áldozattal járó közreműködésért, a melyet Elnöknő önagysága mindenkor tanúsított, hogy zsenge egyletünket felvirágoztassa s társadalmunkban tiszteletet parancsoló polczra emelje — a mi oly szépen sikerült is — s kéri arra, hogy tartsa meg az egyletet ezentúl is szives jóindulatában s emlékezetében, a mint biztosítja a maga részéről, hogy hálával s igaz szeretettel fog gondolni mindenkor a sikerekben gazdag s érdemeket szerzett, kilencz éven át tartott lelkes elnöki közreműködésére.”

Az ekként megüresedett díszes elnöki tisztet okt. 1-jén tartott

közgyűlésben egyhangulag dr. *Sztehlo Jánosné*ra ruházták az egylet tagjai. Ő benne az egyesület lelkes, hűséges s mindenkor munkára és áldozatra kész elnököt talált, a ki kezdettől fogva egész addig mint alelnöknő bebizonyította, hogy egyházunknak hű leánya, Krisztusnak őszinte követője s egyesületünknek Márta-szorgosságú munkása. Tudjuk s hiszszük, hogy Isten kegyelme szerint kitűnő elnöknőnek is fog bizonyulni. Ezen választás által üresen maradt alelnöki tisztet *Zavatzky Szilárdné* választmányi tagra bízta az egyesület. Ismert jó szívét, nemes lelkesedését minden nemes és vallásos dolog iránt, ismerjük s hiszszük, hogy mint alelnöknő is ily szellemben fog működni. Az áldások Istene erősítse hitüket s buzgalmukat, hogy egyletünk az ő kezeik vezetése alatt erősödjék s áldást hozzon egyházunkra, annak tagjaira s társadalmunkra. Választmányi tagokul választottak: *Ludmann Ottóné* *Krayzell Jenőné*, *Oeschger Adél* rendes- és *Pucher Gyuláné* póttagul.

Legszebb s legderekasabb intézményünk: a diakonisszaintézmény, az 1906. év folyamán tovább fejlődött, csendesesen, minden feltűnő mozzanat nélkül. Két diakonisszánk: *Nittnaus Karolin* és *Lehoczky Emma* keresztyéni türelemmel s önmehtagadással, de zúgolódás nélkül s a betegek iránt való őszinte részvétellel teljesítette nehéz szolgálatát. Az elmúlt évben is sűrűn látogatták szegényeinket s betegeinket: összesen 258 szegény- és beteglátogatást teljesítettek, hogy vigasztalják s a lehetőség szerint anyagilag is gyámolítsák a szerencsétleneket. Segélyezés céljából havonta *tíz* kor.-t kapnak diakonisszáink, a mely összeget elszámolás kötelezettsége mellett a szükségben élők között eloszthatják. Egyházunk tagjai is szívesen járulnak hozzá e segélyezéshez részint pénzzel, részint ruhaneművel és edellel. A Szegényekházában négy asszonyt gondoztunk; évközben egy elhalt, így most mindössze három áll gondozás alatt; a Szegényekházán kívül három nő s gyermekeik részesülnek rendes gondozásban s havi segélyezésben. Ezek között különösen kiemelendő *Laszkáné* négy gyermekével és *Hartsár* nevű 14 éves leány, a kinek hosszú és nehéz betegségében diakonisszáink állandó ápolói és gondozói.

Az 1906. év folyamán nagy mérvben uralkodott tifusz alkalmával diakonisszáink sok súlyos beteget ápoltak, veszélyeztetve egészségüket és életüket. Az ápoltaknak száma 22, kik közül evang. 11, ev. ref. 2, róm. kath. 4, izraelita 5. Ezen betegeket 218 napon és 307 éjszakán át ápolták. Ingyenes ápolásban részesült 4 beteg 10 napon és 23 éjjelen, kik közül 4 evang.

Rövid vonásokban ez nőegyletünknek története. Isten kegyelme

velünk volt az év alatt is; a mi sikere van munkánknak, neki köszönhetjük. Hogy mindent tettünk volna, a mi kötelességünk, nem mondhatjuk; sok irányban még meg sem próbáltuk a szeretetnek munkáját. Az egyháznak legszegényebb s legelhagyatottabb tagjai iránt érdeklődünk; de azon ifjúság iránt, mely az iskolát elhagyva, mint iparostanoncz és segéd vagy cseléd keresi mindennapi kenyerét városunkban, még nem érdeklődünk kellőleg, pedig ezek leginkább szorulnak gondozásra, mert az erkölcsi züllés s pusztulás ezek között leginkább szedi áldozatait. Azokkal sem törődünk, a kiket a szesz-italok mértéktelen élvezete anyagilag, erkölcsileg és fizikailag tönkretesz s a kiknek családjai a nyomorúság és bűn fertőjébe süllyedve, szaporítják a nyomorult existenciák számát a — keresztyénség nagy szegényére. A keresztyén egyház felekezetei közül annak van jövője, a mely e feladatokat legjobban fogja tudni megoldani. A protestantizmus e téren mindenütt vezetőszerpet játszik; törekednünk kell, hogy hazánkban is elfoglalja ezt az őt megillető helyet. Isten segítségével fel e munkára! Kérjük az Urat: adjon buzgó munkaerőket e feladaink megoldására, lelkesítsen és serkentsen, hogy csüggedetlenül s bízva az áldásos munka sikerében, haladjunk előre!

Mayer Endre,
titkár.

Az 1905/6. tanév történetének folytatólagos adatai.

Mult évi jelentésemet azzal fejeztem be, hogy a városban elterjedt hasihagymáz-járvány miatt a város területén lévő összes tanintézetek bezárattak. Hála az isteni Gondviselésnek, a járvány a mi iskolánktól áldozatot nem szedett és a tanítást január 22-ikén ismét megkezdhattuk és a tanévet zavartalanul be is fejezhattük.

Oeschger Adél – miután hangját szerencsésen visszanyerte – február 1-jével összes óráit ismét átvette.

Márczius 14-ikén egy kedves, törekvő növendékünk húnyt el. *Mihalidesz Gyula* el. iskolai II. oszt. tanuló. Iskolatársai koszorút helyeztek koporsójára és elkísérték utolsó útjára. Nyugodjék békében a korán elköltözött!

Márczius 15-ikén növendékeink hazafias istenitiszteleten vettek részt, mely alkalommal *Frenyó Lajos* főgimn. vallástanár mondott alkalmi, a növendékek felfogásához mért épületes beszédet. Istenitisztelet végeztével a polg. iskolai növendékek énekekkel és szavalatokkal összekötött ünnepélyt tartottak, az elemi iskolai növendékeknek pedig osztályonként az illető osztályfőnök megmagyarázta a nagy nap jelentőségét, buzdítván őket igaz hazaszeretetre.

Lélekemelő kegyeletes emlékünnepet tartottunk május 1-jén azon alkalomból, hogy *Csink János* Nesztorunk képét, melyet a gyászoló család iskolánknak adományozott, az egész ifjúság jelenlétében rendeltetési helyére tettük.

Ezen ünnepély lefolyása a következő volt:

A Himnusz elhangzása után dr. *Mikler Károly* h. egyházfelügyelő, iskolaszéki elnök gyönyörű szavakkal nyitotta meg az ünnepélyt; beszédjében különösen arra serkentette az ifjúságot, hogy jótévik iránt, míg azok életben vannak, hálával, holtuk után pedig kegyelettel viselkedjenek. Ezután *Zavatzky Irén* polg. iskolai IV. oszt. tanuló elszavalta Hamvas Józsefnek alkalmi ódáját, az ünnepély komolyságának teljesen megfelelő hangszínezéssel. A polg. iskolai növendékek alkalmi karéneke után, igazgató mondotta az emlékbeszédet, mely után ifj. *Draskóczy Lajos* lelkész lélekemelő hálaimát mondott Istennek ama kegyelméért, hogy iskolánknak a multban oly dicső férfiakat támasztott, a jelenben is híven gondját viseli iskolánknak, adván neki ügybuzgótanítókat és hálás növendékeket. Az ünnepélyt énekekkel fejeztük be.

A mult évi jelentésemben felsorolt jótékonycélú iskolai gyűjtéseken kívül ezen tanévben még a Gyámintézet javára befolyt 41 kor.

Az ifjúsági könyvtár számára beszereztetett vétel útján 24 kötet, 45-38 korona értékben; a tanítói szakkönyvtár pedig gyarapodott a Remekírók Képes Könyvtárának egy sorozatával. Iskolánknak járnak a NÉPNEVELÉS, TANÍTÓK LAPJA, HIVATALOS KÖZLÖNY és a NŐNEVELÉS cz. lapok, illetve folyóiratok.

Köszönettel vettük a Kollégium ajándékát, mely egy szép lepke- és bogárgyűjteményből áll.

Növendékeink ez évben is több ízben voltak a Kollégiumban, a hol *Szutórisz Frigyes* a természetrajzi múzeumot megmutatta, *Perényi Vilmos* pedig igen érdekes fizikai kísérleteket mutatott be növendékeinknek. Fogadják nevezett tanár urak szives fáradozásukért e helyen is úgy a tantestület, mint az iskolaszéknek határozatilag kimondott köszönetét!

Iskoláinkat meglátogatták a lefolyt tanévben az elnökségen kívül: *Szutórisz Frigyes* iskolaszéki tag, nagytiszt. *Liptai Lajos* és dr. *Wallentínyi Samu* esperességi dékánok és *Matavovszky Béla* kir. tanfelügyelő úr. Azt hiszem, mindezen iskolalátogató meggyőződhetett arról, hogy a tantestület minden egyes tagja hivatásának magaslatán áll és teljes odaadással végzi kötelességét.

Növendékeink egyszer voltak az Uránia-színházban és egy ifjúsági szini-előadáson. A tavaszi kirándulás a folytonos esőzés miatt teljesen elmaradt, csak egyes osztályok tettek kisebb sétákat a szabadba.

Az évváró-vizsgálatok a következő sorrendben folytak le iskolánk épületében:

Június 14-ikén a polg. leányiskola protestáns növendékeinek hittanvizsgálója.

Június 22-ikén délelőtt az el. iskola I—II. vegyes-osztályának és az el. iskola III—IV. fiúosztály vizsgálata; délután az el. iskola III—IV. leányosztály vizsgálata.

Június 23-ikén délelőtt a polg. iskola I—II. osztályának, délután a polg. iskola III—IV. osztályának vizsgálata.

Június 24-ikén délután a polg. iskola tornavizsgálója.

A magánvizsgálatok, melyeknél *Szutórisz Frigyes* főgimn. tanár mint kerületi biztos elnökölt, június 27—28-ikán tartattak meg.

Jutalomösztöndíjakban részesültek a következő szorgalmas és jómagaviseletű növendékek:

Hartmann Gizella I. el. o. t.	Sztehlo-féle	. . .	16 K.-ás jutalomdíj
Furrer Béla II. el. o. t.	Thiering-féle	. . .	8 " "
Lehoczky Lajos IV. el. o. t.	Mosánszky-féle	. . .	8 " "
Maixner Ferencz III. el. o. t.	Thiering-féle	. . .	8 " "

Klemens Emilia III. el. o. t.	Herfurth-féle	. 20	K.-ás jutalomdíj
Spitzkopf Gizella IV. el. o. t.	Leányegyleti	. 8	" "
Szlávik Aranka I. polg. o. t.	Herfurth-féle	. 20	" "
Szutórisz Margit II. p. o. t.	Herfurth-féle	. 20	" "
Kamenyiczky Gizella III. p.o.t.	Meliórisz-féle	. 16	" jut.-osztöndíj
Klein Ilona III. polg. o. t.	Kubinyi-féle	. 20	" "
Gamauf Éva IV. polg. o. t.	Herfurth-féle	. 20	" jutalomdíj
Lehoczky Ida IV. polg. o. t.	Herfurth-féle	. 20	" "
Rosenthal Szerén IV. p. o. t.	Oeschger-féle	. 8	" jut.-osztöndíj
Váradí Elza II. polg. o. t.	Izr. nőegyleti	. 10	" "

Jutalomkönyvet kaptak a következő példás magaviseletű és szorgalmas növendékek:

a) Az elemi népiskolában: Oszvald Dániel és Sándor Béla I. o. tanulók; Demjén Anna, Molitorisz Lajos és Oszvald Sarolta II. o. tanulók; Both Etelka, Grynaeus Dezső, Halbsch Éva, Husz Adél és Szlávik Margit III. o. tanulók; Kurth Dóra, Lux Vilma, Rosenwasser Margit és Sarudy István IV. o. tanulók.

b) A polgári leányiskolában: Brauner Ida, Földi Ella, Roth Margit és Weiszberger Etelka I. o. tanulók; Groszman Karolin, Kannengieszer Ilona és Szoha Erzsébet II. o. tanulók; Baloghy Olga, Maixner Ilona és Pap Thea III. o. tanulók; Engländer Anna, Friedmann Ilona, Silbermann Ludmilla s Zavatzky Irén IV. o. tanulók.

Engländer Anna és Rosenthal Szerén polg. iskolai IV. oszt. növendékeket a hittanban tanúsított szorgalmukért az eperjesi neolog izr. hitközség jutalomkönyvekkel ajándékozta meg.

A folyó 1906/7-iki iskolai évben a javító- és felvételi vizsgák augusztus 31-ikén voltak. A beiratások szeptember 1., 3. és 4-ikén folytak a következő eredménnyel: elemi iskolába beiratkozott 106 rendes- és 2 magántanuló, a polgári leányiskolába 134 rendes- és 10 magántanuló, összesen mindkét iskolába 252 növendék. A tanulók száma a múlt évhez viszonyítva az elemi iskolánál 6-tal apadt, a polg. leányiskolánál ellenben 5-tel szaporodott.

A tanévet ünnepélyes istenítisztelettel nyitottuk meg szeptember 5-ikén, mely alkalommal nt. *Liptai Lajos* alesperes-lelkész, polg. isk. vallástanár mondott alkalmi, munkára serkentő beszédet a templomban. A tanítást szeptember 6-ikán kezdtük meg.

A tantestület körében változás nem történt, a mennyiben a múlt évben alkalmazott és kitünően bevált polg. leányiskolai segéd-tanítónőt, *Jelenik Emmát*, az iskolaszék hasonló minőségben erre a tanévre is újból megválasztotta.

Azon, egyházunkra nézve örökké emlékezetes, magasztos

ünnepen, melyet az egyház szeptember 9-ikén méltóságos *Kubinyi Albert* udvari tanácsos, egyházfelügyelői áldásos működésének 50 éves jubileuma alkalmából a templomban oly fényes sikerrel rendezett, tantestületünk teljes szívvel, lélekkel részt vett, leány-növendékeink pedig sorfalat állva, virápzáporral fogadták a templomba belépő nagyérdemű felügyelőt. A legmagasabb helyről jött kitüntetése alkalmából tantestületünk külön is tisztelgett nagyra-becsült felügyelőjénél. Engedje a Mindenható, hogy az ünnepelt még soká folytathassa áldásos működését az egyház- és iskola-építés körül!

Az október 6-iki nemzeti gyásznapot hazafias érzülettel és kegyelettel, a reformációi emlékünnepet igaz hitbuzgósággal ez évben is megtartottuk a templomban. Az előbbinél ifj. *Draskóczy Lajos* lelkész, az utóbbinál *Frenyó Lajos* főgimn. vallástanár mondott épületes alkalmi beszédet.

A nagy nemzeti hősök, II. Rákóczi Ferencz és bujdosó társainak október 29-ikén történt hazahozatala alkalmából november 4-ikén ünnepet tartottunk külön az elemi és külön a polg. isk. növendékekkel megfelelő énekek- és szavalatokkal. Az elemi isk. növendékekhez *Vandrák Vilma*, a polg. isk. növendékeihez az igazgató intézett alkalmi hazafias beszédet.

Polg. isk. növendékeink az ősz folyamán többrendbeli tanulmányi kirándulást tettek. Így október 3-ikán a III—IV. osztály *Mangesius Ilona* és *Várkony Szerén* vezetése mellett Kassára rándult, a hol az iparkiallítást, a székesegyházat, a nemzeti hősök számára kiszemelt nyugvóhelyet, a dohánygyárat és a szabadság-szobrot megtekintették; ez utóbbit meg is koszorúzták. Igaz hála-lára kötelezte iskolánkat *Binder Ernő* úr, kassai kereskedő, ki növendékeinket ez alkalommal uszonnával megvendégelni, az ág. hitv. ev. polg. leányiskola igazgatósága azért, hogy iskolájában nekik szállást adni sziveskedett. — Október 19-ikén a IV. oszt. növendékei megtekintették a sóvári sófőzőt.

Október 14-ikén a polg. isk. IV. osztályának 20 növendéke részt vett az Eperjesi Széchenyi-kör által rendezett Greguss-ünnepélyen, — október 28-ikán az ág. hitv. ev. növendékek a Kollégiumban rendezett Bocskay-ünnepen.

Tantestületünk nov. 10-ikén búcsúzott el ifj. *Draskóczy Lajos* alesperes-lelkésztől, kérvén őt, maradjon ezután is mint presbyter és iskolaszéki tag, oly igaz jóakarója és szerető barátja, a milyen tíz évi áldásos lelkészi működése idején volt. — Tisztelegtünk nagys. dr. *Tergina Gyula* kir. tanácsosnál is, azon alkalomból, hogy

kir. tanfelügyelői minőségében, a megyei tanítók osztatlan örömére, Sárosvármegyébe áthelyeztetett.

A rozsnyói árvaház javára eszközölt iskolai gyűjtés 30 kor. 50 fillért eredményezett.

Jelentésem nem volna teljes, ha hálás szívvel meg nem emlékeznék azon magasztos ünnepről, melyben az Ev. Gyámintézeti Nőegylet jóvoltából növendékeinknek deczember 22-ikén része volt. Csillogó karácsonyfa mellett láttuk legszebben fényleni az emberszeretet nemes munkáját.

Lekötelező a helybeli Izr. Nőegylet azon nemes áldozatkészége is, melynélfogva népkonyhájában négy szegénysorsú növendékünket ingyen ebédrel ellátja.

Az 1907/8. tanévre vonatkozó tudnivalók a következők:

A tanulók felvétele szept. 2., 3. és 4. napjain d. e. 9--12-ig és d. u. 3--5-ig fog eszközöltetni az iskolahelyiségben, mely alkalommal kívánatos, hogy a gyermekek szülei, vagy azok helyetteseinek kíséretében jelenjenek meg, magukkal hozván a születési, iskolai, himlőoltási, illetve újraoltási bizonyítványt.

Az évi tanítási díjak, melyek félévenként előre fizetendők, a következők:

Durst Győző vezetése alatt I--II. el. oszt. fiúk: tandíj 20 kor., tanszer 1 kor., nyugdíj-járulék 30 fill., évi értesítő 50 fill.* = 21 kor. 80 fill.;

idegen I--II. el. oszt. fiúk: tandíj 30 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 31 kor. 80 fill.;

leányok: I--II. el. oszt. tandíj 24 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 25 kor. 80 fill.;

idegen I--II. el. oszt. leányok: tandíj 34 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 35 kor. 80 fill.

Vandrák Vilma vezetése alatt III--IV. el. leányosztály: tandíj 24 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 25 kor. 80 fill.;

idegen III--IV. el. leányoszt.: tandíj 34 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 35 kor. 80 fill.

Szánik Ernő vezetése alatt III--IV. el. fiúoszt.: tandíj 21 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 22 kor. 80 fill.;

idegen III--IV. el. fiúoszt.: tandíj 31 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 32 kor. 80 fill.

* Az évi értesítő díjának lefizetése csak a polg. leányiskola növendékeire nézve kötelező, az elemi iskolában az értesítő díjának lefizetését a szülők tetszésére bízta a közgyűlés.

Polgári leányiskolai tandíj 28 kor., iskolai alapra 2 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 31 kor. 80 fill.; idegen: tandíj 42 kor., iskolai alapra 2 kor., tanszer 1 kor., nyd. 30 fill., évi értesítő 50 fill. = 45 kor. 80 fill.

A fent közölt díjszabályzathoz szolgáljon felvilágosításul az a megjegyzés, hogy a helybeli ev. ref. növendékek, továbbá a III. és IV. fiúosztályban a helybeli testvéregyház hívei is csak annyi tandíjat fizetnek, mint az egyházunkhoz tartozó ág. h. ev. vallású növendékek. Idegen elnevezés alatt máskülönben itt azon gyermekek értendők, kiknek szülei vagy gyámjai sem közvetlenül, sem közvetve egyházunk közterheinek viseléséhez nem járulnak, azaz egyházi adót nem fizetnek. A vegyes házasságokból származó gyermekek, bármilyen vallásúak azok, ha az egyik házaspár egyházunk megadóztatott tagja, csak a rendes tandíjat fizetik.

Magánvizsgálatért az elemi iskolában az egész évi tandíjon felül 5 korona, a polgári iskolában az egész évi tandíjon és egyéb járulékokon kívül még 30 korona fizetendő vizsgálati díj fejében.

Tandíjelengedésért folyamodhatnak oly jómagaviseletű és szorgalmas tanulók, kik szegénységüket kellőleg igazolják és az iskolaszéki elnökséghez intézett folyamodványukat a beiratás alkalmával az igazgatónál benyújtják.

Durst Győző,

e. i. igazgató.

IX.

Statisztikai adatok.

A gyülekezet kebelében 1906. évi január hó 1-jétől december hó 31-ikéig:

Született: 22 gyermek: 14 fi és 8 leány.

Konfirmáltatott: 27 gyermek: 18 fi és 9 leány.

Hirdetés volt: 11 pár: 2 pár tiszta s 9 pár vegyes.

Esküdött: 11 pár: 2 pár tiszta s 9 pár vegyes.

Meghalt: 23 egyén: 13 fi és 10 nő; ezek között 5 évig: 1 fi, 5 nő; nőtlen: 5, hajadon: 1; házas: 5 fi, 3 nő; özv.: 1 fi, 1 nő. A legifjabb halott: egy leány, csak 2 hónapot élt; legmagasabb életkort egy özvegy férfi ért el: 93 évvel.

Úrvacsorával éltek: 690-en.

Áttért hozzánk: —.

Tőlünk kitért: —.

Közgyűlést tartottunk: febr. 18., márcz. 11., júl. 8., aug. 5., szept. 9., okt. 7., okt. 28., nov. 4., decz. 16. — *Egyháztanács volt:* febr. 15., május 20., július 5., aug. 4., okt. 6., okt. 22. — *Iskolaszéki gyűlés volt:* június 11., szept. 27. — *Számvizsgálóbizottsági ülés volt:* febr. 13. — *Adókető-bizottsági ülés volt:* decz. 5. — *A templomrenoválási pénztár átadása volt:* jan. 27. — *Jubileumi-bizottsági ülés volt:* aug. 29. — *A kir. tanfelügyelővel tartott közös értekezletünk volt:* okt. 2. — *Egyházmegyei rendkívüli közgyűlés volt:* aug. 15. — *Egyházmegyei lelkészi értekezlet volt:* okt. 15. — *A két egyház egyesítése ügyében közös bizottsági ülés volt:* december 11.

Jegyzet. A népmozgalmi adatokat nagytiszt. Liptai Lajos adminisztrátor úr volt szives közrebocsátani.

X.

Az egyház közpénztárainak kimutatása az 1906. évről.

I. Az egyházi pénztárnak forgalmi kimutatása.

1. *Pénztári forgalom :*

Az 1905. évről áthozat:

Alapoké K. 3786·14

Felesleg " 380·48 K. 4166·62

Az 1906. évi bevétel " 41273·22

Összesen K. 45439·84

Az 1906. évi kiadás.. . . . " 38050·13

Marad pénztári készlet (alapoké) K. 7389·71

2. *Eredmény :*

Az 1906. évi egyházi és iskolai szükséglet volt K. 13752·77

Fedezet volt " 12920·73

Ezévi hiány K. 832·04

Le az 1905. évi felesleg " 380·48

Marad hiány K. 451·56

3. *Egyháztagok illetéke :*

Hátralék az előbbi évekről.. . . K. 1161·—

Az 1906. évre kivetett illeték.. . . " 3138·—

Évközben belépettek illetéke " 30·— K. 4329·—

Illeték befolyt K. 2940·—

Leiródott " 293·—

Hátralék " 1096·— K. 4329·—

4. *Templomrenoválás :*

Az 1905. évben befolyt K. 10602·29

Az 1906. évben befolyt:

a) I. egyház:

orgona-alap K. 182·42

hátralékos adományok " 297·—

új gyűjtés " 812·50

a harangalap kamatja " 379·40

a betét kamatja " 20·78 K. 1692·10

b) II. egyház:

hátralékos adományok	K. 367.—	
új gyűjtés	" 146.—	K. 513.—
	Összesen	K. 12807·39
A renoválás költségei	K. 16719·87	
Pótmunka	" 96.—	K. 16815·87
Eddig befolyt	K. 12807·39	
Adományok hátraléka	" 1487.—	K. 14294·39
	Hiány	K. 2521·48

5. Egyházi és iskolai alapok:

1905. december 31-ikén volt	K. 94612·82
Hagyom.- és ajándékból gyarapodott	" 1470·68
Kamatból gyarapodott	" 1239·13
Az alapok 1906. december 31-ikén tesznek	K. 97322·63
1905. december 31-ikén volt	" 94612·82
Ezévi gyarapodás	K. 2709·81

6. Az alapok elhelyezése:

Értékpapirokban	K. 61923·45	
Kötvényekben	" 22100.—	
Bankegyleti számlán	" 766·25	
Ingatlanban	" 800.—	
Készpénzben	" 7389·71	
Tartozás (templomrenoválás)	" 3891·66	
Hiány	" 451·56	K. 97322·63

II. A Herfurth József-alap forgalmi kimutatása.

1. Pénztári forgalom:

a) Bevétel:

Pénztári maradvány múlt évről	K. 797·02	
Az értékpapírok kamatai	" 4397·70	
A betét kamatja	" 25·41	
Kisorsolt értékpapírokért befolyt	" 400.—	K. 5620·13

b) Kiadás:

Fizetésekre	K. 3400.—	
Ösztöndíjakra	" 100.—	
Apró kiadás	" 18·82	
Értékpapír-vétel	" 1815·75	K. 5334·57
	Pénztármaradvány	K. 285·56

2. *Eredmény:*

Kamatjövedelem	K.	4423·11
Kiadások	"	3518·82
Ezévi felesleg	K.	904·29
Az alap 1905. decz. 31-ikén ..	"	78307·89
" " 1906. " 31-ikén ..	K.	79212·18

3. *Elhelyezés:*

Értékpapirokban	K.	78926·62
Készpénzben	"	285·56
	K.	79212·18

III. **A gondnok által nem kezelt polgári leányiskolai alap.**

(Kezelő: Klefner Gyula.)

Ingatlan	K.	32161·41
Értékpapir	"	470·—
Készpénz	"	2938·75
Az alap 1906. december 31-ikén	K.	35570·16
" " 1905. " 31-ikén	"	35247·23
Gyarapodás	K.	322·93

IV. **Az összes egyházi és iskolai vagyon gyarapodás.**

	1905. decz. 31.	1906. decz. 31.	Gyarapodás
1. Egyházi	K. 143993·30	K. 146322·63	K. 2329·33
2. Herfurth-alap	" 78307·89	" 79212·18	" 904·29
3. Polg. leányisk. alap ..	" 35247·23	" 35570·16	" 322·93
Összesen	K. 257548·42	K. 261104·97	K. 3556·55

**Az 1907. évre az egyes egyháztagokra kivetett adóilletéket
a következő névjegyzék tünteti fel:**

(Koronaérték !)

Adriányi-Barts Mária	10.—	Fest Géza	10.—
Balló Aurél	10.—	Fest Lajos	60.—
Dr. Balpataky Imréné	20.—	Fest Tivadar	10.—
Özv. Barna Danóné	6.—	Fischer Károlyné	6.—
Barcs Jenő	10.—	Flachbart Jenő, Nagysáros	6.—
Barts Emil	30.—	Fleischer Frigyes	4.—
Özv. Batek Venczelné	4.—	Fleischer Gusztáv	4.—
Bálint János	4.—	Dr. Flórián Károly	20.—
Bánó Aladár	20.—	Frenyó Lajos	10.—
Dr. Bánó Dezső	10.—	Friedrich Vilmos	10.—
Bánó Etelka	4.—	Furer Albert	10.—
Özv. Benigny Kamilla	20.—	Gallotsik Lászlóné	20.—
Özv. Bergmann Nándorné	10.—	Gamauf György	10.—
Bielek László	60.—	Gasch Keresztély János ..	40.—
Bielek Sándorné	10.—	Gaskó András	10.—
Bielek Zoltán	10.—	Gaskó Samu	10.—
Bohrandt Lajos	10.—	Özv. Gaul Vilmosné	4.—
Özv. Bohrandt Vilmosné	20.—	Gerhard Béla	10.—
Boratók János	4.—	Glatz János	10.—
Borsody Károly	6.—	Gömöry János	10.—
Böhmisch Gusztáv	6.—	Görgey Béláné	4.—
Brauner Gyula	6.—	Görgey Ernő	20.—
Bretz Sándor	20.—	Dr. Grynæus Géza	20.—
Breuer Berta	4.—	Gubcsó Gyula	10.—
Özv. Csatóry Zsigmondné	20.—	Gurszky Györgyné	4.—
Csengey Gusztáv	10.—	Halbsch Gusztávné	6.—
Csizsek-Matheidesz Ottilia	6.—	Hartmann Albert	10.—
Cziel János	4.—	Özv. Hazslinszky Tamásné	4.—
Czigelbrier Róbert	6.—	Hennel Zsigmond	30.—
Dahlström Gyula	20.—	Holénia Gyuláné	6.—
Dahlström Károly	10.—	Horvay Vilmos	6.—
Dancz Ferencz	4.—	Husz Ármin	20.—
Darvasi Jakab	4.—	Husznay János	4.—
Demeter Aurél	4.—	Irányi Istvánné	4.—
Dessewffy Lajos	40.—	Janisch Lajos	4.—
Dollák Jakab	4.—	Jármay Béláné	4.—
Draskóczy Lajos	10.—	Özv. Kail Imréné	6.—
Dudás Jánosné	4.—	Kamenyiczky Andrásné ..	4.—
Dr. Ereky István	10.—	Kampauer Adolf	10.—
Ervin Dezsőné	4.—	Kapó Gyula	10.—
Faltin Gézané	10.—	Özv. Kálnásy Károlyné ..	4.—
Farkas Lajos	20.—	Kárász István, Sóvár	20.—
Fábry Lajos, Nagysáros ..	30.—	Kesselbauer Ágostné	10.—
Fekete Imre	20.—	Kesselbauer Károly	10.—
Ferencz János	4.—	Kéler Dániel örökösei ..	4.—

Kézmárszky Károly	4-	Melczer Gyula	20-
Kirchmayer G., Enyiczke	40-	Meliórisz Ilka	10-
Kirchmayer Vilmos „	20-	Id. Meliórisz Kálmán .. .	40-
Klauszer Kálmán	10-	Ifj. Meliórisz K., Kissáros	20-
Klefner Gyula	20-	Mester Antalné	8-
Klein Béla	10-	Mészárovs Istvánné .. .	4-
Klein Emil	4-	Merényi Gyula, Sóvár ..	10-
Klein Lajos	10-	Mihalidesz Lajos	30-
Klemens T. János	10-	Mikler Frigyes	4-
Kobilicz Frigyes	20-	Dr. Mikler Károly	20-
Kóch Tivadarné	4-	Mikler Szerén	4-
Kollár-Tahy Emilia	6-	Mikolik István	20-
Kósch Árpád	40-	Mitske Ede	4-
Özv. Kósch Frigyesné .. .	30-	Molitorisz István	20-
Kovács Sándor	10-	Özv. Molitorisz Istvánné..	10-
Körtvélyessy Béla	10-	Dr. Mosánszky Titusz.. .	40-
Dr. Körtvélyessy Dezső ..	20-	Mucha Bertalan	4-
Krantz Zoltán	6-	Mucha József	4-
Krayzell Aladár	30-	Müller Amália	4-
Krayzell Andor	10-	Müller Sámuel, Nagysáros	4-
Krayzell Jenőné	10-	Özv. Mussoni Antalné .. .	6-
Krayzell Kálmánné	10-	Dr. E. Nagy Olivér	10-
Krémer Ernő	4-	Nagy Irma	4-
Kribel Elek	10-	Nikelszky Zoltán	10-
Krivoss Gyula	40-	Dr. Obetkó Dezső	10-
Kubinyi Albert.. . . .	60-	Oszvald Béla	10-
Kurth Miksa	8-	Özv. Oszvald Dánielné .. .	20-
Dr. Lakner Árpádné	20-	Oszvald Károly	20-
Lavotha Ödön	10-	Oszvald Tivadar	30-
Legányi Géza, Sóvár	4-	Öhlschläger Ödön	10-
Lindgrün Alajos, N.-Sáros	10-	Özv. Palecskó Viktorné . .	4-
Linkesch Károly	40-	Papp Ferenczné	4-
Dr. Liska Mihály	10-	Pálesch Árpád	10-
Lorencz Károly	4-	Páter Mihály	4-
Ludmann Ottó	10-	Dr. Pelech János	4-
Luchs Róbert	20-	Peskó Ödön	10-
Maixner Emil	10-	Özv. Poloczek Pálné	10-
Maléter Árpád	20-	Prámer Lujza	6-
Maléter Gyula	20-	Pulszky Géza	60-
Mangesius Mária	4-	Özv. Puchert Gyuláné .. .	10-
Matherny Gusztáv	10-	Raab János	10-
Matherny Lajosné	4-	Radvány Kálmán.. . . .	20-
Mauks Pál	10-	Dr. Raffay Ferencz	20-
Mauks Kálmán	6-	Raisz Ede	30-
Özv. Maurer Lajosné	6-	Raisz Elemér	4-
Mauritz Antal	4-	Raisz Viktor	30-
Mayer Endre	20-	Reisinger Lászlóné	4-
Özv. Mayer Gézáné	4-	Réz Lujza	4-
Medzihradszky Emil	10-	Sarudy Ede	10-

Özv. dr. Sarudy Vilmosné	10	—	Özv. Teőrös Józsefné	..	20	—	
Sänger Ilka	..	6	—	Theisz Ármin	..	10	—
Özv. Sándor Kálmánné	..	4	—	Theisz Mihály	..	6	—
Sándor Béla	..	4	—	Thrór Gyula	..	20	—
Özv. Simkó Mátyásné	..	4	—	Thinschmidt Sándor	..	10	—
Schiller Vilmosné	..	6	—	Thinschmidt Tivadar	..	4	—
Dr. Schmidt Gyula	..	60	—	Tivadar Lajosné	..	4	—
Schöpflin Géza	..	10	—	Özv. Tutkó J.-né, Sóvár	..	4	—
Scholze Alfréd	..	10	—	Újházy Árpád	..	10	—
Scholze Károly	..	6	—	Urbán Elek	..	4	—
Schönwiesner János	..	6	—	Vandrák Kornélia	..	4	—
Schroepfer Antalné	..	20	—	Varga Frigyes	..	4	—
Schustek Nándor	..	10	—	Varvasovszky Jánosné	..	6	—
Schütze Henrik	..	10	—	Vas István	..	4	—
Schwarz Ede	..	20	—	Vasskó Jenő	..	4	—
Semsey Adolfné	..	20	—	Vasskó Lajos	..	4	—
Slajchó Mihály	..	10	—	Verbőczy Józsefné	..	4	—
Spanner Róbert	..	10	—	Vogel Béla	..	10	—
Spitzkopf Sándor	..	4	—	Dr. Wallentínyi Samu	..	10	—
Steinauer Ernő	..	4	—	Wallinger-Király Paula	..	10	—
Özv. Szemetkay Lajosné	..	4	—	Wantzák Samu	..	4	—
Szénássy Paula	..	4	—	Dr. Weiszer Emil	..	6	—
Szentgyörgyi Gusztáv	..	10	—	Weiszer Lajos	..	10	—
Szent-Iványi József				Weiszer Sándor	..	4	—
Kissáros	..	40	—	Wenzel Istvánné	..	4	—
Dr. Szlávik Mátyás	..	10	—	Wiegner Berta	..	4	—
Özv. Szoha Endréné	..	4	—	Witelky Aladár	..	20	—
Dr. Sztéhlo János	..	40	—	Wurfel Adolf	..	6	—
Szutórisz Frigyes	..	20	—	Zacher Márton	..	4	—
Tahy Gyula	..	4	—	Zavatzky Szilárdné	..	10	—
Tahy József	..	20	—	Zombory Viktor	..	10	—
Tarr Károlyné	..	4	—				
Tauth Győzőné	..	6	—				
Teltsch Kornél	..	10	—				

Összesen: **3086**—

Egyházi adót nem fizetnek:

Korbély Géza lelkész,
Durst Győző tanító,
Jelenik Emma „
Mangesius Ilona „

Oeschger Adél tanító,
Szánik Ernő „
Vandrák Vilma „
Várkoly Szerén „

1906. decz. 31-ikén.

T e h e r

	kor.	fil.	kor.	fil.
I. Három közös-alap :				
Eperjes város és vidéki ev. egyház	106	66		
Eperjesi kerületi Kollégium	113	—		
Eperjesi koll. tápintézet	113	—	332	66
II. Tizenegy ösztöndíj-alap :				
Löffelholz-féle ösztöndíj-alap	1260	—		
Haliganz- " " "	336	—		
Walleiner- " " "	350	—		
Thiering és Schwarz- "	420	—		
Schwarz János- " "	4902	—		
Mosánszky Margit " "	200	—		
Leányegyleti " "	200	—		
Sztehlo Eszter- " "	400	—		
Dr. Meliőrisz Béla- " "	400	—		
Oeschger Adél- " "	212	40		
Kubinyiné Csupka Zs. ösztöndíj-alap	500	—	9180	40
III. Hét iskolai alap :				
Iskola-alap	437	—		
Kollman Frigyes-alap	2290	76		
Zelenka Pál-alap	225	92		
Kósch-Kolbenheyer Vilma-alap ..	435	22		
Kósch Frigyes felsőbb leányisk.-al.	2766	25		
Polgári leányiskola-alap	2968	34		
Páll Endre-alap..	1055	60	10179	09
IV. Tizenhat egyházi alap :				
Szontágh Sámuel-alap	561	96		
Toperczer Zsigmond-alap	210	—		
Sárossy Tamás-alap	420	—		
Göllner Amanda-alap	2866	74		
Krieger Tamás-alap	260	04		
Stunder Teréz-alap	200	—		
Schneider-Mosánszky-alap	4000	—		
Mérey Dénes-alap	100	—		
Átvitel :	8618	74	19692	15

Vagy on

Mérleg-számla

	kor.	fil.	kor.	fil.
Áthozat:			72666	25
Az egyház értékpapirjai			61923	45
Herfurth-alap: értékpapirokban ..	78926	62		
készpénzben	285	56	79212	18
Templom-renov. számla (tartozás)			3891	66
Készpénz, alapoké			7389	71
Hiány			451	56
			225534	81

1906. decz. 31-ikén.

Teher

	kor.	fil.	kor.	fil.
Áthozat:	8618	74	19692	15
Dr. Krayzell Aurél-alap	2000	—		
Nagy László- "	2000	—		
Dr. Meliórisz Béla- "	400	—		
Általános- "	2563	80		
Dr. Mosánszky Győző-alap	1000	—		
Bergmann Nándor- "	3903	52		
Egyházi Évkönyv- "	1160	80		
Kubinyi Albert- "	965	—	22611	86
V. 11, kamattal növelendő alap:				
Kacsády Rebeka-alap..	239	04		
Szontágh Zsuzsánna-alap	354	12		
Holtak hajléka-alap	9016	28		
Könyvtár-alap	194	66		
Karénekes fiúk alapja	104	68		
Luther-alap	202	—		
Harang-alap	9485	08		
Lelkészi nyugdíj-alap	287	44		
Egyházi fillér-egyleti alap	156	46		
Gáspáry János-alap	50	50		
Antony Florentina-alap	729	96	20820	22
VI. Hét különféle alap:				
Neustädter Lajos-alap	1178	36		
Egyházi gyámintézeti alap	1122	22		
Régibb nőegyleti alap	1314	12		
Szegényekháza-alap	24400	—		
Sírkert-alap	5851	36		
Templomi csillár-alap	311	98		
Templomi fűtés-alap	20	36	34198	40
			97322	63
Herfurth József-alap..			79212	18
Kegyves adományok alapja			49000	—
			225534	81

Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház.

Herfurth József polgári leányiskolai alap értékpapirjai.

Darab	Az értékpapir megnevezése	Darabonként arany forint	Névérték kor.
10	Magyar 4 ^o / _o aranyjáraadék 5 à 100 és 5 à 500 frt	3000	7200
42	Magyar 4 ^o / _o koronajáraadék, 1 à 2000, 21 à 1000, 16 à 500 és 4 à 200	kor.	31800
2	Magy. Földhitelint. 4 ^o / _o záloglevél, 20,571/2. sz.	2000	4000
1	Budapest sz.-főv. 4 ^o / _o 1897. évi kötv., 1637. sz. ..		2000
4	" " 4 ^o / _o 1903. " " 11,564/67. sz.	1000	4000
2	Magy. Jelzáloghitelbank 4 ^o / _o nyer.-kötv. 297/35., 904/30. sz. à 100 frt =	200	400
5.	Erdélyrészi Magy. Jelz.-hitelbank 5 ^o / _o -os zálog- levél, 2299. sz. à 1000 frt =	2000	6000
	3056/7., 3091/2. sz. à 500 " =	1000	
1	Adria tengerhajózási társaság 4 ¹ / ₂ ^o / _o elsőbbségi kölcson, 895. sz. 100 frt =		200
2	Tisza-szegedi 4 ^o / _o nyereségekölcsön, 2135/64., 2036/89. sz. à 100 frt =	200	400
10	Magyar Agrár-bank 4 ¹ / ₂ ^o / _o jár.-jegy 2222/31. sz.	200	2000
5	Kassa-oderbergi vasút-részvény à 200 frt =	400	2000
10	Salgótarjáni kőszénbánya-részv. à 100 " =	200	2000
5	Rimamurányi vasmű-részvény .. à 100 " =	200	1000
2	Kassa-somodi kőszénbánya-részvény	60	120
5	Eperjesi Takarékpénztári részvény	500	2500
4	" Bankegyleti "	120	480
10	" Népbanki "	120	1200
8	Marosvásárhelyi Takarékpénztári részvény	200	1600
6	Ungmegyei " "	400	2400
6	Felkai bankrészvény	200	1200
15	Nagysárosi Műmalom-részvény	400	6000
10	Borsod-miskolczi Malom-részvény	200	2000
1	Bazilika-sorsjegy, 5226/66. sz.		10
1	Milanói " 7419/43. sz.		36
1	Magyar Vöröskereszt-nyerem.-jegy, 1620/39. sz.		1
			80,547

Az eperjesi ág. hitv. evang. I. egyház értékpapirjai.

Darab	Az értékpapir megnevezése	Darabonként kor.	Névérték kor.
1	Oszt. egys. ezüstjár. 4 ² / ₀ , 270,818. sz. 100 frt =	200	200
1	" " " 4 ⁰ / ₀ , 716,909. sz. 100 " =	200	200
2	" " papírjár. 4 ² / ₀ , 222,035; 292,354. sz. 100 frt =	200	400
1	" " " 4 ² / ₀ , 18,526. sz. 200 " =	400	400
5	Magyar 4 ⁰ / ₀ koronajáradék	100	500
9	" 4 ⁰ / ₀ "	200	1800
15	" 4 ⁰ / ₀ "	500	7500
19	" 4 ⁰ / ₀ "	1000	19000
2	" 4 ⁰ / ₀ "	2000	4000
5	Pesti H. Első Takp.-egyes. 4 ⁰ / ₀ kötv. 1646-50. sz.	200	1000
4	Ugyanaz 4 ⁰ / ₀ kötvény 2023-26. sz.	2000	8000
1	" 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ közs. kötvény 2412. sz.	2000	2000
1	Kisbirtokosok Orsz. Földhitelintézete 5 ⁰ / ₀ -os záloglevél, 151. szám 1000 frt =	2000	2000
1	Magyar Földhitelint. 4 ⁰ / ₀ záloglevél, 2976. sz.	10000	10000
2	Magy. Orsz. Közp. Tak.-pénztár 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ zálog- levél 3413., 3507. szám	200	400
2	Magy. Agrár- és Járadékbank, 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ járadék- jegy, 4098., 4611. szám	2000	4000
4	Magy. Takarékpénztárak Közp. Jelzálogbank 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₀ közs. kötv. 228., 287., 438., 442. sz.	200	800
1	" Jelz.-hitelb. 4 ⁰ / ₀ záloglevél, 10,985. sz. (letét)	2000	2000
2	" 1870. évi nyereséymkölcson 1066/22. I., II.; 3752./15. I., II. közös 100 frt =	200	400
1	" 1870. évi nyer.-kölcson 1536/35. I. 50 frt =	100	100
1	Magyar Szó részvény.. .. .		25
			64,725

Eperjes, 1906. december hó 31-ikén.

Schönwiesner János s. k.,
egyh. gondnok.

XI.

Az eperjesi ág. h. ev. gyámint. Nőegylet tagjainak névsora és vagyónállapotának kimutatása.

Nőegyletünk lelkes tagjaitól évi tagsági-díjak czímén
begyültek az egylet pénztárába a következő adományok:

<i>Rendes tagok:</i>	Korona	Korona
Özv. Adriányi-Barts Mária	2.—	Glatz Mariska 1.—
Adriányi Ilonka	2.—	Gramer Nándorné 5.—
Balpataky Imréné	2.—	Gubcsó Gyuláné 2.—
Barts Guszta	2.—	Hajdú Albertné 1.—
Özv. Benigny Ervinné .. .	2.—	Hajdú Gyuláné 1.—
Bielek Lászlóné	10.—	Hajdú Lajosné 1.—
Bielek Sándorné	2.—	Halbsch Gusztávné 2.—
Özv. Bohrandt Vilmosné	4.—	Hamborszky Bertalanné .. 2.—
Özv. Bojársky-Szekeress I.	2.—	Hartmann Albertné 2.—
Breuer Berta	2.—	Özv. Hazslinszky Tamásné 2.—
Bretz Sándorné	2.—	Hennel Ilonka 2.—
Özv. Csatáry Zsigmondné	4.—	Hennel Zsigmondné 2.—
Csegey Gusztávné	4.—	Holénia Béláné 2.—
Csizsek-Matheidesz Ottilia	1.—	Holénia Gyuláné 3.—
Dahlström Anna	4.—	Husz Árminné, Edith és Margit 10.—
Dahlström Károlyné	2.—	Özv. Irányi Istvánné 1.—
Dancz Ferenczné	2.—	Irányi Manka 1.—
Dessewffy Lajosné	5.—	Özv. Jármay Béláné 2.—
Divald Lajosné	2.—	Jeney Józsefné és leánya 5.—
Ifj. Draskóczy Lajosné .. .	5.—	Kamenyiczky Andrásné .. . 3.—
Durst Győzőné	2.—	Kampauer Kornélia 2.—
Dúzs Mariska	2.—	Kéler Amália 1.20
Dúzs Erzsike	1.—	Kéler Georgina 1.20
Fábry Lajosné	5.—	Kézsmárszky Károlyné .. . 1.—
Faltin Gézáné	2.—	Klein Lajosné 2.—
Farkas Lajosné	4.—	Klemens Jánosné 2.—
Fischer Károlyné	2.—	Kóch Tivadarné 1.—
Fleischer Gusztávné	1.—	Özv. Kósch Arthurné 8.—
Dr. Flórián Károlyné	4.—	Özv. Kósch Frigyesné 5.—
Flórián Lujza	4.—	Dr. Körtvélyessy Dezsőné 3.—
Frenyó Lajosné	2.—	Krayzell Aladárné és Rózsi 5.—
Friedrich Vilmosné	2.—	Krayzell Jenőné 2.—
Gallotsik Lászlóné	2.—	Krayzell Kálmánné 2.—
Gamauf Györgyné	2.—	Kriebel Berta és Etelka .. 2.—
Gasch Jánosné	2.—	Kubik Andrásné 1.—
Özv. Gaul Vilmosné	2.—	Dr. Lakner Árpádné 8.—
Gerhard Béláné	2.—	Láng Klementina 1.—
Glatz Jánosné	1.—	Lintner Károlyné 2.—

	Korona		Korona
Liptai Lajosné	2.—	Özv. Sándor Kálmánné és	
Lorencz Károlyné	2.—	leánya Iza	3.—
Luchs Róbertné	10.—	Sándor Márta	1.—
Ludmann Ottóné	2.—	Sänger Ilka	1.—
Maixner Emilné	4.—	Sänger Mariska	1.—
Maléter Gyuláné	2.—	Özv. Sarudy Vilmosné ..	4.—
Özv. Matherny Lajosné ..	2.—	Schönwiesner Jánosné ..	2.—
Maurer Anna	1.—	Schöpflin Gézáné	3.—
Maurer Lajosné	2.—	Schroepfer Antalné	4.—
Mayer Endréné	2.—	Schustek Nándorné	2.—
Mayer Évi	1.—	Schütze Henrikné s leánya	1.—
Özv. dr. Mayer Gézáné ..	4.—	Semsey-Kösch Kornélia ..	4.—
Melczer Gyuláné	4.—	Simkó Mihályné	2.—
Meliórisz Ilka	2.—	Spanner Róbertné	1.—
Meliórisz Józsefné	5.—	Özv. Szénássy Paula .. .	2.—
Id. Meliórisz Kálmánné ..	2.—	Szemere Mártonné	3.—
Özv. Mester-Dirner Ilonka	2.—	Dr. Szlávik Mátyásné .. .	2.—
Metti Jánosné	2.—	Szocha Endréné	2.—
Mihalidesz Lajosné	2.—	Dr. Sztehlo Jánosné	8.—
Dr. Mikler Károlyné .. .	4.—	Szutórisz Frigyesné és Ella	2.—
Id. Molitorisz Istvánné ..	4.—	Dr. Tarr Károlyné	1.—
Ifj. Molitorisz Istvánné ..	4.—	Tesztér Zsófia	2.—
Molnár Mária	2.—	Thrór Gyuláné és leánya	5.—
Dr. Mosászky Győzőné	8.—	Urbán-Kuzmik Eugénia ..	2.—
Dr. Mosászky Tituszné ..	4.—	Urbán Elly	2.—
Özv. Mussoni Antalné ..	2.—	Vandrák Nelly	1.—
Nagy Irma	2.—	Vandrák Vilma	3.—
Négyessy Ida	2.—	Várkoly Mária	2.—
Oeschger Adél	2.—	Várkoly Szerén	2.—
Özv. Oeschger Adél .. .	2.—	Verbőczy Józsefné	3.—
Oszvald Béláné	4.—	Vogel Béláné	4.—
Oszvald Dánielné	2.—	Dr. Wallentinyi Samuné ..	2.—
Dr. Oszvald Tivadarné ..	5.—	Weiszer Lajosné	1.—
Palecsó Viktorné	2.—	Weiszer Hermin és Ilonka	2.—
Pap Jenőné	2.—	Wenczel Istvánné	2.—
Pawelek-Grynaeus Anna	2.—	Wurfel Adolfné	2.—
Perényi Vilmosné	2.—	Zacher Ágnes	1.—
Peskó Ödönné	2.—	Zaitz Tivadarné	2.—
Prámer Lujza	1.—	Zavatzky Szilárdné s leánya	4.—
Özv. Puchert Gyuláné ..	4.—		
Raab Jánosné	2.—		
Raisz Erzsike és Mariska	2.—		
Raisz Viktorné	4.—		
Ravasz Mihályné és leánya	1.—		
Réz Lujza	1.—		
Özv. Ruzsják Lajosné ..	2.—		
Sándor Juliska	1.—		

Pártoló-tagok :

Dr. Engländer Emilné .. .	5.—
Fried Simonné	6.—
Özv. Rosenberg Hermanné	4.—
Dr. Rosenberg Mór	4.—

Összesen : **436.40**

Nőegyleti alap.

a) *Bevétel*: Mult évi maradvány 328 kor. 15 f., tagsági díjak 436 kor. 40 f., Eperjesi Takarékpénztár adománya 40 kor., kamatokból 85 kor. 18 f.; összesen 889 kor. 73 fillér.

b) *Kiadás*: Diakonissza nővérek ellátása felerészben 246 kor. 21 f., karácsonyi felruházás 109 kor. 44 f., könyvek a konfirmandusok számára 40 kor., nyomtatványok 14 kor. 90 f., adomány az izr. népkonyhának 20 kor., egyetemes gyámintézet tőkéjéhez 18 kor., apró kiadások 52 kor. 07 f.; összesen 500 kor. 62 fillér. Pénztári maradvány 389 kor. 11 fill. készpénz és 1000 kor. 4 $\frac{1}{2}$ % Magy. Orsz. Központi Takarékpénztári záloglevél. Szaporodott a tőke 60 kor. 96 fillérrel.

Alapítványi tőke:

Özv. dr. Mosánszky Győzőné alapítványa 200 kor., deménfalvi dr. Meliórisz Béla emlékalapítványa 200 kor., Vitelky Aladárné alapítványa 200 kor.; összesen 600 kor.

Diakonissza- és szegényházi pénztár.

a) *Bevétel*: Mult évi maradvány 10,257 kor. 14 f., 1906. évi február 10-iki teaestély jövedelme 1167 kor. 59 f., betegápolásból befolyt 836 kor., persely-gyűjtésből 92 kor. 34 f.; adományok: Eperjesi Takarékpénztár 40 kor., szegényalapból 792 kor., kamatokból 677 kor. 97 f. Összesen 13,863 kor. 04 f.

b) *Kiadás*: Szegényháznak javítása 247 kor. 48 f., szegények ellátása és segélyezése 712 kor., szegényházban fűtés és világítás 165 kor. 40 f., diakonisszákért a pozsonyi anyaháznak 600 kor., diakonisszák ellátása felerészben 246 kor. 21 fillér, diakonisszalakosztály berendezésére 52 kor., vegyes kiadások 103 kor. 94 f., értékpapir-vétel 1996 kor. 80 f., összesen 4123 kor. 83 f.; készpénzmaradvány 1150 kor. 71 f. és 2600 kor. 4 $\frac{1}{2}$ % Magyar Országos Központi Takarékpénztári záloglevél à 100 kor. = 2600 kor.; 8200 kor. 4% Magyar Koronajáradék à 97 kor. 38 f. = 7985 kor. 30 f. Összesen 11,736 kor. 01 f., vagyis 1478 kor. 87 fillérrel több, mint tavaly.

Diakonissza-alapítványi tőkék.

Novák Mihály alapítványa 1 drb Nagysárosi Műalmi részvény 400 kor.; Benigny Kamilla, özv. Kunczius Károlyné, özv. Antony Istvánné, özv. Kuzmik Sámuelné, Raisz Ede, Flórián Jakab,

Névtelen, Bergmann Nándor, Raisz-Bölke Ida, dr. Lakner Árpád 200—200 korona; Páll Endre 100 kor.; háladatossági alapítvány 2417 kor. 73 f.; koszorúmegváltási alap: tavalyi álladék 221 kor. 86 f., néhai Csink János és Remenyik Lajosné koszorúmegváltásából 65 kor.; összesen 286 kor. 86 f. Adományokból: tavalyi álladék 108 kor. 50 f., Groszwirth Adolf adománya 5 kor.; összesen 113 kor. 50 f. Az összes alapítványi tőkék kitesznek 5318 korona 09 fillért, vagyis 409 kor. 10 fillérrel többet, mint tavaly.

Szegény ev. leányok kiházasítási alapja.

A múlt évben 23 kor. 73 f., mely kamatjaival 24 kor. 57 f.-re növekedett.

A Nőegylet összvagyoná téhát 19,701 kor. 78 fillér, vagyis a szaporulat 1967 kor. 77 fillért tesz ki a lefolyt 1906. év végén.

Eperjes, 1907. február 10.

Vogel Béla,
nőegyl. pénztáros.

XII.

Tudnivalók.

A) Istentiszteletek 1906-ban.

1. *Az ünnep- és vasárnap-reggeli* istentisztelet mindig pontban 10 órakor, a d. u. ájtatosság pontban 2 órakor kezdődik. Az istentisztelet nyelve a magyar; azonban a sátoros ünnepek másodnapján és azon hónapok utolsó vasárnapján, melyekben főünnepek nincsenek, német nyelvű istentisztelet tartatik.

2. *Alkalmi ünnepek.* *Gyámintézeti* istentisztelet május 12-ikén, húsvét utáni VI. vasárnapon. *Konfirmáció* ünnepe május 26-ikán, Szentháromság vasárnapján. *Reformáció* emlékünnepe Szentháromság utáni XXII. vasárnapon, ez évben október 27-ikén. Az óév-esti hálaadó istentisztelet december 31-ikén *délután 5 és fél órakor*. Végül az *újév-reggeli* istentisztelet délelőtt, a rendes időben. A bőjti időszakban minden csütörtökön délután 3 órakor magyar nyelvű bőjti elmélkedést tart a lelkész.

3. *Úrvacsora.* Régi idők hagyományos szokását tiszteletben tartva, az Úrnak szent asztala mindaddig, míg a hívek óhaja változtatást nem kíván, ezután is csak három ízben terítetik meg évenként; és pedig: nagypénteken és a konfirmáció ünnepe alkalmával. Húsvét II. ünnepén a lelkész német nyelven szolgáltatja ki az úrvacsorát.

4. *Offertoriumok.* Templomi rendkívüli kegyes adakozásokat kér egyházunk áldozatkész híveitől: *az egyház javára*: Karácsony első ünnepén, ó-év estéjén, húsvét és pünkösd első ünnepén. *Az egyetemes nyugdíjintézet javára*: újév napján. *Az esperességi gyámintézet javára*: május 12-ikén. *A kerületi nyugdíjintézet javára*: szeptember 1-jén. A nagypénteki és a konfirmációi offertorium a lelkész javadalmához tartozik. *A helybeli theol. akadémia javára*: a reformáció emlékünnepe.

B) Egyházi cselekmények.

1. *Keresztelések* és avatások egy nappal előbb jelentendők be a lelkésznek s a lelkész által kitűzött időben rendszerint a templomban, különös kívánságra a háznál végeztetnek. Vidéki

híveink vagy behozzák a megkeresztelendő, vagy pedig a lelkész viszik ki a funkció helyére.

2. *Az esketéseket* legalább 13 órával előbb történt bejelentés után (rendszerint a polgári kötés után), éppen úgy, mint eddig, a templomban, egyházunk szertartásai szerint végzi a lelkész. Különös kivánságra az esketés a háznál is eszközölhető. Vidékiek meghívására a lelkész a jegyesek lakóhelyére is kimegy.

3. *A temetési szertartást* 24 órával előbb történt bejelentés után a halottas háznál végzi a lelkész. Jó időben, vagy esetleges kényszerítő körülmények között a gyászbeszéd a sírnál is tartható. A lelkész és az énekvezér minden halottat kikísér a temetőbe; kedvezőtlen idő esetén méltányos, hogy számukra a gyászoló felek kocsit adjanak. A gyermek-temetésnél azon, eddig dívott szokás, hogy a lelkész a gyermek koporsójával egy kocsin foglalt helyet: megszűnik.

A temetések alkalmával kívánt egy vagy két személyű egyszerű ének, vagy több tagból álló karének *Durst Győző* énekvezérnél rendelendő meg és *az énekért járó*, az énekvezér által megállapított illeték *az ő kezeihez fizetendő le*.

4. *A konfirmáció-oktatás* nyolcz hétig tart. Kezdődik ez évben április 17-ikén és végződik május 25-ikén, a mely napon délután 3 órakor a növendékek a Kollégium dísztermében az egyháztagok előtt ünnepélyes nyilvános vizsgát tesznek. A beiratások a konfirmációi oktatásra közvetlen a húsvéti ünnepek után eszközölhetők a lelkész lakásán. Tizenkét éven alul levő gyermekek csak hallgatókul vétetnek föl, de meg nem konfirmáltak. Nem helyben született gyermek beiratásakor a keresztlevél bemutatandó. A konfirmáció ünnepélyes végrehajtása Szentháromság vasárnapján fog megtörténni, a rendes istenitisztelet keretén belül.

5. *A vallástanítást* az elemi I—II. vegyes osztályokban és az áll. tanítóképezde gyakorlóiskolájában a lelkész megbízásából heti két órán át *Durst Győző*, a III—IV. fiúosztályban *Szánik Ernő*, a III. és IV. leányosztályban *Vandrák Vilma* végzi. A polg. leányiskola I—IV. osztályaiban a vallást *Liptai Lajos* tanítja, a tanítónőképezde I—IV. osztályaiban s a kir. kath. főgimn. I—VIII. osztályában a vallástanítást *Frenyó Lajos* koll. főgimn. vallástanár végzi; az iparostanonczok vallásoktatását a helybeli lelkészek *egyetértő* megbízásából *Szánik Ernő* látja el. Az 1905—1906. iskolai évben *az eperjesi theol. akadémián a homiletikát, liturgikát, pastoralist, egyházjogtant és a gyakorlati exegezist* adta elő a lelkész és tartott homiletikai és liturgikai seminariumokat.

A lelkész lakik a parochiában: Fő-utca 99. sz. alatt.

Záró-szó.

Tisztelt Egyháztagek!

Fogadják itt is hálás köszönetemet a megtisztelő bizalomért, a melynek alapján ez Évkönyvet még — én szerkeszthettem meg. Édesen fájó lelkigyönyörűség volt annak összeállítása; de *most*, munkám végeztével, annál mélyebb megindulás vesz rajtam erőt, hisz' a midőn e sorok végső betűjét leirom, elszakad az utolsó szál is, mely odaadással szeretett lelkészi hivatalomhoz, mely hitéletünk e féltve őrzött, — hála legyen érte — mindig gyarapodó kincses tárházához, ez Évkönyvhöz fűzött engemet...

A mit kigúnyolhat *e* világ, de *igazán* lát az Úr: az elválásnak csöndesen lepergő könyeit, csak az erős hit, csak a biztató remény szárítja fel, hogy Isten gondviselő szeretete *olyan* apostolt hív az elhagyott őrálló-helyre, kinek erősebb, munkásabb, áldottabb kezében még gazdagabb áldás forrása lesz a vallásos élet házi-tűzhelyének ez áldozatra hívó, a néma betűkben is oly ékesen tündöklő, az apák hitét ébresztő, a földi szegénységnek égi kincset osztó gazdag, szellemi tárháza!...

Szivem oltárán örök tűz a buzgó imádság: támaszson Isten irgalma Egyházközségünkben nemzedékről nemzedékre olyan hű sziveket, a melyek a könyörületesség Isten előtt is drága gyöngyeivel gazdagítják mindig e lelki tárházat, a *Hívek* boldogítására, az *Áldozók* üdvére...

Most, a végbúcsúnál átrendül lelkemen a költő sóhajtása:

Éltünk rögs határain Két Géniusz vezet,
Felleg borulván útain, Nyújt mindenik kezét;
De bár tekint biztatva rád, Vigasztalást egyik sem ad:
Remény... Emlékezet!...

És mégis... Az „*emlékezet*“ engemet csak fölmagasztosít, mert bevési szívembe eltörölhetetlenül azoknak képét, a kikkel együtt küzdöttem, a kikkel együtt építhettem Sionunk falait; mert Isten előtt alázattal, az emberek előtt fölmagasodó önérzettel vallom, hogy soha nem lesz okom pirulni az — *emlékezet* előtt!

És mégis... A „*reménység*“ engem megvigasztal a fölemelő, boldogító hitben, hogy:

„Az atyafiúi szeretet által egymásnak szerelmére — ezután is — hajlandók leszünk. A jó igyekezetben meg nem restülünk. Lélekben buzgók, a Szenteknek szükségekre adakozók leszünk. A háborúságban tűrünk. A könyörgésben meg nem lankadunk. Az Úrnak szolgálunk...“ „A «*reménységnek*» Istene pedig be fogja tölteni szívünket, minden örömmel és békességgel a hit által“; hogy jó- és balszerencse közt „*reménységgel bővölködhessünk a Szent Lélek ereje által, mindörökké: Amen*“.

Eperjes, 1907. január havában.

Ifj. Draskóczy Lajos.

